

TĖVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

Nr. 35 (2166) 1991 RUGPJŪTIS-AUGUST 27

LIETUVIŲ SAVAITRAŠTIS — LITHUANIAN WEEKLY

2185 STAVEBANK RD., MISSISSAUGA, ONT. L5C 1T3, CANADA

Tel. (416)275-4672

Pirmyn ar atgal?

Laisvėjimo poslinkis Sovietų Sąjungoje ir Lietuvos nepriklausomybės įgyvendinimo pastangos laukiai ar nelaukiai staiga atsitenkė į tirštas tankų vilkstines. Perestroikos iškoneivėta komunistinė sistema, atostogose "susirgus" Gorbačioviui, rugpjūčio 19 dienos perversmu užsimojo atstatyti dešiniaisiais vadinami stalinistai.

KAD VYKDOMŲ pertvarkų kaitroje nebeapibai-
tų tirpti anuomet Lenino uždegta raudonoji žva-
kelė, kad teisėtus Rusijos respublikos preziden-
tas B. Jelcinas nepradėtų išgnaibyti ir išrankioti iš dar-
boviečių ir žinybų per 70 metų tvirtai įaugusių bolševi-
kinių celių, kad respublikos pagaliau sustotų ardižiusios
Stalino sukurtą imperiją, — reikėjo ką nors daryti. Ap-
saugoti savąsias pozicijas ir privilegijas taipgi pasida-
rė būtina. Viską sudėjus, perversmo vado G. Janajeva
pareiškimas, kad jokio pasirinkimo nebelikę, supran-
tamas ir tikrai nemeluotas, į padėtį žiūrint komunisto
tėsejų akimis. Tačiau šioje vietoje kaip tik ir susikerta
du principai: partijos galia ir žmonių valia. Per šešerius
pertvarkos metus tie du dalykai išsiryškino ir atsistojo
priešpriešais. Lenino komuniste žmonių valia tapati-
nama su liaudies valia, kuriai atstovauja partija. Toji
užurpacinė nevykusi pynė, laisvėjimo procese išsinar-
pliojo, ir kiekvienas daiktas atsistojo viešumos šviesoje
ir teisingoje sampratoje. Šalia visų negerovių, nepritek-
lių ir ekonominių problemų šis išsiryškimas tikrojo
komunizmo sekėjams buvo pavojingas. Perversmininkai
puikiai žinojo, kokia jėga yra laisvoji žmonių valia. To-
dėl atsvarai buvo ir tankai reikalingi, ir paskelbtasis še-
šių mėnesių karo stovis. Tuo tarpu reformininkai, dabar
jau aiškiai vadovaujami B. Jelcino, viningai ir drąsiai
pareiškė: "Nėra ir negali būti grįžimo į praeitį". O vaka-
riečius Gorbačiovo nušalinimas privertė bent kol kas
nuleisti pagalbą tiesiamas rankas. Padvelkė vėl ką tik
iškilmingai pabaigto šaltojo karo vėsoma. Prieš akis bu-
vo iškilęs netikrumas, atsirado naujos problemos, ta-
čiau vininga vakariečių ir demokratijos siekiančių So-
vietų Sąjungos gyventojų laikysena tuo tarpu viską nu-
svėrė gerąja linkme.

PASAULIS stebi, seka, spėlioja. Gal ir graudenasi,
kad civilizuotam žmogui dar vis reikia kankintis
utopinių idėjų užsklęstame rate, kuriame vienval-
dystė gali svaistytis kaip išmano. Vakariečiai pastaruo-
ju metu ir nepriklausomybės siekiančią Lietuvą paleng-
vė emė žiūrėti vis daugiau vilčių teikiančiu žvilgsniu.
Lietuvos vyriausybės narių dažnėjantis lankymasis Va-
karuose, įautrus išiešojus ir viso laisvojo pasaulio reaga-
vimas į okupanto karinius išpuolius, Maskvoje prez.
Bush'o drąsesnis pareiškimas Baltijos kraštų laisvės
reikalui vakariečių laikysena emė kiek keisti mūsų nau-
dai. Įvykęs perversmas Kremliuje jau turėtų dar labiau
išryškinti, atsiskaitant įprasto politinio dvigubumo: sa-
kau taip, darau kitaip. Dvideiškiu vargu ar jau bebūs
galima ką nors toliau laimėti? Ateina laikas daiktus va-
dinti tikraisiais vardais. Kai tankai šliaužia gatvėmis —
ženklas, kad kompromisams ateina galas. Ne tik vakarie-
čių prestižą, bet ir laisvės siekiančias tautas išgelbėti
gali tvirta ir aiški jų laikysena. Kremliuje perversmas
sudaro gerą progą, šalia užtikrinimo remti B. Jelcino Ru-
siją, paskelbti teisėtai ir demokratiškai išrinktų Lietu-
vos, Latvijos ir Estijos vyriausybių pripažinimą, konkre-
čiai parodant, kad ilgametis Baltijos kraštų į Sovietų
Sąjungą įjungimo nepripažinimas nebuvo tušti žodžiai.
Kad tai įvyktų, sutelktinės išiešijos pastangos taipgi la-
bai reikalingos. Č. S.

Pro juodą kaspiną į laisvę

Juodojo kaspino dienos mi-
nėjimas Toronto rotušės aikš-
tėje rugpjūčio 23 d. ir šiemet
sutraukė įspūdingą demons-
trantų būrį, pasinerusį ple-
vėsuojančių vėliavų margumy-
me. Vyravo mūsų didelės ir ma-
žesnės trispalvės šalia gausių
Estijos vėliavų, papildytų lat-
vių spalvomis. Kyšėjo ukrai-
niečių mėlyna-geltona ir gana
daug lenkų balta-raudona.
Kažkas nešiojo ir Kanados vė-
liavą, kai kur pasirodė armėnų,
gruzinių, rumunų vėliavos.
Plakatai reikalavo laisvės
kaip ir visos šis didžiulis
susirinkimas.

Rodos saulei tarp aukštųjų
pastatų ieškant kur leistis,
lygiai 7 val. pradėta progra-
ma. Po įprasto atidarymo, sve-
čių pristatymo ir dviem kalb-
om (ukrainiečių ir anglų) at-
likto invokacijos kalbėjo fe-
deracinio parlamento narys J.
Flis, kiek kryptelėjęs į parti-
nę politiką, užkabindamas už
sienio reikalų ministerės B.
McDougall plačiai komentuo-
jamą išsišokimą apie galimą
Kremliaus perversmininkų
pripažinimą. Po jo kalbėjo
Ontario pilietybės ministe-
rė E. Ziembra, išskeldama žmo-
gaus laisvės reikšmę. Pagrin-
dinis kalbėtojas, buvęs parla-
mentaras, ukrainiečių kongre-
so pirm. J. Shymko, nors ir ne-

norėdamas politikuoti, atrodo,
buvo priverstas priminti, kad
dar taip neseniai ir liberalų
partijos vadovybė teigusi, kad
tautiniai judėjimai Sovietų
Sąjungoje griauia demokra-
tiją. Toliau jis uždegančių ir
taikliu žodžiu smerkė komu-
nizmą kaip pasaulio blogybę,
palygino jį su nacių siautėjimu-
mi ir pabrėžė, kad komunizmo
reformuoti neįmanoma. Pabaig-
gai atskleidė žinią, jog Ukrai-
na jau skelbianti visišką ir pilną
nepriklausomybę, pasiruo-
šusi nacionalizuoti komunistų
partijos turtą, suorganizuoti
savo kariuomenę ir išleisti
atskirus pinigus. Kelis kartus
jo kalba buvo pertraukta ova-
cijų.

Toronto miesto tarybos na-
rys Ch. Korwin-Kuchynski sa-
vo kalboje tarp kitko prane-
šė, kad miesto taryba yra nu-
tarusi čia pastatyti tris "lais-
vės skliautus", dedikuotus už
laisvę kovojusiems milijonams
žmonių. Taipgi Toronto mies-
tas rugpjūčio 23 d. yra paskel-
bęs Juodojo kaspino dieną.

Kanados baltiečių federaci-
jos pirm. estas L. Leivat pa-
reiškė, kad vakariečių laisvės
rėmimas Sovietų Sąjungos res-
publikose turėtų tuoj pat pa-
virsti konkrečiais darbais.

Raštu minėjimą sveikino
Kanados min. pirm. B. Mulro-

Grįžta Leninas su savo įsteigta Sovietų Sąjunga — tautų pavergėja, keliai Lietuva naujam gyvenimui iškovojoje laisvėje bei nepriklausomybėje. Nuotraukoje — Lenino statula nuimama nuo pjedestalo Vilniuje

Lietuvos nepriklausomybė - realybė

Kremliaus galybė žlugo, iškilo Rusijos respublikos galybė. Gorbačiovas pasitraukė iš kompartijos generalinio sekretoriaus pareigų. Kompartijos turtas konfiskuotas. Sovietinės respublikos viena po kitos skelbia savo nepriklausomybę. Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę pripažino jau visa eilė kraštų. Ją rengiasi pripažinti didžiosios Vakarų valstybės. Iš Vilniaus pasitraukė sovietinės kariuomenės daliniai ir savo bazę Šiaurės miestelyje. Lietuva kontroliuoja savo valstybės sienas kol kas drauge su sovietiniais pareigūnais

Po nepavykusio rugpjūčio 19 d. perversmo Kremliuje byra sovietinė imperija. Laikė perversmo Estija ir Latvija paskelbė savo kraštų pilną nepriklausomybę. Praeitose savaitėse pabaigoje nepriklausomybę paskelbė Ukraina, tą patį artimiausioje ateityje žada padaryti Gudija ir Moldavija.

Borisas Jelcinas, visomis galimomis priemonėmis, pasi-
priešinęs perversmui, tapo herojumi ir realia politine jėga ne tik Rusijos federacijoje, bet ir visoje Sov. Sąjungoje. M. Gorbačiovas oficialiai sutiko dalintis politinė jėga: vienam negalint eiti savo pareigų perima antras. Sąjungos vyriausybėje svarbias pozicijas užėmė Jelcino patikimi žmonės. Perversmo rengėjai sumint, išskyrus vidaus reikalų ministrą Pugo, kuris, prieš suimant, nusišovė. M. Gorbačiovas Rusijos parlamente pažadėjo griežtai nubausti nusikaltėlius. Jis taipgi pasiskelbė, kad atsistatydina iš komunistų partijos generalinio sekretoriaus pareigų ir įsakė, kad partija būtų panaikinta ir jos turtas atimtas.

Lietuva jau laisva

Lietuvos respublikos aukščiausiosios tarybos pirmininkas Vytautas Landsbergis sekma-
dien, rugpjūčio 25, pareiškė, kad Lietuva jau išduoda vizas ir perima savo sienų kontrolę. Diplomatinis pripažinimas yra tik formalumo reikšmė. Nebeliko jokio pagrindo kitoms valstybėms neužmegzti diplomatinį santykių su Lietuva, kai ji jau yra nepriklausoma.

Jelcinas už nepriklausomybę

Pasak Lietuvos prezidento Vytauto Landsbergio, M. Gorbačiovas gali pasilikti ir toliau Sov. Sąjungos prezidentu, bet tikra politinė jėga tapo Borisas Jelcinas. V. Landsbergis visą laiką palaikė ryšį su B. Jelcinu. Pastarasis, kaip ir anksčiau, o dabar gal ir dau-

ney, Ontario premjeras Bob Rae, liberalų vadas J. Chretien, Toronto burmistras A. Eggleton ir kt. Demonstracija buvo filmuojama, rodoma televizijos laidoje, didžiuliuose dienraščiuose, pridedant ir ilgokus aprašymus. S.

giau, remia Lietuvos siekius. Liepos 29 d. Maskvoje buvo pasirašyta sutartis tarp Rusijos federacijos ir Lietuvos respublikos. Tuo metu Rusijos vyriausybė pripažino Lietuvos nepriklausomybę. Tą sutartį Lietuvos parlamentas patvirtino rugpjūčio 20 d., kai Kremliuje vyko perversmas. Ir šiuo laiku B. Jelcinas pakartojo, kad pripažįsta Baltijos valstybių nepriklausomybę ir ragino taip pat pasiekti ir M. Gorbačiova. Rusijos vyriausybė pasiuntė savo atstovus į Baltijos kraštų sostines.

Pradžią pripažinimo

"The Globe and Mail" rugpjūčio 26 d. laidojo rašė, kad Europos ir kitų vakariečių vyriausybės pradėjo pripažinti Baltijos valstybes.

Pirmoji su Baltijos kraštų vyriausybėmis diplomatinis ryšius užmezgė Islandija. "Mes esame mažas kraštas ir mes žinome, kokia trapi yra nepriklausomybė", — pažymėjo vienas Islandijos užsienio reikalų ministrų Pugo, kuris, prieš suimant, nusišovė. M. Gorbačiovas Rusijos parlamente pažadėjo griežtai nubausti nusikaltėlius. Jis taipgi pasiskelbė, kad atsistatydina iš komunistų partijos generalinio sekretoriaus pareigų ir įsakė, kad partija būtų panaikinta ir jos turtas atimtas.

Norvegija, Danija ir Kanada paskelbė pilną diplomatinių Baltijos valstybių pripažinimą. 12 Europos valstybių, paragintos Vokietijos, susitinka spręsti diplomatinį reikalų su baltiečių vyriausybėmis.

Vokietijos užsienio reikalų ministris D. Genscher pasakė: "Aš pasiūlysiu, kad turime nustatyti diplomatinis santykius ir 12 Europos kraštų... tą žingsnį žengtu kartu". Prancūzijos užsienio reikalų ministras R. Dumas pasiuntė atstovus į baltiečių sostines. Taip pasielgė ir D. Britanija. Švedija ir Suomija žada artimiausiu laiku pripažinti Baltijos kraštų nepriklausomybę. Kanados premjeras, prieš išvykdamas į pasimatymą su prezidentu G. Bushu, pažymėjo, kad diplomatinis santykių užmezgimas su baltiečių vyriausybėmis yra tik laiko klausimas. JAV valstybės sekretorius J. Baker pareiškė, kad trys Baltijos respublikos turi būti nepriklausomos nuo Maskvos. Prezidentas G. Bushas: "Mes norime matyti baltiečius laisvus".

Aukščiausiosios tarybos sprendimai

LIC rugpjūčio 23 d. pranešimu, Lietuvos aukščiausioji taryba, atsižvelgdama, jog mėginimas įvykdyti karinį perversmą Rusijoje ir Sov. Sąjungoje yra susijęs su agresijos bei teroro veiksmais ir valstybiniais nusikaltimais, pamerktais tarptautiniu mastu, o taip pat, kad žmonių saugumui turi būti pašalintos karinės priepaudo struktūros, nutaria:

1. Pareikalauti, kad Sov. Sąjunga tuoj pat pradėtų išvesti iš Lietuvos teritorijos karines priepaudo struktūras, visus KGB organus ir padalinius, visus desantininkus, specialios paskirties ir vidaus kariuomenės dalinius.

2. Įpareigoti Lietuvos vyriausybę, nedelsiant imtis priemonių, kad KGB, vidaus kariuomenė ir kitos priepaudo struktūros būtų informuotos ir jų veikla nutraukta.

3. Pavesti Lietuvos vyriausybę pareikalauti iš Sov. Sąjungos nedelsiant perduoti Lietuvai visą dokumentaciją ir archyvinę medžiagą, susijusią su Sov. Sąjungos NKVD, MGB ir KGB organizacijų veikla Lietuvoje.

4. Pavesti Lietuvos vyriausybės prokuratūrą spręsti visus klausimus, susijusius su šiuo nutarimo pirmojo punkto vykdymo tvarka ir terminais.

5. Pavesti Lietuvos prokuratūrą nedelsiant pradėti visų sovietinių karinių priepaudo struktūrų nusikaltimų, padarytų po 1990 m. kovo 11 d., tyrimą.

Uždrausti komunistų veiklą

Lietuvos komunistų partija, kaip Sov. Sąjungos komunistų partijos padalinys Lietuvoje, 1991 m. sausio 13 d. organizavo ir kurstė veiksmus, kuriais buvo siekiama nuversti teisėtą Lietuvos vyriausybę, prievarta sunaikinti Lietuvos nepriklausomybę, sugriauti teritorijos vientisumą, o rugpjūčio 19 d. vykdė perversmo direktivas Lietuvoje. Į visa tai atsižvelgiant, Lietuvos aukščiausioji taryba nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvoje tebėra tęsiama nelegali Lietuvos komunistų partijos veikla (Nukelta į 5-tą psl.)

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS

Nacionalizmo baubas

Vokietis socialdemokratas gina tautų laisvės mintį

A. LEMBERGAS

Šiandien Vakaruose nacionalizmo terminas dažniausiai vartojamas neigiama prasme. Neretai ir tautų bei tautybių pastangos ginti savo teises apšaukiamos nacionalizmu, kuris laikomas visų politikos blogybių priežastimi. Prieš tokį paplitusį ir neteisingą galvojimą pasisako Vokietijos socialdemokratų partijos veikėjas Klausas von Dohnanyi, kuris pabrėžia teigiamą tautiškumo reikšmę. Štai ką jis tuo klausimu rašo liberališkos krypties savaitraščio *Die Zeit* skiltyse (12.07).

Tariamas visų blogybių šaltinis

Po pusės šimtmečio ideologiškai sucementuoto sastingio pasaulio ir netoli mūsų vėl siaubingai juda. Pirmiausia šūviai Vilniuje, po to tautų konfliktas Čekoslovakijoje, dabar Jugoslavijoje. Genčių ginčai ir tautybių konfliktai, kuriuos buvome pradėję laikyti tikta Trečiojo pasaulio vaikų ligomis, vėl pasiekė mūsų senąjį žemyną. Baimingos pastabos primena tuos Europos dešimtmečius, kai prasidėjo šis dabar besibaigiantis šimtmetis.

Nusistovėjusi "išmintis" visų blogybių šaltiniu laiko nacionalizmą. Tai esąs naujosios pasaulio santvarkos pavojus. Tačiau von Dohnanyi siūlo pirma geriau išsiaiškinti sąvokas, kurios anksčiau kliudė suprasti Vokietijos vienybės reikalą ir šiandien gali aptemdyti politikų galvojimą.

Nacionalizmas, kurį paprastai peikiame, tai pertemptas, nenatūralus ryšys — "isterija vietoj meilės". Bet toks nacionalizmas plaukia ne tiek iš tautos buvimo, kiek iš to, kad tautos priepaudo struktūros, nutaria:

1. Pareikalauti, kad Sov. Sąjunga tuoj pat pradėtų išvesti iš Lietuvos teritorijos karines priepaudo struktūras, visus KGB organus ir padalinius, visus desantininkus, specialios paskirties ir vidaus kariuomenės dalinius.

2. Įpareigoti Lietuvos vyriausybę, nedelsiant imtis priemonių, kad KGB, vidaus kariuomenė ir kitos priepaudo struktūros būtų informuotos ir jų veikla nutraukta.

3. Pavesti Lietuvos vyriausybę pareikalauti iš Sov. Sąjungos nedelsiant perduoti Lietuvai visą dokumentaciją ir archyvinę medžiagą, susijusią su Sov. Sąjungos NKVD, MGB ir KGB organizacijų veikla Lietuvoje.

4. Pavesti Lietuvos vyriausybės prokuratūrą spręsti visus klausimus, susijusius su šiuo nutarimo pirmojo punkto vykdymo tvarka ir terminais.

5. Pavesti Lietuvos prokuratūrą nedelsiant pradėti visų sovietinių karinių priepaudo struktūrų nusikaltimų, padarytų po 1990 m. kovo 11 d., tyrimą.

Uždrausti komunistų veiklą

Lietuvos komunistų partija, kaip Sov. Sąjungos komunistų partijos padalinys Lietuvoje, 1991 m. sausio 13 d. organizavo ir kurstė veiksmus, kuriais buvo siekiama nuversti teisėtą Lietuvos vyriausybę, prievarta sunaikinti Lietuvos nepriklausomybę, sugriauti teritorijos vientisumą, o rugpjūčio 19 d. vykdė perversmo direktivas Lietuvoje. Į visa tai atsižvelgiant, Lietuvos aukščiausioji taryba nutaria:

1. Pripažinti, kad Lietuvoje tebėra tęsiama nelegali Lietuvos komunistų partijos veikla (Nukelta į 5-tą psl.)

Dohnanyi, yra tiek pat nutolusi nuo tikrovės, kaip ir marksistų teorija apie naują, teisingumą ūkio santvarką be nuosavybės ir savo naudos.

Fatališkų šitos teorijos padarinių dabar atsikratoma. Tauta nuo mūsų neatskiriama, kaip nuosavybė. Ir tauta, ir nuosavybė yra žmogiškumo sąlygos. Jos patenkina žmogaus poreikį būti atsakingu ir priklauso visuomenei.

Jei šiandien dėl Pabaltijo ar Armėnijos, Kurdistano ar Ukrainos, Korskios ar Slovėnijos problemų kaltinamas nacionalizmas, tai reikia klausiti, kieno nacionalizmą turime galvoje: sovietų ar lietuvių; slovenų ar Jugoslavijos serbų; korskiečių ar Prancūzijos centro? Atsakymas akivaizdus: dėl šių konfliktų kalti sovietų, Jugoslavijos ir Prancūzijos centralistai ir jokie nacionalistai. Jie daug labiau kalti dėl vidaus politikos imperializmo, pernelyg ilgai ir visiškai bergždziai mėginami nuslopinti sveiką lietuvių, slovenų ir korskiečių nacionalizmą.

Praktiškos išvados

Ne nacionalizmas pirmiausia kaltas dėl to, kad tautos kovoja ir vyksta smurtas. Kaltas nacionalizmo engimas. Arba kitaip tariant: juo taikingiau gali reikštis nacionalizmas, juo taikingesnis bus šis pasaulis. Atgyveno ne tautos, bet noras jas "globoti", laikyti nesubrendusiomis, nepilnametėmis.

Iš tokios įžvalgos seka praktiška politika. Visas, kas riboja pačių tautų atsakingumą, gali ir politikos pastovumui kenkti. Kalbos apie vieną regioną Europą ilgą laiką bus tik ūkio, bet ne politikos pastangų dalykas. Tai argumentas už Europos jungimąsi ir ne prieš jį.

Kas nori taikos Jugoslavijoje ir jos valstybės išsaugojimo, tas turi drauge stiprinti Jugoslavijos tautų bei mažumų savivaldą ir jų interesą priklausyti Jugoslavijos sąjungai, pavyzdžiui, siunčiant Europos bendruomenės paramą tikrai per centrą. O jei norima šią daugiatautę valstybę panaikinti, tada reikia kaip tik šį interesą sutelkti į dalines valstybes, kuriose visuomenės sąmonė visuomet kur kas lengviau susikuria.

Kas vis dar tiki, kad tauta jau mirusi, tas turėtų paaiškinti, kuo reikės pakeisti tą visokią demokratiją būtiną valstybingumui sąmonę, kurią reikią tauta. Vokietis socialdemokratas nieko panašaus nemato ir mano, kad to neįmanoma pramanyti, todėl savo samprotavimus baigia šūkiu: Tegyvuoja laisva tauta, kad galėtų klestėti tarptautinė bendruomenė! Iš tiesų, apie kokį tarptautiškumą būtų galima kalbėti, jei nebūtų tautų.

Šiame numeryje:

Pirmyn ar atgal

Negali būti grįžimo į praeitį

Lietuvos nepriklausomybė — realybė

Vakarų valstybės pradėjo Lietuvos diplomatinį pripažinimą

Nacionalizmo baubas

Vokietis socialdemokratas gina tautų laisvės mintį

Kelionėms į Lietuvą keičiantis

Reikia, kad savo jėgomis Lietuva kiltų iš okupacinių griuvėsių

Ginčas dėl Marijos statulos

Moderni Marijos statula piktina dalį vokiečių tikinčiųjų

"Tai diena, kurią mums suteikė Viešpats"

XV Lietuvių katalikų mokslo suvažiavimas Vilniuje

Lenkų universitetas Vilniuje

Pokalbis su steigėjų komiteto pirm. prof. R. Braziu

Kai atkeliami vartai į naująją prancūzų lyriką

Prancūzų lyrikos antologija "Naujieji vėjai"

TEVIŠKĖS ŽIBURIAI

THE LIGHTS OF HOMELAND

2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3, Canada. Tel. (416) 275-4672. FAX (416) 275-1336. Second class mail reg. nr. 00509
LEIDĖJAS: Kanados lietuvių katalikų kultūros draugija "Žiburiai"
REDAGUOJA: kun. dr. Pr. Gaida, Vyt. Kastytis, J. Andrulis, Vyt. Balčiūnas, Č. Senkevicius. Metinė prenumerata – \$30, pusmetinė – \$16, mėnė – \$40, garbės – \$50 (Amerikoj - JAV dol.), oro paštu - \$100. Pavieniai nr. – 1 doleris. Adresų keitimo reikalu kreiptis į "TŽ" administraciją. Skelbimai nušiamam nr. primami iki ketvirtadienio. Už skelbimų turinį redakcija neatsako. Rankraščiai taisomi redakcijos nuožiūra. Bendradarbių pasirašyti straipsniai nebūtinai reiškia redakcijos nuomonę.
Tėviškės žiburiai (The Lights of Homeland, USPS 740-550) is published weekly, except 1st a. 2nd week in August and 4th week in December by Lithuanian Canadian R.C. Cultural Soc. "Žiburiai", Inc., 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ont. L5C 1T3. Phone: (416) 275-4672. U.S. office of publication, Lewiston, NY 14092. Subscriptions: regular \$30.00, supporter \$40.00, honorary \$50.00 per year. Second Class Postage paid at Lewiston, NY. US POSTMASTER: send address changes to: "Tėviškės žiburiai", P. O. Box 1195 Lewiston, NY 14092. CANADA POST: send address changes to 2185 Stavebank Rd., Mississauga, Ontario L5C 1T3. Printed in Canada.

Dvi ELTOS - katra "tikroji"?

VLIKo ir Lietuvos vyriausybės informaciniai leidiniai

JUOZAS VITENAS

VLIKo biudžetas kiek anksčiau siekė 225.000 dol., o pastaruoju metu pakilo iki 300.000 dol. Mūsų sąlygomis tai nemaža suma. Todėl gali kilti klausimas, kokiems reikalams tokia suma išleidžiama? Smulkesnės apyskaitos nei VLIKas, nei Tautos fondas spaudoje neskelbia. Pasitenkinama bendrais pranešimais. Tautos fondo raginimuose jam aukoti nurodoma, kad reikia lėšų leisti ELTOS biuleteniams, remti radijo programoms į Lietuvą ir kita.

Kalbant apie ELTOS biuletenius, atrodo, kad pačiam Tautos fondui neaišku, kiek jų leidžiama. Kai kuriuose Tautos fondo skelbimuose sakoma, kad reikia "finansuoti ELta biuletenių leidimą šešiomis kalbomis" ("Darb.", 1991. VI. 14), o kitur sakoma – "keliomis kalbomis". VLIKo leidiny "Eltos informacijos" nurodoma, kad greta lietuvių kalbos, dar leidžiami biuleteniai anglų, vokiečių ir prancūzų kalbomis.

Iš tikro ELTOS biuleteniu kas mėnesį yra išleidžiama lietuvių kalba po 4600 egz., anglų kalba – po 2100 egz. Vokiečių kalba – po 500 egz. keturis kartus per metus, o prancūzų kalba – po 700 egz. retai ir nereguliariai. Visų jų leidimas per metus atsieina apie 70.000 dol.

Nepriklausomos Lietuvos laikais ELTOS biuletenius kasdien leisdavo valdžia, parūpindama žinių laikraščiams bei skelbdama valdžios pranešimus. VLIKas dabar tęsia ELTOS leidimą mėnesinių biuletenių pavidalu. Dėl tokio leidimo retumo VLIKo ELTA negali pateikti naujausių žinių, kuriomis galėtų pasinaudoti dienraščiai. Todėl ELTOS biuleteniai dabar, išskyrus specialias laidas, iš tikro yra tapę mėnesinėmis įvykių apžvalgomis.

Pvz. ELTA lietuvių kalba neturi ko pranešti, ko jos skaitytojai dar nežino. Lietuvių spauda, amerikiečių dienraščiai, televizija bei Vilniaus radijas visa tai greit praneša. Todėl ELTOS leidimas lietuvių kalba pasidaro abejotinos vertės ar net nereikalingas. Viena, kas dar gali pateisinti jos leidimą, yra aukotojų Tautos fondui skelbimas. Bet tai gali būti padaryta šiuos aukotojus skelbiant lietuvių laikraščiuose, gal ne visuose kas mėnesį, bet paeiliui. Tuo būdu būtų paremti laikraščiai ir sutalpyta pinigų, nes vien tik tai paštui už lietuviškos ELTOS siuntinėjimą kasmet sumokama daugiau kaip 6000 dol. (4600 egz. po 11 centų per 12 mėn.). O kur dar spaustuvių, popierių, ekspedicija, parengimas spaudai?

Taip vaizduoja prancūzų spauda JAV prezidento G. BUSH'Ų ir Sov. Sąjungos prezidento M. GORBAČIOVO susitikimą Maskvoje 1991 m. liepos 30 d. JAV prezidentas iškėlęs rankas, tarytum sakyty: "Pasiduodu!"

ELTOS biuletenis anglų kalba yra puikiai redaguojamas, bet tai yra daugiau dokumentacijos, o ne informacijos leidinys, labiau naudingas istorikams ir šiaip Lietuvos reikalų specialistams. Mėnesinis jo pasirodymas mažai gali patarnauti žurnalistams bei politikams, kurie nori patirti apie įvykius Lietuvoje tuoj pat, o ne po mėnesio. Todėl tokio dokumentacinio biuletenio leidimas mūsų sąlygomis yra prabanga. Reikėtų gerai pagalvoti ir su Lietuvos vadovais išsiaiškinti, ar verta jį leisti, atsižvelgiant į tai, kad dabar Lietuvai labai reikia skubiai atremti Maskvos propagandą prieš Lietuvą ir atsakyti į jos melus apie padėtį Lietuvoje.

Tą patį galima pasakyti ir apie ELTA vokiečių bei prancūzų kalbomis, kuri dar rečiau pasirodo ir todėl dar mažiau gali patarnauti aktualios informacijos apie Lietuvą skleidimui.

Šiam trūkumui užpildyti dabartinė Lietuvos vyriausybė taip pat atnaujino ELTOS telegramų-žinių agentūrą. Tokiu būdu dabar veikia dvi ELTOS agentūros – viena Vilniuje, o kita Vašingtone. Tai sukelia tam tikrų neaiškumų. Todėl pernai dr. K. Bobeliui lankantis Lietuvoje, "Atgimimo" redakcijos atstovė jį paklausė: "Informaciją VLIKas teikdavo per ELTOS biuletenius. Lietuvoje irgi veikia agentūra tokiu pačiu pavadinimu. Kuri ELTA "tikroji"? Dr. Bobelis taip atsakė: "Teikti informaciją – viena iš VLIKo, kaip valstybinės institucijos, funkcijų. ELTA nepriklausomybės laikais buvo oficiali telegramų-žinių agentūra, tad jos veikla tęsiama".

Taiigi, anot dr. Bobelio, VLIKas – valstybinė institucija, o kas jūs ten Vilniuje, kurie leidžiate savo ELTA? Tačiau VLIKas niekada nebuvo Lietuvos valstybinė institucija. Jei dr. Bobelis būtų pasiskaitęs bent dr. K. Šidlausko knygą "Svarstybos" apie VLIKo "valstybingumą", nebūtų parodęs savo nenusimanymo, siekdamas sumenkinti Lietuvos vadovybę ir iškelti VLIKą, kuo jis niekada nebuvo.

Tokios VLIKo varžybos ELTOS leidime yra žalingos Lietuvos reikalams, nes jos netiesiogiai rodo, kad VLIKas nepripažįsta dabartinės Lietuvos vyriausybės, kuri atlieka Lietuvos valstybines funkcijas.

Be to, toks dviejų ELTŲ leidimas yra klaidinantis. Pvz. "Sunday Star Ledger" dienraštis (1991. VI. 21) pranešimas apie muitinių Lietuvoje užgrobia baigiamas taip: "According to Elta". Katra? Tik žinantys padėtų gali suvokti, kad tai yra Vilniaus ELTOS žinia.

Kelionėms į Lietuvą keičiantis

Trijų milijonų gyventojų dovanomis neišlaikysim - reikia rūpintis, kad Lietuva savo jėgomis kiltų iš okupacinių griuvėsių

AURELIJA M. BALAŠAITIENĖ

Dar prieš nedaugelį metų išeiviai į Lietuvą keliavo su baimė, kad gali nukentėti gimtame krašte, o sugrįžę – nuo savo tautiečių įtarinėjimo. Ta tema ėjo karštos diskusijos mūsų spaudoje. Dauguma išeivių kelionėms į Lietuvą neprireikė, o į atvykusius iš jos žiūrėjo su įtarimu ir nepasitikėjimu.

Viskas pasikeitė

Dabar jau viskas pasikeitė – ne tik iš Lietuvos atvyksta mūsų vaishingai sutinkamos pramoginės grupės, bet ir išeivijos menininkai lankosi Lietuvoje. Padažnėjo ir pavienių asmenų išvykos į tėvynę. Vieni trokšta susitikti su ilgu dešimtmečius nematytais giminėmis, lankyti kapus, tėviškes, džiaugtis laisvėjimo dvasia. Kiti, Lietuvą palikę kūdikiais ar gimę jau toli nuo jos, nori pažinti tėvų kraštą, apie kurį pažino tik iš pasakojimų ir knygų. Nė vienas negrįžo nusivylęs, nė vienas neapgailestavo savo kelionės.

Ir aš lankiausi Lietuvoje, grįžau visokeriopai sustiprėjusi. Kadaiše vaikystėje ir ankstyvoje jaunystėje matyti vaizdai ir panoramos atgavo savo realų pavidalą, nustojo buvę mano vaizduotėje nutrūkusio filmo ištraukomis.

Pastaruoju metu kelionės į Lietuvą ir iš jos jau įgauna mažiau sentimentalų pobūdį. Mielia ir gaudu kartu dainuoti ir šokti, lankyti tėviškes, bet tuo mes tik save atgaiviname, mažai teprisidėdami prie darbo Lietuvai iš griuvėsių prikelti. Vežame lauktuves, bet tai privačios dovanos, neturinčios išliekančios vertės. Iš Lietuvos atvykę tėvynainiai žavisi elektronine aparatūra, ją stengiasi įsigyti. Mes Lietuvoje gerimės jos keliais, tvarkingomis sodybomis, gražia gamta ir žmonių nuosirdumu, bet, pažvelgę giliau, matome sovietinės sistemos padarytą žalą: atsilikusi technologijoje ir visose mokslo srityse, ypač medicinoje ir ekonomikoje. Išeivijos spaudoje gausu gaudžių prašymų

Prie šio klaidinimo prisideda ir tai, kad ELTOJE anglų kalba neberašoma, jog tai yra VLIKo leidinys. Pažymima tik tai: "Sponsored by the Lithuanian National Foundation, Inc.", o puslapio gale rašoma: "Publisher: Lithuanian National Foundation, Inc." Tai kaip yra? Ar Tautos fondas yra rėmėjas, ar leidėjas? Toks VLIKo vardo vengimas tikrai sumažina ELTOS anglų kalba vertę. Kiek jos skaitytojų žino, kas yra Lithuanian National Foundation?

Pagaliau, kalbant apie VLIKo išlaidas ELTAI reikia paminti, kad VLIKas turi ELTOS informacijos direktorių Joną Bobelį, VLIKo pirmininko dr. Kazio Bobelio sūnų, su 30.000 dol. metine alga. Jis buvo pasamdytas, neturėdamas žurnalistinio patyrimo. Jo rašinių lietuvių spaudoje nepastebima greičiausiai dėl jo lietuvių kalbos mokykimo lygio. Jis taip pat neredaguoja ELTOS biuletenių ar VLIKo pareiškimų.

Tai toks VLIKo ELTOS reikalams Tautos fondas kasmet išmoka apie 70.000 dol., o prie jų pridėjus VLIKo informacijos direktoriaus metinę algą (30.000 dol.), susidaro 100.000 dol. suma. Ją sudeda aukotojai Lietuvos laisvinimui, kuriam dabar vadovauja Lietuvos vyriausybė, o ne VLIKas. Todėl jai ir turėtų būti perduotos Lietuvos laisvinimui suaukotos lėšos. Tuo būdu Lietuvos vyriausybė tikslingiau jas panaudotų informacijai apie padėtį Lietuvoje bei atkūrimui Maskvos propagandai prieš Lietuvą.

Dr. Gina J. Ginčauskaitė optometristė

1551 Bloor Street West, Toronto, Ont. M6P 1A5 (prie Lietuvių namų)

Priima pacientus pagal susitarimą
Telefonas 532-7115
Susitarus priima pacientus ir vakarais

dėl kritiškai sergantiems vaikučiams reikalingos medicinos pagalbos, kurios Lietuvos gydytojai suteikti negali ir dėl žinių, ir dėl vaistų bei instrumentų stokos.

Gydys, kai paaugs...

Birželio pradžioje Klivlande lankėsi prof. dr. Petras Stirbys, Kauno Medicinos akademijos prarektorius ir tarptautinių medicų organizacijų narys. Jis yra elektrokardiologijos specialistas ir tos srities patobulinimų išradėjas. Jo išradimais susidomėjo Vakarų pasaulis ir pakvietė jį kaip pasikaitininką į medicų konferencijas Vašingtone ir Niujorke. Vienas įdomiausių jo pranešimų lietuvių širdies skatintuvų (pace makers) keistą padėtį Lietuvoje. Vaikai, kenčiantys nuo širdies ritmo sutrikimų, turi laukti, kol paūgės iki 5-7 metų, nes Lietuvoje yra tik suaugusiems tinkantys aparatai. Kitaip sakant, ne aparatas yra taikomas prie ligonio, bet ligonis prie aparato, o Vakarų pasaulyje tokie aparatai yra gaminami įvairaus dydžio. Pasitaiko, kad, nesulaukęs aparato, vaikas miršta.

Trumpalaikės dovanos...

Vienam asmeniui Lietuvoje pernai padovanojau kraujo spaudimui matuoti aparatą ir dvi atsargines baterijas. Po metų jis beveik nieka, nes negali gauti baterijų. Su tokia problema susidurs įsigijusieji baterinius fotoaparatus ar magnetofonus.

Tai skaudi sovietinės sistemos išdava, nes ji nepripažino laisvo pasaulio aksiomos, kad gamyba visų pirma privatai tarnauti žmogui. Sovietams svarbiausia buvo apsiginkluoti, kad galėtų užtikrinti pavergtų tautų vergiją ir savo taria galybe grasinti laisvajam pasauliui.

Geležinėm uždangom subyrėjus, Sovietija jau to prestižo nebeturi, ir pasaulis pagaliau pamatė, kokioje apgaulės baloje buvo laikomi milijonai pavergtųjų, melagingai skelbiant, kad "pas mus visko yra"...

Todėl didžiausia problema dabar – kaip pakelti gyvenimo lygį, kaip aprūpinti Lietuvos gyventojus būtiniais reikmenimis, technine, medicinine, namų ruošos aparatūra. Negi tris milijonus gyventojų aukomis išlaikys išeivija? Čia turi pirmauti pastangos kelti Lietuvos mokslo institucijų lygį, jas aprūpinant modernia moksline medžiaga, literatūra iš medicinos, ekonomikos, pedagogikos ir kitų esminių gyvenimo sričių. Apleista yra invalidų, vyresnio amžiaus ir protišaltis atsilikusių globa. Toje srityje nepažengta nei mokslo, nei socialinio aprūpinimo srityse.

Studijos Amerikoje

Kento (Ohio) ir Madisono (Wisconsin) valstybiniuose universitetuose jau keleri metai veikia profesūros "mainų" programos. Aš turėjau malonią progą susipažinti su keturiais Vilniaus universiteto anglų kalbos dėstytojais, kuriuos globoja Kento universitetas. Jie lanko paskaitas ir užsiėmimus, stebi gyvenimą ir tobulinasi savo srityse. Nijolė Maskeliūnienė, Ph.D., yra anglų

kalbos katedros vyr. dėstytoja. Kristina Kačkuvienė dėsto anglų kalbą ekonomikos ir teisės fakultetuose. Berta Butė yra anglų kalbos dėstytoja ir universiteto tarptautinių ryšių referentė, kurios rankose yra į užsienį išvykstančių profesorų dokumentacija. Vitalijus Gricius yra VU filologijos fakulteto anglų kalbos dėstytojas. Jis renka moksline medžiagą savo darbui Lietuvoje. Jie visi stebisi Amerikos gyvenimu, bet didžiausią išpūdį jiems padarė bibliotekų tvarka. Jie negali atsistebėti, kad pačiam galima iš lentynų imti knygas, daryti daugintuvu kopijas, naudotis kompiuteriais. "Pas mus visų pirma reikia bibliotekoje užpildyti registracijos lapą, paskui laukti savo eilės, kol knyga bus paduota. Tai kartais užtrunka daugiau kaip valandą", pasakojo Gricius. Moterys gaudenasi, kad Lietuvos vaikams stengia augančiam organizmui reikalingo maisto, vaisių, vitaminų, kurių čia yra perteklius.

Mokytojai ir mokymo priemonės

Liepos mėnesį į Lietuvą rengiamą pedagogų seminarą išvyko būrys Amerikos ir Kanados lietuvių ir net keli ne lietuvių kilmės idealistai. Iš Klivlando išlydėjome jaunesnias, Amerikoje gimusias mokytojas, ir vyresnes patyrusias pedagoges. Jos seminarui ruošėsi su dideliu entuziazmu ir vėžėsi didakio kiekį mokslo priemonių.

Neseniai gavau laišką iš Australijos lietuvių, žurnalistas ir pedagogės Izoldos Požėlaitės-Davis, kuriame ji rašo, kad ji išvykstanti šešioms mėnesiams į Lietuvą dėstyti anglų kalbos vidurinėse mokyklose. Tai nuostabus idealizmas ir pasišventimo pavyzdys.

Lietuvoje ne vien vadovėlių stinga, bet ir paprasčiausių mokslo priemonių, kaip sąsiuvinų, pieštukų, trintukų, kreidų. O ką bekalbėti apie atlasus, projekcijos aparatus pamokoms iliustruoti, kompiuterius, kurie čia jau naudojami net ir pradžios mokyklose.

Lietuvos jaunimas yra ištroškęs žinių apie kompiuterius. Jų Lietuvoje jau yra, bet stinga elektronikos ir programų specialistų, kurie galėtų kompiuterį ar programą pataisyti. Taip pat nėra reikalingų dalių, popierių, kaspinių, modemo aparatų. Turi ateiti diena, kai Lietuva gamins kompiuterius ir su jais susijusią medžiagą ar bent juos importuos, mainais eksportuodama Vakarams pritaikytas prekes. Lietuva turi prisiauginti specialistų, be kurių jokia pažanga nėra įmanoma. Jei bus remiamas mokslininkų ir specialistų pasikeitimas, mokslinės medžiagos parūpinimas, su laiku Lietuvos ekonomistai ne tik suvoks bankinės sistemos bei laisvos rinkos principus, bet ir juos pritaikys gyvenimui. Universitetuose jie paruoš modernios ekonomikos bei elektronikos specialistus.

Svajonė? Ne, tik noras mesti realų žvilgsnį į pagalbą Lietuvai pobūdį – didžiausią dėmesį kreipti į specialistus, profesūrą, iš pagrindų pakeisti požiūrį į mokslo pagrindinį uždavinį – tarnauti žmogui, o ne politinei idėjai.

A+A VINCUI ZADURSKIUI

mirus,

velionies žmoną STASE, dukrelę DANUTĘ, sūnus – SIGITĄ, ROMĄ, ALGIRDĄ ir EDVARDĄ su šeimomis nuosirdžiai užjaučiame –

A. S. Steigvilai

A+A PETRUI BRASUI

mirus,

žmoną EMILJĄ, sūnų PETRĄ su šeima ir kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame –

Lapavičių šeima

E. Heikis

A. I. Pakarnos

A+A ANTANUI SIRUČIUI

mirus,

žmoną REGINĄ, sūnų RIMGAUDĄ su šeima bei kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame –

KLK moterų draugijos Lietuvos kankinių parapijos skyrius

A+A ANTANUI SIRUČIUI

mirus,

reiškiame giliausią užuojautą velionies žmonai REGINAI, sūnui RIMGAUDUI su šeima bei kitiems giminėms ir artimiesiems –

Buvę Telšių Vysk. Valančiaus vardo Valstybinės gimnazijos mokslo draugai

A+A MARTYNUI YČUI

mirus,

žmoną ONUTĘ, sūnų MARTYNĄ ir žmoną RAMONĄ, vaikaičius bei kitus artimuosius nuosirdžiai užjaučiame –

Andrius, Ramona ir Justinas Bražukai

P A D Ė K A

1991 metų birželio 17 dieną mirė mano brangi žmona

GAILUTĖ PREIKŠAITIENĖ

Dėkoju Tėvams pranciškonams ir klebonui kun. J. Staškui už maldas laidotuvių namuose bei gedulines Mišias.

Dėkoju tetai Elijošienei ir pusėserei Irenai, tiek daug padėjusioms.

Nuosirdi padėka karsto nešėjams ir visiems atsilankiusiems į laidotuvių namus, už gražias gėles, po nioms už pyragus.

Jūsų nuosirdumo niekad nepamiršiu –

Alfas Preikšaitis

P A D Ė K A

A+A AGOTA VILIMIENĖ

mirė 1991 m. liepos 27 d.

Mūsų brangiai mamai a.a. Agotai Vilimienei iškeliauvus į amžinybę, nuosirdžiai dėkojame visiems, kurie rūpinosi jos dvasine ir fizine gerove, palengvindami jos dalią ligos metu.

Reiškiamė didžią padėką Prisikėlimo parapijos kunigams už iškilmingas apeigas, chorui ir jo vadovei už gražų giedojimą.

Dėkojame giminėms, velionės draugėms ir pažįstamiems už užprašytas Mišias, atsiųstas gėles bei pareikštas užuojautas. Ačiū visiems, kurie vienu ar kitu būdu prisidėjo, kad taip gražiai savo brangią mamą galėjome išlydėti į amžinojo poilsio namus.

Sūnūs ir dukterys

P A D Ė K A

A+A JADVYGA GABRĖNIENĖ

mirė 1991 m. liepos 22 d., palaidota liepos 25 d. Šv. Jono lietuvių kapinėse Mississaugoje

Nuosirdžiai dėkoju kun. K. Butkui, OFM, už maldas koplyčioje, gedulines Mišias šventovėje ir už paskutinį patarnavimą kapinėse.

Dėkoju p.p. Paulioniams už gražų giedojimą pamaldų metu šventovėje.

Gili padėka karsto nešėjams ir visiems atsilankiusiems atsisveikinti su velione koplyčioje, palydėjusiems į amžino poilsio vietą, gausiai užprašiusiems Mišias, pareikštas užuojautas žodžiu, raštu ar spaudoje ir už gėles.

Dėkoju I. P. Baronams už didelį ir nuosirdų patarnavimą man bei šeiminiškai J. Guklienei už paruoštus pietus. Lieku visiems dėkingas.

Liudėsy likęs vyras – Pranas Gabrėnas

REMKIME KANADOS LIETUVIŲ FONDA!

Iki šiol šis fondas išleido per 700.000 dolerių lietuviškai kultūrai, menui, švietimui paremti. Pagrindinis fondo kapitalas yra neliečiamas, tiktai palūkanos skiriamos lietuviškai veiklai įvairiose srityse.

Sudarydami testamentus, bent dalį turto palikime Kanados lietuvių fondui (Lithuanian-Canadian Foundation).

Tapkime šio fondo nariais ir aukokime jam! Visos aukos atleidžiamos nuo valstybinių pajamų mokesčių.

Testamentines ir kitas aukas siųsti:

Lithuanian-Canadian Foundation, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Šio fondo šūkis: **"Kapitalas Lietuvai, palūkanos – lietuviųbei išeivijojai!"**

IŠ TĖVIŠKĖS LAIŠKŲ

Naujieji ūkininkai - tėvas ir sūnus

Rašome ir vėl, nesulaukdamie iš jūsų jokio atsakymo ir nežinome ar jūs gavote mūsų du laiškus, rašytus po balandžio 13 (kada gavome iš jūsų) dovanas — pinigų traktoriui. Eina gandai, kad Maskva nepraleidžia į Lietuvą laiškus. Daugelis pažįstamų klausia, ar ir mes negauname, nes kiti irgi jau pusę metų nesulaukia žinių iš anapus Atlanto. Bet gal mūsų rašytus gaunate, tad mes savo džiaugsmus ir vergus ar bėdes toliau rašysime, nors ir nežinodami, ar jie pasieks jus.

Sveikiname su atėjusia vasara (birželio 22)! Ji pas mus šalta ir lietinga, nedžiovina šieno, šv. Jonas — dar tuščias kluonas, o 8 raguočiai šlamsčiai šlapius dobilus, supjautus ir dar miltais pabarstytus, nes lyjant ir lyjant žolės suaugo iki juostos, tik išdžiovinti nesiseka.

Mūsų naujieji ūkininkai — sūnus su tėvu — tariai ir pasibardami, kaip naujovėms — ventilatorium ar žaiginiuose džiovinti. Tėtukas norėjo senoviškai, žaiginiuose džiovinti, sūnelis naujovėms — ventilatorium, kluone. Sutarė, pagaliau, pusiau. Sūnaus šienas neišdžiūvo, nes neveikė gerai senas ventilatorius, skolinat irgi iš naujo ūkininko, kaimyno Kiliaus (to buvusio eigulio anūko — gal jūs prisimenat). Reikėjo tą šieną, du vežimus, išvežti į lauką, perdžiiovinti, o tuojau pat kad užlijo...

Tėvas į viską labai atlaidžiai žiūri, kantriai aiškina, turėdamas daugiau patyrimo, o sūnelis, kad tik greičiau, kad tik naujovė ir, pervargęs nuo nepasisekimų, būna tikras nervų maišas. Kaip čia bus toliau, galvoju, nes ir man būnant taikintoja ne visuomet aišku, kurią pusę reikia palaikyti. Marti į ginčus nesikiša. Jai užtenka rūpesčio mažąją dukrytę globoti, kuri jau žengia pirmus žingsnelius ir viską ragauna, net ir žvyrą, kurio pilną kiemą-sodą pri-

vežė tiesdami ūkininkams nemokamai kelią. Tą žvyrą žada panaudoti statyboms. Buvo proga dovanai jo gauti dabar.

Toliau, svarbiausia, už jūsų atsiųstus penkis pinigėlius (dar kiti liko) nupirko viksnų traktorių. Ne naują, bet, sako, dar labai gerą. Tas pats kaimynas Kilius turėjo prikabintus plūgus, tai dabar jau aria lauką mišiniams sėti, abu pamainomis.

Iš kolkūio, irgi abu su Kiliu, nusipirkę seną kombainą, kuris reikalingas daug remonto, nors kada gavo, abu su martele labai džiaugėsi, net ir "aplaistyti" važiuo... Jautų laistymų, tų fundymų, tų reikalingų ir nereikalingų išgėrimų, tai užpildytas visas mūsų laisvalaikis ir dažniausiai aplaistomas mano asarėlė.

Kartais pagalvoju, kad praėjo geros dienos, kai mano vaikučiai buvo tik sveteliai. Sūnelis 6 metus dirbo ir gyveno ten bendrabutyje. Šeštadieniai sutinki, dažniausiai (paskutinius 2 metus) su būsima martele parvažiuojančius. Pasisvečiuoja, padirbėja ir pirmadienį išleidi. O dabar dveji metai jau dvi šeimos esame po šaunių vestuvių.

Parvažiuoja iš Kauno ir vyriausioji dukrelė su vyru ir dukrele. Šiemet jie 20 dienų atostogavo. Vidurinioji dukra rečiau užklysta su savo augintiniais. Jos vyras užimtas privačiu darbu, o prie 8 metų augintinio (iš vaikų namų) prilipo dar ir antras — gruzinukas, visiškai našlaitis, šešiolikmetis. Tai ir stas būna ankštas, jau alkūnių nėra kur pasidėti. Kartais valgomę "švediška"...

Dargi, martelė turi daug kurso draugų su vyrais, daug miesčionių. Jiems visiems norisi kaimo, gamtos, gero oro ir t.t. Taigi kartais mūsų kambarėliai būna kaip muziejai, krauti, apkrauti tašėmis, o priemenė pilna batų. Senus čiužinius (gerai, kad neišme-

tėm) tenka nuo aukšto nešti. Ir patalynės, ir sofų būna mažai. Ir taip vis per dienas.

Laukiu, kada čia bus galima pailsėti. Martelė labai gera, tvarkinga, švari, rūpestinga mama, nors su vyreliais dažnai susiniauna. Man teisėjauti, kištis ar ką patarti nesinori, tai nuleidžiu negirdomis, galvodama, gal vis kuris nusileis.

Pergalvoju savo pirmus metus marčiote, bet palyginti negali. Mes buvome pokario jaunimas, džiaugėmės ir mažai gėlyte patvoryje, ir saulės laidos spinduliais. Mūsų pirmagimės atėjimu džiaugėsi visas kaimas, nes ji buvo pirmas pokario vaikas kaime. Per karą nei vestuvių, nei krikštynų čia nebuvo, o paskui, per 7 metus dar ėjo kovos tarp miško ir striubų. Todėl vargas buvo išmokęs mus ir nuolankumo, užuojautos kitiems, gailingumo ir Gulagų žaidų gydymo. Dabartinis jaunimas to viso neįsivaizduoja, nors žino, kad tai buvo. Jie užaugo kitokiose aplinkybėse, nes auklėjimas mokyklose ir bendrabutyje buvo vien komunistinis, gi namuose jie buvo tik svečiai.

Betgi visa tai galima pakęsti, tik kad truputį daugiau dar sveikatos turėtų jūsų sibirionas brolelis, namų galva. Pavasarį mėgino suarti seną dirvoną, augalams persodinti, tai jam taip buvo sunku, kad vis teko ant plūgo rankenų išsėti atsiklaupus ir vėl tada arti. Trūko oro, širdis smarkiai plakė. Pernai prieš Kalėdas ligoninėje rado didelę mažakraujystę. Kiek sustvėrė, pasitaisė, bet dabar nuvažiuoti pas daktarus iš tolo vengia. "Ką man gali padėti tos tabletės? Vieną ką pagydyt, tris pagadinti. O pasirodys — ir vėl į ligoninę įkisi" — postringauja mūsų šeimos galva, ir bekalbėk ką nori. Kai nukrisime visai, tada pagalbinę pašauks, nes kitaip pas mus neišeina. Mūsų tėvai ir seneliai ir be daktarų gražios senatvės sulaukė, taip ir mes, kiek skirta, krutėsime, paskui viską vaikams paliksim.

Marti didžiuojasi mūsų sodyba. Vazinėjant pirkti traktoriaus aplankė daug ūkių (gal 6), tai sako, niekur taip gražiai sutvarkyto kaip pas mus kiemo ir kitko nerado. (Laimė, kad melioratoriai nesusėję mūs išdraskyti). Tą gražų sutvarkymą jau paveldėjome iš senelių, jūsų tėvų ir mes tai tęsiame tą gražią tvarką. O kaip bus, kai mes visai negalėsime, kas bežino. Netrukus prasidės technikos remontai, prasidės statybos ir gal nebus kada apsitvarkyti.

Bet viskas menkniekis, palyginus su baime, kas laukia, jeigu nesusitars su Maskva mūsų vyriausybė (o kaip su jais susitarti, jei jie nesitaria), jeigu vėl blokada, vidaus peštynės. Gąsdina net elektros atjungimu galingieji... Paskęs mūsų Lietuvėlė tamsoje. Gali ir dar blogiau būti, gali skirstyti žmones į žalius ir raudonus... Kažkur tai radau parašyta: "Nelaimingi mūsų prabochiai, apsigyvenę ant šito didžiųjų tako, pasirinkę šį taip gražų ir visų geidžiamą nuo mūsų atplėšti žemės kampelį, mūsų tėviškę, mūsų tėvynę".

Siunčiame geriausius linkėjimus jūsų abiem vaikams su šeimomis. Linkime visiem jums laimės ir sveikatos. Po tos balandžio dienos, kai gavome telegramą, kad atvyktume į Kauną viešbutį, kur mūsų lauks iš Amerikos atvykę giminės (o buvo tik tarpininkai), mūsų tėvelis-brolėlis lyg oru vaikščiojo svajodamas apie pokalbį, apie brolelį, t. y. Jus, gal bus pažįstami žmonės, bet, kaip žinote, tebuvo nepažįstami žmonės ir tik mums didžiulį turtą įteikė, kokio mes čia dirbdami dieną naktį neužgyventume, nieko nei iš mūsų nepriėmė jums nuvežti. Tai buvo ir didelis džiaugsmas ir drauge liūdesys, nes nieko svajoto nesutikome. Nieko iš Jūsų, tik didelę paramą mūsų naujam ūkininkavimui, su Dievo pagalba.

Su nekantrybe laukiame iš jūsų kokios žinutės. Jūsų artimieji N.N.

"Išeikite iš Lietuvos" — šaukia lietuvė Vilniuje prie KGB rūmų, kur 1991 m. rugpjūčio 11 d. Sąjūdžio iniciatyva buvo surengta demonstracija, protestuojanti prieš sovietinių saugumiečių niekšingus darbus Lietuvoje. Ši nuotrauka buvo atspausdinta Prancūzijos laikraštyje "Liberation"

RAŠO IŠ LIETUVOS

Partizanų sąskrydis

Ne kartą jau buvo susirinkę būrin pokario pasipriešinimo kovų dalyviai: ir minėdami rezistencijos dieną 1990 m. lapkričio pradžioje, ir perlaidodami iš pelkių ir žvyrduobių į šventą kapinių žemę bendražygių palaidus. Tačiau toks suejimas buvo pirmasis.

1991 m. liepos 27 d. Šakių rajone, Naidynės kaime, įvyko Tauro apygardos partizanų sąskrydis. Senoje eigulio sodyboje, erdvoje miško aikštelėje, lyg prieš 40 metų susitikto būvė kovų draugai. Ne tankmėje slapstydami, ne sutemų gaujais — vidury gražios vasaros dienos suvažiuoja automobiliais į šią atokią vietą.

"Gera, kad vėl susirinkome medžių prieglobstyje. Jie mus saugojo ir gynė tais sunkiais metais", — kalbėjo buvusi partizanė "Narsuolė", o dabar Partizanų kalinių ir tremtinių sąjungos istorinio skyriaus vedėja Marytė Gražulienė.

Lietuviai Vilniaus krašte

Respublikos rytinės dalies demografinė krizė

ALGIRDAS BUDRECKIS

Statistikos departamentas prie Lietuvos respublikos vyriausybės neseniai paskelbė 1989 m. Sovietų Sąjungos gyventojų surašymo smulkesnius duomenis. Nors visą oficialią sovietinę statistiką reikia vertinti "cum grano salis", vis dėlto lietuviams yra kuo susirūpinti.

Lietuvos respublikos "Vilnia" yra suskirstyta į 8 administracinių vienetų: į du respublikinio pavaldumo miestus ir į 6 rajonus. Pagal 1989 m. surašymą bendras gyventojų skaičius: Vilniaus mieste 576.742 (1990 m. jau pasiekė 582.600), Druskininkų — 18.943, Ignalinos rajone 59.757, Šalčininkų r. (anksčiau Eišiškių) 41.347, Švenčionių r. 38.004, Trakų r. 81.232, Varėnos r. 37.908, Vilniaus r. 94.131. Iš viso 948.069 gyventojai.

Etninių lietuvių skaičius: Vilniaus m. 291.527, Druskininkų — 15.013, Ignalinos r. 23.408, Šalčininkų r. 3.871, Švenčionių r. 18.001, Trakų r. 46.801, Varėnos r. 34.091, Vilniaus r. 19.549.

Beveik pusė Lietuvos respublikos rusų gyvena Vilniuje. Jų demografinis susiskirstymas yra toks: Vilniaus m. 116.618, Druskininkų m. 1658, Ignalinos r. 23.559, Šalčininkų 2395, Švenčionių r. 6152, Trakų r. 9.651, Varėnos r. 555, Vilniaus r. 8562. Iš viso 169.150 rusų.

Beveik 90% Lietuvos "lenkų" gyvena Vilniuje. Jų bendras skaičius šioje srityje yra 239.404. Kabutėse sakome "lenkai", kadangi į tą skaičių įeina sulenkėjusių ir lenkuojančių lietuvių. Kaip bebūtų, gyventojų surašymo metu jie pasisakė esą lenkai. Jų demografinis susiskirstymas: Vilniaus m. 108.239, Druskininkų m. 1048, Ignalinos r. 4.473, Šalčininkų r. 32.891, Švenčionių r. 10.934, Trakų r. 19.365, Varė-

nos r. 2642, Vilniaus r. 59.812. Kaip matyt, lenkai sudaro maždaug šeštadalį Vilniaus miesto gyventojų, o Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose lenkai ir lenkuojantieji sudaro absoliučias daugumas. Užtat Vilniaus, Šalčininkų ir net Švenčionių rajonuose bruzda "autonomininkai", iš tikro jedinstvininkai ir "Jednosci" agitatoriai, kurie reikalauja "autonominės respublikos" lenkam.

Gudais užsirašė: Vilniaus m. 30.282, Druskininkų m. 729, Ignalinos r. 4.471, Šalčininkų r. 1582, Švenčionių r. 2108, Trakų r. 3301, Varėnos r. 423, Vilniaus r. 4454. Iš viso 47.350.

Lietuvoje yra 12.000 žydų. Jų dauguma sugužėjo į Vilniaus miestą. Žydų pasiskirstymas: Vilniaus m. 9.147, Druskininkų m. 79, Ignalinos r. 64, Šalčininkų r. 9, Švenčionių r. 41, Trakų r. 115, Varėnos r. 4, Vilniaus r. 46. Iš viso 9.505.

Gyventojų surašymo lentelėse yra pažymėta dar viena pozicija "kiti", t. y. kitos tautybės, į kurią įeina ukrainiečiai, latviai, totoriai, čigonai ir kt. Tie kitataučiai yra taip suskirstyti: Vilniaus m. 20.934, Druskininkų m. 416, Ignalinos r. 3182, Šalčininkų r. 599, Švenčionių r. 768, Trakų r. 1999, Varėnos r. 193 ir Vilniaus r. 1768. Iš viso 29.859.

Taigi Vilniuje 1989 m. gyveno 452.261 lietuvis. Jie sudarė tik 47,7% gyventojų. Nuošimčiais lietuvių skaičius yra toks: Vilniaus mieste 50,5, Druskininkuose 79,3, Ignalinos r. 39,2, Šalčininkų r. 9,4, Švenčionių r. 47,4, Trakų r. 57,6, Varėnos r. 89,9, Vilniaus r. 19.365, Varė-

nos r. 2642, Vilniaus r. 59.812. Kaip matyt, lenkai sudaro maždaug šeštadalį Vilniaus miesto gyventojų, o Šalčininkų ir Vilniaus rajonuose lenkai ir lenkuojantieji sudaro absoliučias daugumas. Užtat Vilniaus, Šalčininkų ir net Švenčionių rajonuose bruzda "autonomininkai", iš tikro jedinstvininkai ir "Jednosci" agitatoriai, kurie reikalauja "autonominės respublikos" lenkam.

Gudais užsirašė: Vilniaus m. 30.282, Druskininkų m. 729, Ignalinos r. 4.471, Šalčininkų r. 1582, Švenčionių r. 2108, Trakų r. 3301, Varėnos r. 423, Vilniaus r. 4454. Iš viso 47.350.

Lietuvoje yra 12.000 žydų. Jų dauguma sugužėjo į Vilniaus miestą. Žydų pasiskirstymas: Vilniaus m. 9.147, Druskininkų m. 79, Ignalinos r. 64, Šalčininkų r. 9, Švenčionių r. 41, Trakų r. 115, Varėnos r. 4, Vilniaus r. 46. Iš viso 9.505.

Gyventojų surašymo lentelėse yra pažymėta dar viena pozicija "kiti", t. y. kitos tautybės, į kurią įeina ukrainiečiai, latviai, totoriai, čigonai ir kt. Tie kitataučiai yra taip suskirstyti: Vilniaus m. 20.934, Druskininkų m. 416, Ignalinos r. 3182, Šalčininkų r. 599, Švenčionių r. 768, Trakų r. 1999, Varėnos r. 193 ir Vilniaus r. 1768. Iš viso 29.859.

Lietuvos valstybės muziejuje Vilniuje

H. PAULASKAS

Pertvarkytas Lietuvos valstybės muziejui priklausantis Priešų kaimo muziejus. Vietoj 14-kos darbuotojų palikta septyni. Muziejaus vedėja paskirta L. Tumėnienė. Keičiama paroda, kad ji teisingiau atspindėtų šio Vilniaus kaimo tragedijos priežastis, tiek fašizmo, tiek ir bolševizmo nusikaltimus. Tuo pačiu panaikintas muziejinis statusas sovietų parašiotininkų bunkeriams-žeminėms Rūdininkų girioje. Partokratijos laikais jos buvo naujai "sukonstruotos" panaudojant net gelžbetonio blokus. Visa ši butaforija nėra svarbi Lietuvos istorijai, tai buvo tipiškas komunistinės propagandos objektas.

Lietuvos valstybės muziejuje, be parodos tremtinių 50-čiui, veikia paroda "Nepriklausomos Lietuvos sportas", skirta Pasaulio lietuvių IV žaidynėms. Be senų fotografijų, spaudos leidinių, užfiksuotų pirmąsias 1938 m. žaidynes, matome sportinių suvenyrų, diplomų, kitų to meto relikvijų.

Parodoje daug dėmesio skirta įdomiai to meto asmenybei — Mečiui Eidrigoniui-Eidrigiui (1905-1941), žymiam jaunatietuvių sporto organizacijos vadovui. Kai vilnietė mokytoja Nijolė Eidrigiūtė-Valiulienė 1970 m. kreipėsi į LTSR prokuratūrą dėl savo tėvo Mečislavo Eidrigiūčio, suimto 1941 m. birželio 14 d., likimo, LTSR prokuratoriaus vedėjas Kuznecovas atsuntė tokį raštą: "... patikrinome Jūsų tėvo Mečislavo Eidrigiūčio bylą. Nustatėme, kad 1941 m. M. Eidrigiūčio, kaip aktyvų buržuazinių reakcinių partijų bei organizacijų nari, areštavo pagrįstai. Taip pat pagrįstai ištrėmė ir jūsų motiną Bronę Eidrigiūčiūnę".

Kas buvo šis žmogus, kurį taip negailestingai apibūdino net po trijų dešimtmečių sovietinis prokuroras? Nepriklausomos Lietuvos žymus jaunatietuvių sporto organizacijų vadovas Mečys

Mečys Eidrigionis, nepriklausomos Lietuvos veikėjas, dalyvavęs Klaipėdos išvadavime, žuvęs sovietinėje tremtyje 1941 m.

MEČYS EIDRIGIONIS, nepriklausomos Lietuvos veikėjas, dalyvavęs Klaipėdos išvadavime, žuvęs sovietinėje tremtyje 1941 m.

Eidrigonis-Eidrigiūčius gimė Šiauliuose. Baigęs Šiaulių mokytojų seminariją, jis dirbo mokytoju Joniškėje, Šiauliuose ir Kaune.

1923 m. dalyvavo Klaipėdos sukilime vaduojant Lietuvos pajūrį. Buvo tautininkų partijos narys. 1937 m. vadovavo jaunatietuvių sąskrydžio Kaune sporto šventei, kurioje dalyvavo 7250 jaunatietuvių. 1938 m. M. Eidrigionis vadovavo mūsų sportininkų delegacijai Čekoslovakijoje, kur vyko Sakalų sporto žaidynės. Daug keliavo po Lietuvą, populiario turizmą, 1940 m. parašė ir Spaudos fondas išleido iliustruotą knygėlę "500 km Lietuvos ežerais", kurioje atspausdintas ir prof. S. Kolupailos sudarytas Rytų Lietuvos ežerų žemėlapis.

1936 m. birželio 13 d. Lietuvos prezidentas Antanas Smetona apdovanojo M. Eidrigionį III laipsnio Trijų liepsnų žymeniui.

Bolševikams okupavus Lietuvą, M. Eidrigionis 1941 m. birželio 15 d., kartu su žmona Bronė Kleivaite-Eidrigiūčiene, taip pat mokytoja, ir 7 metų dukra Nijolė buvo suimtas ir ištremtas. Apskritis nuo artimųjų, pateko į Šiaurės Uralo, Sverdlovsko koncentracijos stovyklą nr. 35, kur 1941 m. pabaigoje buvo užmuštas krintančio medžio.

Lietuvos valstybės muziejuje mokslinį-tiriamąjį darbą apie Lietuvos partizanų kovas 1944-1953 m. pradėjo Italijos Romos universiteto studentė Daina Lozoraitytė.

Buvusių politkalinių ir tremtinių organizuojamose ekspedicijose po Tadžikiją ir Kazachstaną rugpjūčio mėnesį išvyko trys Valstybės muziejaus darbuotojai. Deja, nei Lietuvos TV, nei kitos filmuojančios organizacijos neparodė susidomėjimo užfiksuoti šias istorines paieškas. Ypač svarbūs tyrinėjimai bus Petropavlovsk, kur 1941-1942 m. žiemą odų fabrike, paverstame kalėjimu, žuvo didžioji dalis iš Pabaltijo atvežtų kankinių. Iki šiol šiose vietose dar nesilankė Lietuvos istorikai.

Iš Lituanistikos tyrimo ir studijų centro Čikagoje, valstybės muziejų per M. Mažvydo bibliotekos direktorių Vladą Bulavą pasiekė 44 senų ostmarčių klišės. Deja, nežinome jų istorijos, kaip jos pateko į Ameriką. Mums labai svarbi ši informacija. (Tik primename, kad Maskva blokuoja paštą, naudokitės privačiais vykstančių paslaugom).

Valstybės muziejus deda pastangas, kad Medininkų mūtinės namelis būtų pagarbiai perkeltas į muziejaus teritoriją ir jame įrengta paroda apie žuvusius Lietuvos vyrus. Pasibaigus teisminiam bylos tardymui, šį klausimą spręs Lietuvos vyriausybė.

MEDELIS CONSULTING

1407 Sarcee St. Oshawa, Ont. L1G 4N2

Parūpinam: iškviatimus ir vizas jūsų kelionėms į Lietuvą. Iškviatimus jūsų giminių pasisvečiavimui Kanadoje. Pristatom per porą dienų. Gana greitai parūpinam jiems bilietus; atvykus — draudimą ir pervežimą iš Montrealio. Patvirtinam ar net pakeičiam grįžimo datą.

Automobiliai į Lietuvą Pigiausios kainos Kanadoje! Pristatom per tris savaites. Parama giminėms Lietuvoje Tik doleriais per registruotus bankus! Išmokama per dvi savaites. Kreipkitės į Stefą ar Algį Medelius, tel. 1 - 416 - 434-1847, FAX 416 - 728 - 5745. Reikalui esant, atvažiuojam į namus.

ALGIS MEDELIS Kennedy Travel Bureau Ltd., 296 Queen Street West, Tel. (416) 593-0600 Toronto, Ontario M5V 2A1

KELIONĖS Į LIETUVĄ SAS TORONTAS-KOPENHAGA-RYGA SCANDINAVIAN AIRLINES

Išskrendam penktadieniais ir grįžtam sekmadieniais, nežūrint, kaip ilgai viešutėm. Parūpinam iškviatimus, vizas, apsidėjimo vietą (pagal pageidavimą, viešbutyje arba privačiuose butuose).

DĖMĖSIO! DĖMĖSIO!

1992 metams užsakytos 3 kelionės lankyti šventas vietas — Vilniaus, Kauno, Šiaulių ir Žemaitijos rajonuose. Bus lankomos šventos, vienuolynai, kapinės, kryžkalniai ir t.t. Visur lydes lietuvis kunigas. Amerikiečiai yra kviečiami prisidėti, sutvarkysim kelionę iš visų JAV miestų. Teiraukitės jau dabar asmeniškai pas ALGĮ ir STEFĄ MEDELIUS. Tarp liepos 12 ir 28 dienos būsiu Lietuvoje. Visais keliainių reikalais tuo laiku kreipkitės į Betty McKee.

Taip keliauja pienas į surinkimo punktą Kretlingalėje. Nuotr. J. Matulaičiū

FIRCHUK TEXTILES LTD.

610 Queen Street West, Toronto, Ontario M6J 1E3

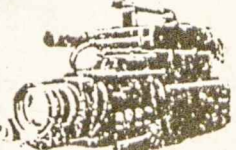
Tel. (416) 364-5036

Turime šių firmų prekes: Sharp, Panasonic, Hitachi, Sanyo, Toshiba, Sony, JVC, AIWA, Akai, National.

Mes suprantame jus ir jūsų giminių Lietuvoje reikalavimus.

Mes turime didelį pasirinkimą stereo ir video magnetofonų, video kamerų, sintetizatorių, kalbatorių ir kitų elektroninių reikmenų.

PANASONIC NV-M7EN

Ateikite ir palyginkite mūsų kainas. Malonus patarnavimas, galimybė susikalbėti angliškai, ukrainietiška, lenkiškai, rusiškai bei jugoslaviškai.

SONY CFS-W350S

Visos elektroninės prekės yra PAL/SECAM, 220-VOLT.

Mes siunčiame iki 20 kg siuntinius į Lietuvą. Muitą galite sumokėti Kanadoje ar Lietuvoje. Turime didelį pasirinkimą didelių ir mažų skarų, šalių, sportinių batų, kelnų (jeans), odinių paltų, dirbtinio kailio paltų ir kitų drabužių, kuriuos mėgsta Lietuvoje.

Darbo valandos nuo pirmadienio iki šeštadienio

9 v.r. — 5.30 v.p.p.

LAISVĖJANČIOJ TĖVYNĖJ

“ŠEIMOS TRADICIJOS”

I Druskininkuose savaitę trukusį renginį “Šeimos tradicijos”, be Lietuvos šeimų, įsijungė ir iš Lenkijos bei Norvegijos atvykusios šeimos. Jos mokėsi rankdarbių, lietuviškų šokių ir žaidimų, susipažino su istoriniais paminklais ir Dzukijos gamta.

RAŠTIKIŲ PALAIKAI

“Gimtasis kraštas” 28 nr. įdėjo įreminimą pranešimą apie Lietuvos parvežtus Raštikių šeimos narių palaikus: “Liepos 10 d. iš Sibiro, Barnaulo srities, sugrįžo ekspedicija, kurią surengė Vilniaus politinių kalinių ir tremtinių bendrija. Parvežti Raštikių šeimos palaikai. Tai generolo Stasio Raštikičio tėvo Bernardo Raštikičio, jo žmonos Antaninos Raštikičienės, Liudo (S. Raštikičio brolio) ir Stasės Raštikičių (jie į Lietuvą sugrįžo 1990 m. rugsėjo mėn.) trijų mažamečių sūnų Vytauto, Stasio ir Vlodo palaikai. Kartu su ekspedicija iš Barnaulo po 50 metų tremties sugrįžo gyventi į Lietuvą Adelė Raštikiytė”. Parvežti palaikai liepos 12 d. perlaidoti Vilniaus Antakalnio kapinėse.

ŠIENAPJŪTĖ IR GAISRAI

Lietuvoje iki liepos 15 d. buvo nušienauta 620.800 hektarų dobielių (du trečdaliai bendro ploto). Į daržines buvo suvežta 69% numatytų šieno, suslėgta 70% šienainio, pagaminta 40% žolės miltų. Kiekvienam visuomeninio ūkio galvijui paruošta po 6,1 centnerio šieno. Tačiau pernai iki liepos 15 d. buvo nušienauta 904.800 hektarų, ir viename galvijui teko po 7,2 centnerio šieno. Tai, žinoma, nereikia, kad visas šienas pasiektų galvijus. Problema sudaro gaisrai. Apie juos liepos 31 d. “Tiesoje” Gintautas Kniukšta rašo: “Kiekvienais metais gaisrų, dejų, daugėja. Dažniausios priežastys: neatsargus elgesys su ugnimi, netvarkingi elektros įrenginiai. Nerimą ugniagesiams kelia tai, kad vien šiemet jau degė 27 daržinės. Devynios iš jų — per šią šienapjūtę. Priežastys, deja, matyt, bus panašios kaip ir praėjusiais metais. Tada žemės ūkio objektuose kilo 302 gaisrai, tarp jų — 62 pašarų saugyklose. Ugnis sunaikino 9.106 tonas pašarų...”

ŽALOJA MIŠKUS

Lietuvos miškininkų sąjungos narys Vytautas Lukaševičius “Tiesos” 116 nr. pažeria priekaištų Lietuvos miškų žalotojams: “Pabrangus medienai, jos trūkstant, daug kas emė kirsti mišką savavališkai. Kertami net gražiausi, vertingiausi medžiai, niokojamas miškas, sunaikinama tai, kas puoselėta ilgus dešimtmečius. Daugiausia savavališkų miško kirtimų rasta Ignalinos, Kaišiadorių, Plungės, Skuodo, Šiaulių, Vilniaus rajonų ūkiuose. Vagiama ir pagaminta mediena, sakai. Lietuvos valstybiniuose miškuose padaugėjo girininkijų, eigunų, tačiau vieni miškininkai sunkiai apgins žaliąsias girias. Reikalinga visuomenės, ypač jaunimo, parama. Tegul nė vienas žmogus, pamatęs miško niokotoją, miškavagį, brakonierių ar miško teršėją, nepraeina pro šalį. Nedorėlius sudauskim, praneš-

kim miškininkams, apylinkių taryboms. Laukiame gyventojų paramos saugant miškus nuo gaisrų, brakonierių, miškavagių ar kitų pažeidėjų”.

NAUJI MALDOS NAMAI

Klaipėdiečiai evangelikai turėjo pirmąsias pamaldas ant Jono kaimelio atgautame pastate. Perpildytoje salėje jas laikė Lietuvos evangelikų liuteronų vysk. Jonas Kalvanas su baptystų dviasios vadovu Albertu Lotužiu bei kitais kunigais. Evangelikų šventėn įsijungė ir stačiatikių bažnyčios Klaipėdos popas Tėvas Antonijus. Klaipėdos evangelikų Šv. Jono bažnyčia buvo nugriauta karo metais. Apsveikė išliko Laukininkų bažnyčia, bet ją nuvertė vietiniai Klaipėdos miesto planuotojai, toje vietoje nutarę pastatyti “Neptūn” restoraną. Tik dabar evangelikams buvo sugrąžintas ant Jono kaimelio išlikęs buvusios evangelikų parapijos pastatas.

KLAIPĖDOS GIMTADIENIS

“Respublika” rugpjūčio 2 d. laidoje paskelbė Dailios Gudavičiūtės rašinį apie Klaipėdos gimtadienį. Esą Livonijos ordinas 1252 m. pastatė medinę pilį ant Danės kranto ir ją paminėjo kronikose rugpjūčio 1 d. Prieš dešimtmetį apie šią datą nebuvo leidžiama kalbėti, o dabar ją susidomėjo Klaipėdos burmistras P. Vasiliauskas. Tiesa, Klaipėda daugiau kaip 600 metų buvo valdoma vokiečių, bet tai “visiškai netrukė lietuviams čia gyventi: turėti spaustuve, leisti laikraščius, steigti mokyklas bei draugijas”. Klaipėdos gimtadienis rugpjūčio 1 d. vis dėlto nebuvo paminėtas pagal senovės tradicijas su statinėmis vyno ir dešrelėmis, “Žiogelio” šokių grupės vaikai neatlejo dviejų metrų skersmens torto. Burmistrui P. Vasiliauskui jo neteko supjaustyti ir išdalinti vaikams. Niekam nebuvo suteiktas ir Klaipėdos piliečio garbės vardas. Mat virš vėliavų vis dar plauksto juodi kaspinai.

PRADŽIA PADARYTA

Garbės piliečio raštas turėjo būti išteiktas prieš metus mirusio Heinzo Radziwillo giminėms. Šis asmuo organizavo užsienio turizmą Klaipėdon, įsteigė “Taravos Anikės” draugiją. Jo giminės neatvyko Klaipėdos gimtadienį, bet jis nebuvo užmirštas. D. Gudavičiūtė pasakoja: “Po pietų iškilmingai pagerbta seniausia Klaipėdos miesto kapavietė, nuleidus vainikus į kanalą, juosiantį pilį iš karto už “Nidos” restorano. Laikrodžių muziejaus kiemelyje Konservatorijos Klaipėdos fakultetų studentai parodė XIII a. dvasią atitinkančią Maironio dramą “Vytautas pas kryžiuočius”. Ir, ko gero, pirmą kartą kryžiuočių ordino riteriai, kurių kostiumais persirengę studentai žygiavo eisenoje Klaipėdos miesto gatvėmis, nebuvo suvokiama kaip atėjūnai ar užkariautojai. Tai, kad jie egzistavo — miesto gyvenimo faktas, kurį vakar viešai pareiškė dabartiniai Klaipėdos gyventojai. Gal kitas gimtadienis bus linksmesnis?”

V. Kst.

Hamiltono Vysk. M. Valančiaus vasaros mokyklos, pavadintos “Gintaro” stovykla, mokiniai ruošiasi kaukių balui. Iš kairės pirmoje eilėje: Justina Panavaitė, Kristina Dziemionaitė, Audra Čerskutė; antroje — Lina Pohlaitė, Ievutė Godelytė ir Erika Čerskutė

PRANEŠIMAS IŠ VOKIETIJOS

Ginčas dėl Marijos statulos

Modernistinė Marijos statula prie tilto papiktino dalį vokiečių tikinčiųjų. Sujungtoje Vokietijoje katalikai sudaro 36%, evangelikai 37,1%, niekur nepriklausantieji — 26,9%

K. BARONAS

Per Bavarijos Wolfratskausen miestelį teka Izero upė. Nežinau kieno pasiūlymu tilto priekyje buvo pastatyta Dievo Motinos su Kūdikiu bronzinė statula, kainavusi Bavarijai 70.000 markių (1 kan. dol. — 1 m. 57 pf.).

Statula iš konservatyviųjų katalikų susilaukė labai aštrios kritikos, kadangi šv. Marija buvo pavaizduota “mini” sukle, atskiriant visas kūno dalis. Jėzus taip pat beveik nuogas.

Vieną naktį ši 200 kg svorio ir 2,30 m aukščio statula buvo įmesta upėn, padarant 30.000 markių žalos, kadangi Marijos rankos buvo sulaužytos, trūko vienos Jėzaus rankos. Kaltę tuoj pat buvo mesta “Marijos Goretii bičiulių rateliui”, daugiausia kritikavusiam statulą, mačiusiam joje pornografinę “Strandmiezė” (moteris, viliojanti paplūdimyje vyrus) bei žeminimą Dievo Motinos garbės bei kilnumo. Nežiūrint surinkti 8000 parąšų, Bavarijos vyriausybė kritikų balsų nepaisė.

Gegužės 1 d., susirinkus 400 atgailautojų, statula buvo rasta išdėžyta įvairiomis spalvomis. Skulptorius Anton Ferstl buvo nusteibintas tokiu jo kūrinio išniekinimu ir pareiškė, kad pašventintai statulai netiko toks pažeminimas.

Bavarijos vidaus reikalų ministras bei apylinkių kunigai pareiškė nenusiileisiantį jokiam teroro veiksmui, o miestelio dekanas Ulrich Wimmer tuoj pat prašė statulą pataisyti ir pastatyti senojoje vietoje.

“Marijos Goretii bičiulių ratelis” visus kaltinimus atmetė, prisipažindamas tik kritikavęs, kadangi demokratinėje valstybėje vieši nuomonių pasikeitimai nėra draudžiami.

Aplamai Vokietijoje jaučiamas labai stiprus atšalimas ir Katalikų ir Evangelikų Bendrijoms. Sekmadienio Mišias regu-

HAMILTON TRAVEL BUREAU
764 Barton St. E., Hamilton, Ont.
Reg. 1035989. Tel. 549-4149 arba 549-4140. Sutvarkome keliones į Lietuvą ir iš Lietuvos. Besilankančioms Kanadoje duodame sveikatos draudimą. Pristatome jūsų pačių sudarytus siuntinius į Lietuvą. Pervežame autobusu keleivius į Montrealį ir iš Montrealio.

Įvedu šildymo ir vėsinimo sistemą, atlieku visus taisymo ir skardos darbus
(Esu “Union Gas” atstovas)
Jurgis Jurgutis
Tel. 383-9026
154 Darlington Dr.
Hamilton, Ontario L9C 2M3

Optical Studio

OPTIKAS R. SCHMID
1586 Bloor Street West,
Toronto, Ont. M6P 1A7
(Prieš Lietuvių namus)

Telefonas 535-6522

Greitas patarnavimas, neaukštos kainos. Gaunami kontakto lėšiai (contact lenses).

HALLING CONTRACTING (Estonian)

- Atnaujinimai — visų rūšių
- Koklinių plytelių (tile) įdėjimas
- Vandentiekio vamzdžių taisymas
- Dažymas
- Vėdinimo įvedimas
- Elektrinio šildymo taisymas

Tel. 762-9190 Lic. E 1044

Hamilton, Ontario

VYSK. M. VALANČIAUS mokykla sėkmingai užbaigė vasaros mokyklą, pavadintą “Gintaro” stovykla. Pamokos veikė šokiadieniais visą liepos mėnesį nuo 9 v.r. iki 12 pietų. Mokyklą lankė 36 mokiniai nuo 4 iki 10 metų amžiaus. Kristaus Karaliaus pradžios mokyklos patalpos buvo erdvios, vėsiamos ir apspautos gamta. Praeitą vasarą tai mokyklai vadovavo Rasa Bakšytė-Pruden, o šią vasarą — Onutė Stanevičiūtė. Ji pravedė pamokas, vartodama stovyklos temą. Rytų pamokos prasidėdavo vėliavos pakėlimu ir baigdavosi giesmėmis, Lietuvos himnu ir maldomis. Pamokų metu mokiniai atšventė Lietuvos religines ir tautines šventes. Atvyko Vėlykų senelė (Elvyra Bajoraitienė). Vaikučiai “apsipirko” litais lietuviškoje parduotuvėje, nusidavė “Gintaro” stovyklos marškinėlius ir pasiuntė sveikinimus Aukščiausiosios tarybos pirm. Vyt. Landsbergiui. Visur skambėjo lietuviška daina. Vyresnieji Vysk. M. Valančiaus mokiniai Ievutė Godelytė, Julytė ir Virgutė Enskaitytė ir Andrius Gedris buvo nepamainomi padėjėjai. Atėjo į talką ir tėveliai. Paskutinę savaitę mokiniai išslydė Onutę ir Andrių į Lietuvą, o patys su tėveliais praleido užbaigimo iškilmes dieną žaidimais ir maldoms. Christie Conservation parke. Atgarsiai iš vaikučių ir tėvelių įrodė, kad tokią kasdieninę vasaros mokyklą yra reikalinga. Linksmoji nuotakoj yra puiki priemonė vaikams pamilti Lietuvą, jos kalbą, žmones, istoriją ir papročius. Kor.

Vancouver, B.C.

A. A. RITA-REGINA ŠEPETYTĖ-JENKINS, 44 m., mirė 1991 m. liepos 13 d. po sunkios ligos. Priklausė Canadian Arthritis, Canadian Diabetes ir Canadian Heart Associations. Studijavo Simon Fraser universitete, Burnaby, B.C. Užbaigusi studijas, mokytoja Vankuveryje. Palaidota Capilano kapinėse, vakarų Vankuveryje. Giliai liūdesyje liko šeima ir giminės. J.S.

London, Ontario

DAR VIENA MIRTIS. Š.m. rugpjūčio 7 d. Šv. Juozapo ligoninėje mirė Alfonsas Bušma, 70 m. amžiaus. Rugpjūčio 10 d. iš laidotuvių namų palaidotas Šv. Petro katalikų kapinėse. Jo žmona Mikalė mirė š.m. gegužės 24 d. Liko sūnus Al ir dukterys — Nina McDonagh bei Jennifer Hargrave su šeimomis, — visi iš Londono; gi dukterė Irena Livingstone (viena pirmųjų šokėjų buv. “Baltijos” ansamblyje) su šeima gyvena Dutton, Ont. D.E.

Sault Ste. Marie, Ont.

A. A. PETRAS UMBRASAS mirė 1991 m. liepos 30 d., sulaukęs 41 metų amžiaus. Palaidotas Greenwood kapinėse. Liko liūdinči žmona Katalina (Kathleen) su dviem mažais berniukais ir tėvai Irena ir Pranas Umbrasai. Po laidotuvių pietų metu velionies atminimui buvo suaukota Kanados lietuvių fondui \$100 ir Pagalbos Lietuvai vajui — \$400.

Kanados lietuvių fondui aukkojo: \$20 — M. R. Gasperai, J. V. Kramliai, K. K. Šlyžiai, D. V. Vainučiai, O. V. Žurauskai.

Pagalbos Lietuvai vajui: \$50 — KLB Sault Ste. Marie apylinkė; \$30 — B. S. Druskaiai, J. Puteikis; \$25 — K. Klascini; \$20 — M. Duobienė, S. V. Goldberga, P. Grigelaitis, P. I. Geniai, I. J. Kvosčiauskai, S. Kvosčiauskas, J. Malskis, A. Skardzius, A. V. Skarzius, A. A. Vanagai, C. A. Vanagai, J. Valas; \$15 — Z. Dabulskis; \$10 — V. I. Girdzevičiai.

Velionies šeimai ir tėvams, kurie neteko vienturčio sūnaus, nuosirdi lietuviška užuojauta. V.V.

• Spaudai parama būtina: be lietuviškos spaudos nebus nė Tėvynės laisvos.

Vienintelis lietuvių bankelis Kanadoje,

įsikūręs nuosavuose namuose —

HAMILTONO LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS “TALKA”

830 Main Street East, Hamilton, Ontario L8M 1L6
Tel. 544-7125

Darbo valandos: pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais — nuo 9 v. ryto iki 5 v.p., trečiadieniais — nuo 9 v. ryto iki 1 v.p.p., penktadieniais — nuo 9 v. ryto iki 7 valandos vakaro, šeštadieniais — nuo 9 v. ryto iki 12 v. ryto.
Liepos-rugpjūčio mėn. šeštadieniais uždaryta.

AKTYVAI PER 34 MILIJONUS DOLERIŲ

MOKAME UŽ:

kasd. pal. čekių sąsk. iki...6%
santapus 5.25%
kasd.pal.taupymo s-ta .. 4.75%
90 dienų indėlius 8%
1 m. term. indėlius 9%
1 m. term.ind.mėn.pal..8.25%
3 m. term.indėlius 8.75%
RRSP ir RRIF (pensijos)...6%
RRSP ir RRIF 1 m. 9%
RRSP ind. 3 m. 8.75%

IMAME UŽ:

asmenines paskolas 14.5%
nekiln. turto pask. 1 m....10%
nekiln.turto pask. 3 m. 11.25%
Nemokamas čekių ir sąskaitų apmokėjimo patarnavimas.
Nemokama narių gyvybės draudimo pagal santauptų dydį iki \$2.000 ir asmeninių paskolų draudimo iki \$25.000.

Sekite kasdieninę informaciją apie procentus “Talkoje”

LIETUVIAI PASAULYJE

JA Valstybės

JAV lietuvių fondas liepos 27 d. specialiaje savo narių suvažiavime Jaunimo centre Čikagoje svarstė milijono dolerių kapitalo perdavimą Lietuvai. Suvažiavimas įsijungė 102 LF nariai. Pagrindinį pranešimą milijono dolerių reikalu padarė tarybos pirm. P. Kilius ir valdybos pirm. A. Ostis. Jiedu priminė, kad šiuo metu Lietuvos reikalai vis dar tebėra neaiškūs ir kad fondo lėšų skirstyme reikėtų laikytis įstatymo taisyklių. Dėl LF milijono dolerių paskyrimo Lietuvai nariai galėjo pasisakyti ir paštu atsiųstomis balsavimo kortelėmis arba savo balsus atiduodami šiam suvažiavime dalyvaujantiems nariams. Tad iš viso buvo gautas šiam pasiūlymui pritarantis 8.581 balsas ir jį atmetantis 1.451 balsas. Tai reiškia, kad 82% LF narių pritarė lėšų Lietuvai paskyrimui. Jie taipgi šio reikalo patikėtiniais patvirtino LF tarybą. Ji dabar skirstys paramą Lietuvai, pasirinkdama tikslą ir būdus. Atrodo, pirmiausia Lietuva paramos gaus iš pagrindinio kapitalo atnešamų palūkanų, o milijono dolerių kapitalo atidavimui bus laukiama palankesnių sąlygų.

Kultūrinius darželius Rockefellerio parke turi 23 Klivlande gyvenančios tautinės grupės. Jas dabar jungia Kultūrinio sodo federacija, kurioje lietuviams atstovauja dabartinis šios organizacijos vicepirm. Vincas Apalnis. Kultūrinių darželių istorija buvo pradėta 1916 m. parke įrengtu dramaturgo W. Shakespearo darželiu, skirtu jo 300 metų gimimo sukakčiai. Lietuvių kultūrinių darželių buvo atidarytas 1933 m. dr. Jono Basanavičiaus biusto atidengimu. Vėliau jį papuošė dr. Vinco Kudirkos, tautos dainiaus Maironio bronziniai biustai, Gedimino stulpai, įjungti senovinių lyros instrumentų primenančio darželio planan, turinčian ir kunigaikštienės Birutės baseiną. Kultūriname lietuvių darželyje būdavo rengiami koncertai ir tautinių švenčių bei sukaikių minėjimai. Darželis nukentėjo nuo vandalų, pavogusių visus tris bronzinius biustus. Juos teko atkurti iš plastmasės. Dr. V. Kudirkos biustas buvo atstatytas 1989 m., dr. J. Basanavičiaus — 1990 m. Netrukus atstatytas ir Maironio biustas, atkurtas jauo skulptoriaus Juro Palukaičio. Biustą tikimasi atidengti dar šiais metais.

Vokietija

Tradicinis PLB kraštų pirminkų ar jų atstovų suvažiavimas liepos 26-28 d.d. įvyko Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijos patalpose. Suvažiavimui vadovavo PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas su vicepirm. Gabija Petrauskienė. PLB kraštų valdyboms suvažiavime atstovavo: JAV LB — Bronius Juodelis ir dr. Tomas Remeikis, Kanados LB — Algis Pacevičius ir Vytautas Bireta, Britanijos LB — K. Tamosiūnas, Šveicarijos LB — Narcizas Priekšaitis, Argentinos LB — Arnaldas Vezbeckas, Vokietijos LB — Arminas Lipšis, Belgijos LB — Stasė Baltus, Austrijos LB — Irena Naudžiūnaitė-Joerg, Prancūzijos LB — Žilba Klimienė, Septintajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui — Ariana Rastauskaitė. Suvažiavimas įsijungė ir kitose šalyse bei vietovėse veikiančių lietuviškų draugijų atsiųsti nariai. Leningrado lietuviams atstovavo Regina Zutkuvienė, Estijos — Milda Trinskytė, Vengrijos — Vytautas Grinius, Moldovos (Moldavijos) — Danutė Skramtai. Pagrindinis dėmesys LB valdybų pranešimuose teko pagausėjusioms išlaidoms, nes dabar lėšų reikia ir nepriklausomybės siekiantį Lietuvai, jos atstovų kelionėms. Apie Lietuvos ryšius su išeivija ir dabartines Lietuvos problemas kalbėjo jos Aukščiausiosios tarybos pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka, Lietuvos sąjūdžio tarybos pirm. Juozas Tumelis ir vicepirm. Alfonsas Vaišnora.

Australija

Diskusijų klubą turi Newcastle lietuvių. Metiniame jo narių susirinkime buvo palikta pati valdyba: pirm. Vaclovas Liuga, sekr. Zina Zakarskienė ir korespondentė Viktorija Kristensen. Nutarta sekančiam klubo susirinkimui paskatinti pakviesti prof. Vytautą Doniela, buvusį šio klubo narį. Diskusijų klubas veiklą sustabdė šių metų vidurio mėnesiais, kad nariai turėtų daugiau laiko kelionėms.

Argentina

SLA (Susivienijimas lietuvių Argentinoje) savo veiklos septyniąsiasdešimt septynerių metų sukaiki sostinėje Buenos Aires liepos 9 d. paminėjo Mišiomis Aušros Vartų parapijos šventovėje ir iškilmingu vakaru savo rūmose liepos 14 d. Programai vadovavo jaunosios kartos atstovai Laima Levanavičiūtė ir Robertas Vekelis. SLA organi-

zaciją sveikino: ALOST pirm. A. Vezbeckas, Lietuvių centro pirm. J. Mičiūdas, Aušros Vartų parapijos ir “Laiko” vardu kalbėjęs kun. A. Lubickas, MIC, “Argentinos lietuvių balso” leidejas P. Ozinskas, Senelių židinio pirm. A. Burba, Argentinos lietuvių jaunimo sąjungos atstovė Daniela Rastauskaitė, svečiai iš Berisso — Mindaugo draugijos pirm. J. C. Nicolach-Kemešius. Tautiniais šokiais programon įsijungė H. A. Dumšės vadovaujamas SLA jaunimo ansamblis ir E. Čikotos vadovaujamo “Dobilo” nariai. N. Zavickaitės paruošta mažųjų grupė suvaidino senovines lietuviškas vestuves. Metinės šventės dalyviams padėjo SLA valdybos pirm. R. Stalioraitis.

Britanija

Dariaus ir Girėno skrydžio per Atlantą bei jų mirties minėjimą liepos 13 d. Mančesterio lietuvių klube surengė vietinis ramovėnų skyrius. Pirm. K. Murauskas minėdamas susirinkusius mančesteriečius ir svečius iš Lietuvos pakvietė susikaupimui minute pagerbti žuvusių lakūnų atminimą. Paskaitą apie jų didvyrišką žygį ir Lietuvai paaukotas gyvybes skaitė H. Vainėkis, pridėdamas ir abiejų lakūnų prieš skrydį parašytą testamentą jaunajai Lietuvai. Jų palikti žodžiai ir šiandien skatina jaunuosius lietuvius gyvybės aukomis siekti nepriklausomybės Lietuvai. Eilėraščių programon įsijungė M. Ramonas, E. Murauskienė, A. Vogelskas ir A. Bruzgas. Žodį tarė svečiai iš Lietuvos docentas A. Radzevičius, primindamas, kad liepos 6 d. pirmą kartą buvo atšvęsta Lietuvos valstybės diena, susieta su Mindaugo karūnacija 1253 m. liepos 6. Nuo to laiko dabartinę nepriklausomybę siekiančių lietuvių skiria jau 738 metai.

Vokietija

Tradicinis PLB kraštų pirminkų ar jų atstovų suvažiavimas liepos 26-28 d.d. įvyko Vokietijoje, Vasario 16 gimnazijos patalpose. Suvažiavimui vadovavo PLB valdybos pirm. dr. Vytautas Bieliauskas su vicepirm. Gabija Petrauskienė. PLB kraštų valdyboms suvažiavime atstovavo: JAV LB — Bronius Juodelis ir dr. Tomas Remeikis, Kanados LB — Algis Pacevičius ir Vytautas Bireta, Britanijos LB — K. Tamosiūnas, Šveicarijos LB — Narcizas Priekšaitis, Argentinos LB — Arnaldas Vezbeckas, Vokietijos LB — Arminas Lipšis, Belgijos LB — Stasė Baltus, Austrijos LB — Irena Naudžiūnaitė-Joerg, Prancūzijos LB — Žilba Klimienė, Septintajam pasaulio lietuvių jaunimo kongresui — Ariana Rastauskaitė. Suvažiavimas įsijungė ir kitose šalyse bei vietovėse veikiančių lietuviškų draugijų atsiųsti nariai. Leningrado lietuviams atstovavo Regina Zutkuvienė, Estijos — Milda Trinskytė, Vengrijos — Vytautas Grinius, Moldovos (Moldavijos) — Danutė Skramtai. Pagrindinis dėmesys LB valdybų pranešimuose teko pagausėjusioms išlaidoms, nes dabar lėšų reikia ir nepriklausomybės siekiantį Lietuvai, jos atstovų kelionėms. Apie Lietuvos ryšius su išeivija ir dabartines Lietuvos problemas kalbėjo jos Aukščiausiosios tarybos pirmininko pavaduotojas Kazimieras Motieka, Lietuvos sąjūdžio tarybos pirm. Juozas Tumelis ir vicepirm. Alfonsas Vaišnora.

B. V. ELECTRIC

Taisau senus ir įvedu naujus:

1. ELEKTROS INSTALIAVIMUS
2. Skalbimo mašinas ir džiovintuvus
3. Elektrines pyleteles
4. Vėsinimo sistemas
5. “Intercom” sistemas
6. Centrinis dulkių siurblius ir kt. įrengimus

Skambinti Vytui Bancevičiui tel. 533-0923, Toronte.

NATIONAL REAL ESTATE SERVICE

NRS WESTSIDE REALTY INC.

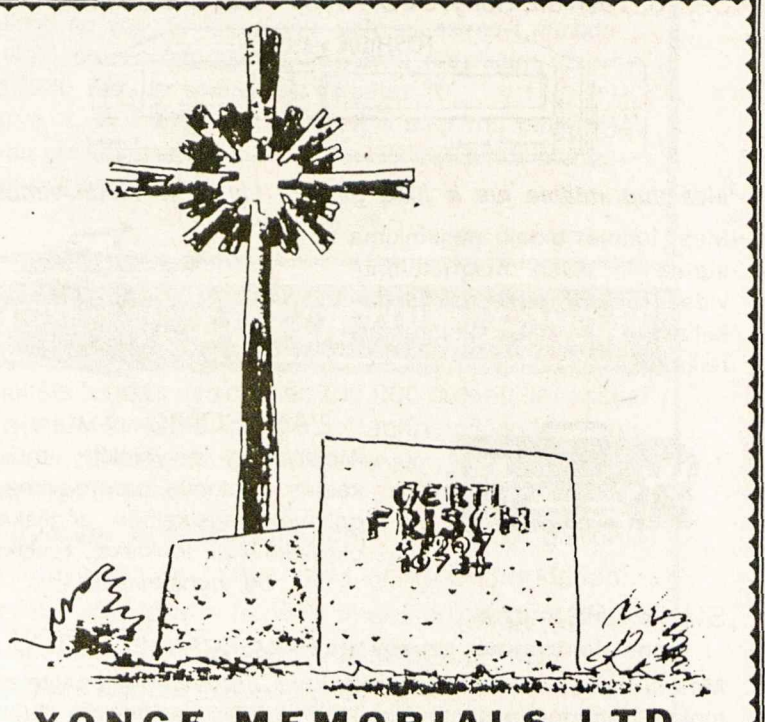
Jei norite pirkti ar parduoti namą, ar gauti informaciją, prašau man paskambinti. Prižaduo mielai ir sąžiningai patarnauti.

Lina Kuliavienė

2323 Bloor St. West nr. 218, Toronto, Ontario M6S 4W1
(Windermere — Bloor kampas)

Tel. (416) 767-9000 Fax (416) 767-0382

YONGE MEMORIALS LTD.

2152 YONGE ST., Toronto, Ont. M4S 2A8

Tel. 487-2147, vakarais tel. 445-8955

Meistriskas darbas, puikus lietuviški projektai

ESTU PAMINKLŲ BENDROVĖ

Demonstracija prie sovietų ambasados

Protestuota dėl žudynių Medininkuose

Visus mus sukrėtė naujas sovietų teroristų smūgis beatsikuriančiai Lietuvai. JAV prez. Bush'ui lankantis Maskvoje, 1991 m. liepos 31 d. Medininkų maitinimo punkte buvo nukauti šeši pasienio tarnautojai. Kiti du buvo kritiškai sužeisti. Vienas jų vėliau mirė, o kitas (Tomas Šernas) guli ligoninėje be sąmonės.

Šis antpuolis, įvykdytas egzekucijos būdu, nėra išaiškintas, bet viskas liudija tai esant OMONo niekšybe. Tokia išvada daroma dėl nuolatinių OMONo užpuolimų praeityje.

Ši kartą Medininkų maitinė buvo užpulta nakties metu. Pareigūnai nepajėgė ir neturėjo tinkamų priemonių apsiginti. Visi nužudytieji lietuviai buvo suguldyti veidu žemėn ir nužudyti šūviu į pakaušį iš duslintuvu apriūpinto ginklo.

Apie tą tragediją išgirdo Bush'as ir Gorbačiovas dar prieš pasirašydami ginkluotės sumažinimo sutartį. JAV prezidentas diplomatiniais keliais perdavė Lietuvos vyriausybei ir žuvusiųjų šeimoms gilią užuojautą, o Gorbačiovas pažadėjo ištirti tą įvykį, apgailestaudamas, kad "jo pastangos išvengti antpuolių bei aštrių konfliktų yra bandomos sužlugdyti".

Lietuvos AT pirm. Vyt. Landsbergis, reaguodamas į kraujo praliejimą Medininkuose, pasiuntė telegramas JAV prez. Bush'ui ir Sov. Sąjungos prez. Gorbačioviui. Jose jis reikalavo išvesti OMONą iš Lietuvos, sustabdyti provokacijas ir grąžinti visus pagrobtus pastatus bei nuosavybes.

Pritarus KLB valdybai, Otavos lietuviai surengė demonstraciją prie Sov. Sąjungos ambasados rugpjūčio 10 d. Tautiečiai iš Toronto buvo taip pat pakvie-

ti dalyvauti. Pagarba tenka energingajam Lietuvos kankinių parapijos klebonui kun. Jonui Staškui ir Toronto apylinkės valdybai už suorganizavimą dviejų pilnų autobusų tautiečių į Otavą.

Jūra trispaivių ir plakatų siūbavo prie Sov. Sąjungos ambasados. Latvių ir estų atstovai pritarė minios skandavimui bei dainoms.

Oficialioji dalis buvo pradėta kun. J. Staškaus invokacija. Perskaitytas publikai protesto raštas Sov. Sąjungos ambasadoriui, kuris buvo įteiktas ambasados tarnautojui, nes ambasadoriaus Ovinikovo ambasados rūmuose nebuvo. Demonstracijos atstovai — Vyt. Čuplinskas ir Alg. Eimantas pareikalavo vėlesnio pasimatymo su ambasadorium jam grįžus į darbovietę, bet paaiškėjo, kad amb. Ovinikovas atostogauja (?) iki rugsėjo vidurio. Taip buvo pranešta iš sovietinės ambasados už poros dienų.

Sprendžiant iš pirmojo pokalbio su ambasadorium po balandžio 25 d. teroro (žiūr. "TŽ" 1991. V. 14), galima jau dabar spręsti apie būsimo pokalbio turinį ir lauktinus ambasadoriaus argumentus.

Baigiant sugiedotas Tautos himnas.

Acūi torontiešiams už paaukotą valandą Tėvynės labui. Otavos tautiečiai dėkingi už pagalbą šiame proteste ir tiki-ši tolimesnės paramos panašiuose ateities įvykiuose.

Alg. Eimantas

Paremkite "Tėviškės žiburius" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Iš anksto dėkingi —

"TŽ" leidėjai

Kanados lietuviai, protestuodami prieš sovietinių teroristų veiksmus Lietuvoje, pasienio sargybinių nužudymą Medininkuose 1991 m. liepos 31 d., surengė demonstraciją Otavoje prie Sov. Sąjungos ambasados rugpjūčio 10 d. ir įteikė atitinkamą raštą, reikalaujantį Kremlių išvesti iš Lietuvos okupacinius karinius dalinius ir nubauti nusikaltėlius. Nuotraukoje ambasados tarnautojas atidaro vartus ir priima protesto raštą, skirtą ambasadoriui. Raštą įteikia VYTAS ČUPLINSKAS ir ALGIMANTAS EIMANTAS

A+ SOFIJAI TAUTERIENEI mirus,

velionės vyrą IPOLITĄ, dukras — MARIJĄ, JOLANTĄ bei jų šeimas, seserį KRISTINĄ Lietuvoje su šeima nuoširdžiai užjaučiame ir liūdime —

A. J. Dainorai
K. J. Dervaičiai
M. A. Gverzdžiai
P. J. Kalainiai
E. A. Kuraičiai
O. P. Meškauskai
O. A. Pamataičiai
S. J. Sendžikai
N. A. Simonavičiai
Z. Staugaitienė
J. J. Šarūnai
J. A. Zubrickai

S. S. Zubrickai

St. Catharines, Ont.

Kanados lietuviai, protestuodami prieš sovietines žudynes Medininkuose ir sovietinių karinių dalinių terorą Lietuvoje, surengė demonstraciją 1991.VIII.10 Kanados sostinėje Otavoje prie Sov. Sąjungos ambasados rūmų, reikalaujanti atitraukti visas karines sovietų pajėgas iš Lietuvos. Viršuje: kun. J. STAŠKUS, Lietuvos kankinių parapijos klebonas iš Mississaugos, skaito pradinę invokaciją, šalia jo demonstracijos pareigūnai — VYTAS ČUPLINSKAS ir ALGIMANTAS EIMANTAS, toliau — už ilgos Lietuvos vėliavos išsiriakė demonstrantai. Apačioje: Sov. Sąjungos ambasados rūmai ir lietuvių plakatai

KANADOS ĮVYKIAI

Nusikaltimų banga Toronte

Metropolinis Torontas šiandien yra sparčiausiai augantis Kanados miestas, priglaudęs daugiausia įvairiausių ateivių iš viso pasaulio — legalių imigrantų, tikrų politinių atbėgėlių ir tik juos vaidinančių sukčių. Nenuostabu, kad atsiranda ir rasinių nesklaidimų, susijusių su didėjančia nusikaltimų banga. Rasizmo proveržį vengia metropolinio Torontopolija su savo viršininku W. McCormacku ir metropolinio Torontopolijos paslaugų taryba, kurios pirmininkė yra kiniečių kilmės politikė Susan Eng. Ją šioms pareigoms pasirinko dabartinis Ontario NDP socialistų premjeras Bob Rae.

Policija ir jos paslaugų taryba netgi nenori minėti suimtų nusikaltėlių rasės net ir tais atvejais, kai nusikaltimai yra susieti su kuria nors Torontopolijos gyventojų grupe. Liepos pabaigoje plačiai nuskambėjo drąsus policijos seržanto B. Engo pranešimas viešose Torontopolijos įvykusių nusikaltimų tyrimuose. Jis taipgi yra kiniečių kilmės kanadietis, tėvų atvežtas Torontan kūdikio amžiuje, neturintis giminytės ryšių su metropolinio Torontopolijos paslaugų tarybos pirmininke Susan Eng. Niekas jo pranešimo apie kiniečių ir vietnamiečių kriminalinius nusikaltimus Toronte negalėtų laikyti rasizmo liepsnos skleidimu.

Policijos seržantas Benjamins Engas viešame pranešime kalbėjo apie ateivius iš Azijos kraštų, neminėdamas jų rasės, pagrindinį dėmesį skirdamas kiniečiams ir vietnamiečiams. Jo turimais duomenimis, ateiviai iš Azijos 1990 m. Torontopolio padarė apie 3.000 užregistruotų nusikaltimų, kurių beveik pusė teko vietnamiečiams ir apie 500 Kinijos kiniečiams. B. Enga stebina faktas, kad visoje ateivių iš Azijos grupėje Torontopolie vietnamiečių tėra vienas septintadalis, o iš Kinijos atvykusių kiniečių — vos viena trisdešimt penktoji. Ir vis dėlto vietnamiečiai įvykdė pusę visų Azijos šalių torontiečių nusikaltimų, o negausūs Kinijos atstovai — šeštadali.

Susimąstyti verčia antroji B. Engo pranešimo dalis, kad jam teko tirti tuos nusikaltimus ir kad didžiąją nusikaltusių kiniečių bei vietnamiečių dalį sudaro nelegalūs ateiviai Kanadon, pasivadinę politiniais atbėgėliais ir įvairiais būdais pasilikę Kanadoje. Esą jų tarpe buvo ir kriminalinių nusikaltėlių, tik prisidengusių politinių atbėgėlių vardu. Metropolinio Torontopolijos paslaugų tarybos pirm. Susan Eng seržantą B. Engą pamerkę už nelegalų paskelbi-

mą statistinių duomenų, liečiančių vienos rasinės grupės nusikaltimus Toronte. Ir jai, ir policijos viršininkui W. McCormickui dabar paaiškėjo, kad jiems nereikia atsiprašinėti Torontopolie kiniečių ar vietnamiečių vadų. Mat jie, Torontopolie kiniečių kvartale kamuojami siaučiančių gaujų finansinio šantažo, apiplėšimų ir tarpusavio žudynių, pritaria seržanto B. Engo pradėtam statistinių duomenų skelbimui. Esą tik tokiu būdu bus galima sustiprinti kovą su nusikaltėlių gaujomis. Šią taktiką jau svarsto metropolinio Torontopolijos paslaugų taryba.

Didžiausiu skauduliu torontiečiams tapo katastrofiškai augantis žmogžudysčių skaičius, rugpjūčio 16 d. pakilęs iki 59. Pernai per visus metus buvo įvykusios 55 žmogžudys-

tės. Atrodo, Torontas 1991 m. gali užbaigti su rekordiniu šimto nužudytų torontiečių skaičiumi. Daugiausia žmogžudysčių yra susieta su Torontopolie kiniečių kvartalu ir Jane-Finch gatvių distriktu. Kiniečių kvartale žudynės dėl lobio vyksta tarp plėšikaujančių vietnamiečių ir kiniečių gaujų, o Jane-Finch distrikte — tarp Jamaikos grupės narių dėl narkotikų rinkos.

Netruksta ir kitų žmogžudysčių, kartais sukrečiančių visus kanadiečius, kai lytiniai iškrypėliai pagrobia ir nužudo vaikus. Tokia auka šią vasarą tapo trejų metų Kyla Klaudusz, pagrobta iš uždaro kiemo. Jos ilgai ieškojo tūkstančiai torontiečių, kol išniekinti palaikai pagaliau buvo rasti įmesti į vandenį Torontopolio uoste. Nemažiau skaudus buvo ir dviejų prie Torontopolio esančio Burlingtono paauglių mergaičių pagrobimas. Keturiolikmetės Leslie Mahaffy supjaustyti palaikai cemento gabalu-

(Nukelta į 9-tą psl.)

SIUNČIAME JŪSŲ ŠEIMOMS IR DRAUGAMS SIUNTINIUS !

LIETUVĄ, ESTIJĄ, LATVIJĄ,
GUDIJĄ, UKRAINĄ, MOLDAVIJĄ,
LENINGRADĄ, MASKVĄ

NAUJA — UŽ TORONTO RIBŲ NEMOKAMAS
SIUNTIMO ĮSTAIGOS TELEFONAS 1-800-661-0210. Siųskite
šiuo adresu: 63 Galaxy Blvd., Unit 7, Etobicoke, Ontario M9W 5P1

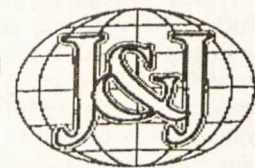
- Siunčiame naujų ar senų drabužių siuntinius, nemažesnius 5 kg arba 12 svarų. NĖRA MAKSIMUMO RIBOS.
- Standartinius, reguliariai pristatomus maisto ir vaistų siuntinius.
- Per 14 dienų, skubiai pristatomus maisto siuntinius.
- Greitai pristatome JAV dolerius — per 7 darbo dienas tiesiog iš rankų į rankas jūsų nurodytam asmeniui.
- Reguliariai pristatome per 3-4 savaites (JAV dolerius ar rublius tiesiog iš rankų į rankas).
- Besilankantiems Kanadoje duodame draudą ir darome iškvietimus.
- Pasiunčiame gėles.

TORVIL Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

Head office: 63 Galaxy Blvd. unit 7
Etobicoke, Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave.
Toronto, Ontario M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

Tėviškės žiburiai • 1991. VIII. 27 — Nr. 35 (2166) • psl. 5

Lietuvos nepriklausomybė...

(Atkelta iš 1-mo psl.)

ir uždrausti šią veiklą Lietuvos teritorijoje (tuo laiku M. Gorbačiovas dar galvojo per-tvarkyti komunistų partiją).

2. Pavesti Lietuvos vyriausybei pareikalauti iš Sov. Sąjungos vyriausybės nedelsiant perduoti Lietuvai visą dokumentaciją ir archyvinę medžiagą, susijusią su LKP organizacijos veikla Lietuvoje.

3. Įpareigoti Lietuvos generalinį prokurorą spręsti klausimą dėl teisinės atsakomybės asmenų, kurie organizavo ir vykdė veiksmus, nurodytus šiame nutarime.

Išstatymas dėl turto nusavinimo

1-sis straipsnis. Lietuvos komunistų partija (LKP), Sov. Sąjungos komunistų partija (SSKP), nelegaliai veikiančios Lietuvos respublikos teritorijoje, valdomas jų turtas neatlyginamai perimamas Respublikos nuosavybėn.

2-sis straipsnis. Asmenys, atsisakantys ar trukdantys vykdyti šį įsakymą, traukiami teiseinė atsakomybėn įstatymų nustatyta tvarka.

Lietuvos vyriausybė užėmė komunistų partijos pastatą, o taip pat KGB ir "juodųjų berėlių" būstines Vilniuje.

Vėl žuvo vienas lietuvis

Kova prieš perversmininkus iš Rusijos pareikalavo trijų aukų. Žuvo trys jauni Rusijos gynėjai, kurie buvo Maskvoje iškilmingai palaidoti šeštadienį, rugpjūčio 24 d.

Neapsėjo be aukų ir Lietuva. Jau besitraukiant iš Vilniaus sovietinėm karinėm jėgom, prie Lietuvos parlamento prisiveržė karinis automobilis, kuriame buvo keturi kariškiai. Jie apšaudė parlamento sargybinius. Žuvo Arturas Sakalauskas, 23 m. amžiaus. Kitas lietuvis sargybinis buvo sužeistas. Vienas iš užpuolejų taip pat buvo sužeistas ir sulaukytas. Likusieji sovietai pabėgo.

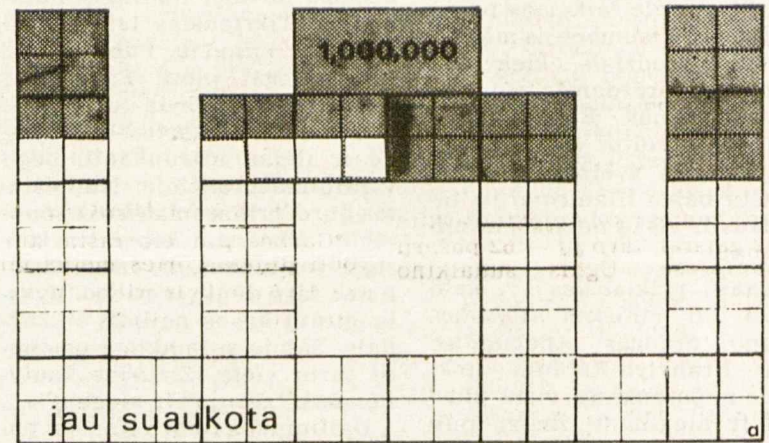
Sovietinėm jėgom traukiantis, V. Landsbergis ragino žmones vengti susidūrimų su kareiviais ir būti nuoširdiems tiems kareiviams, kurie nerėmė perversmo, ir jiems padėti.

Pasitraukė iš užimtų pastatų

Rugpjūčio 22, ketvirtadienį, sovietų kareiviai pasitraukė iš centrinių Vilniaus televizijos ir radio pastatų bei bokšto, kur sausio 13 d. žuvo 13 lietuvių gynėjų. Daugiau kaip 50 kareivių paliko informacijos centrą, lydimi Lietuvos policijos. Žmonės džiūgavo, plėvėsuodami Lietuvos vėliavas. Lietuvos pareigūnai pastato viduje rado padarytą daug žalos, sugadinta ar išplėsta aparatūra. Sugadinimas toks didelis, kad neišku, kada bus pradėtos transliacijos.

Sovietų karinės jėgos pasitraukė iš visų užimtų pastatų. KGB ir "juodųjų berėlių" kariškiai su dideliu skubėjimu pasitraukė iš savo centrinių pastatų Vilniuje. J.A.

MILIJONAS DOLERIŲ LIETUVAI

ar jau atidavei savo dalį?

Čekius rašyti: Kanados lietuvių bendruomenė — PLV
Aukas siųsti: Pagalbos Lietuvai vajus (PLV),
1011 College Street, Toronto, Ontario M6H 1A8 Canada.

"TORVIL" Ltd.
FORMER J&J CANADIAN-EUROPEAN EXPORT-IMPORT CO.

HEAD OFFICE
63 Galaxy Blvd. unit 7, Etobicoke,
Ontario M9W 5P1
Tel: (416)798-3320 Fax: (416)798-3321

404 Roncesvalles Ave. Toronto, Ontario,
Canada M6R 2M9
Tel: (416)534-3860 Fax: (416)533-4910

PER 14 DIENŲ

STANDARTINIAI MAISTO SIUNTINIAI !

- LIETUVĄ
- ESTIJĄ
- LATVIJĄ
- UKRAINĄ
- GUDIJĄ
- MOLDAVIJĄ
- MASKVĄ
- LENINGRADĄ

Du lobių ieškotojai Stratforde

ALFONSAS NAKAS

Šį kartą apžvelgsiu du pastatymus, matytus liepos 26 ir 27. Mano nuomone, abu jie verti didelio publikos dėmesio.

“Timonas Atėnietis”

Originale – *Timon of Athens*, 31-masis Williamo Šekspyro dramos veiklas, kažkas tarp komedijos ir tragedijos, dažniausia vadinamas satyrine pjesė. Kai kurių kritikų laikomas juodraštinu, nebaigtu. Rečiausiai statomas (Stratforde per 39-rius metus tik antrą kartą). Siužetas nenuoseklus, neloģiškas. Timonas, garbingas, turtingas Atėnų didikas, pataikūnams rengdamas puotas, lobių švaistydamas dovanoms, prasiškolina, atstumtas ir išjuoktas pasitraukia į girią, šaknų maistui ieškodamas randa aukso lobių, bet jais nesinaudojęs miršta.

Bet režisierius Michael Langham sukūrė spektaklį! Visų pirma, jo Atėnai ir Timono dvaras – 1930-jų stiliaus. Režisieriaus prologe scenon plūsta tarnai su sunkiomis, po tuziną butelių, šampano dėžėmis. Proziška? Įspūdingai Ponams pataikūnams renkantis, šaudo butelių kamščiai, gėralas pilamas puotoja. Smokingai. Paradiniš. Graikiš karininkų uniformos. Nuo kepsnių ir kepinių lūžtantys stalai. Ovacijos baltų smokingu dėvinčiam, tarnams įsakinėjančiam visus kuo nors apdovano-ti Timonui. Gėlės. Trys šokės (viena pusnuogė). Muzika.

Vėl ovacijos Timonui, prieš jį linkiojimas, tapšnojimas, glebeščiavimas. Negi jo išsižadės? Atstums, išjuoks?! Nemažiau įdomios scenos ir didukų, Timoną sužlugdžiusių, rūmuose. Masažai, garuojančiuose baseiniuose maudynės su vyriškais meilužiais, visur aiški prabanga.

Timoną vaidina Brian Bedford, Stratforde laikomas pačiu iškiliausiu. Visuomet jis mėgaujasi savo žodžiais, kiekvieną skiemienį pabrėždamas, monologus ištesdamas. Bet apkartusiam atsiskyrėliui ir tie išėsimai tiko. Iš švelnia šypsena, minkštą balsu filantropo jis tapo visus ir viską neigiančiu mizantropu.

Antras ryškiausias veikalo asmuo tai ciniškas filosofas, Timono draugas Apemantus. John Franklyn-Robbins tokį viskuo nepatenkintą, visus plūstantį ir niekinantį žmogų puikiai išryškino. Tik ne visai aišku, kam Šekspyrui tokio veikėjo prireikė? Timonas jo išėjimui neklausė nei puotaudamas, nei atsiskyrėliu kentėdamas. Tarp daugiau kaip 30-ties ryškių, įdomių aktorių ypač atmintį lieka nedidelį Sempronijaus vaidmenį turėjęs Nicholas Pennell ir kapitoną Aalcibiadas vaidinęs Juan Chioran. Pastarasis vadovavo šaundančiai, triukšmaujančiai savo armijai. Žiūrovas susidaro 1940-50 Graikijos vaizdą.

Timonas Atėnietis pastatyta

Tom Patterson (anksčiau vadin-tame Third Stage) teatre. Spektakliai – iki rugsėjo 13.

“Lobių sala”

Apie Roberto Louis Stevenson nuotykių romaną *Treasure Island* žino kone viso pasaulio, o ypač angliškai kalbantieji jau-nuoliai ir geresnė atmintį turintys seniai, knygą jaunystėje jie skaitė. Ji išversta į daugelį kalbų, paruštas turbūt ne vienas filmas. Iki šiol nebuvo pritaikyta teatro scenai. Tai atli-ko Kanados rašytojas Elliott Hayes, o pastatyti ryžosi dabartinis Stratforde festivalio meno vadovas bei režisierius David Williams.

Vaidinama didžiajame Festi-valio teatre. Pasaulinė premje-ra! Kadangi dėl laiko stokos įsi-prašiau į gen. repeticijos (pre-view) spektaklį, buvau įspėtas nerašyti neigiamų pastabų, ži-nant, kad aktoriai dar nesusi-vaidinę, nerviški, tikimasis ir kitokių nesklaidumų. Aktorius paliksiu ramybėje, nors, atvi-rai kalbant, blogos vaidybos ne-pastebėjau.

Kai teatro šviesos aklinai už-gęsta prieš pirmą veiksmą, ima šniokšti jūrų bangos, nuplies-kia žaibai, trankosi perkūnija, išnyra milžiniškas giltinė, arba griaučių silueta. Kartą, du, dar kelis. Šitaip žiūrovų dėmesį pa-žadinus, atsirandame Džimo (Jim) Hawkins ir jo tėvų užei-gioje...

Kai numiršta Billy Bones ir surenkama “pati geriausia” igu-la, įpiršta vienkojo piratų vado Long John Silver, prieš žiūrovo akis iš nieko susiformuoja jū-rai-lais “Hispaniola”. Kaip? Sceno-centran iš teatro skliautų nusileidžia imponantiška burė, iš abiejų jos šonų tokios pat vir-vinės kopėčios, balkone, taipgi kapitono tiltelyje atsiranda stambus vairas; ant denio prie-nešama laivams būdingos buta-forijos. Tikriausias laivas! Gal per porą minučių. Publika ima triukšmingai ploti. Pakeliui į Griaučių salą kyla uraganas. Baisybė, kelis kartus didingesnė ir ilgiau užtrunkanti, negu vaidinimo pradžioje. Nuplėšia-ma burė, pridaroma visokių nuo-stolių. Virvinėm kopėčiom kar-tosi jūrininkai, tik cirko akro-batai, tarp denio ir stiebo. Vyks-ta piratų kovos peiliais ir kar-dais. Saloje surandama paslėp-tų turtų vieta. Žiaurios kauty-nės tarp “gerųjų” ir “blogųjų”...

Dailininkės Debra Hanson pa-ruošta bene XIX š. pradžios jū-reivių bei piratų apranga spal-vinga, įvairi. Ryškus grimas, baisios barzdos. Išdrėngtas John Munro apšvietimas. Labai gera John Stead kovų režisūra.

Tarp dviejų tūkstančių žiūro-vų mačiau daugybę vaikų, ypač berniukų, gal tarp 10 ir 16 metų. Jie ir kelė vaidintojams didžiū-sias ovacijas. Įsivaizduoju, kad šitaip bus išgyvenami ir palydi-mi visi spektakliai. O jų numat-tyta apie 40, iki sezono galo, iki lapkričio 9.

Iš Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimo Vilniuje. Kairėje – LKMA Lietuvos krašto valdybos pirmininkas prof. GIEDRIUS UŽDAVINYS, LKMA centro valdybos pirm. kun. prof. ANTANAS LIUIMA, SJ; dešinėje – smuikininkas P. JUODIŠIUS, muzikologas V. P. JURKŠTAS, kun. doc. V. VAICIŪNAS

“Tai diena, kurią mums suteikė Viešpats...”

XV Lietuvių katalikų mokslo akademijos suvažiavimas Vilniuje po penkių tremties dešimtmečių

GENOVAITĖ GUŠTAITĖ

“Tik tas gali suprasti jos (aka-demijos) sugrįžimo džiaugsmą, kas buvo tremtyje,” – per iškilmingų Mišių pamokslą pa-sakė vysk. S. Tamkevičius.

Grijtanti tremtinė

Įkurta Kaune 1922 m., už-drausta 1940 m., namuose te-spėjusi sušaukti tris suvažiavi-mus, vėliau beklaidžiodama po svetimas žemes (kaip ty-rais...), akademija tremtinė nenuleido rankų. Jos darbą savo žodyje nušvietė per iš-kilmingą visumos posėdį Šv. Jono šventovėje Romos grego-rinio universiteto prof. kun. dr. A. Liuiima, SJ, akademijos pirmininkas nuo 1959 m. “Aš-tuoniolikmetė išguita iš tėvy-nės, po keliolikos metų atkur-ta (Romoje 1954 m.), nesubliūš-ko banalybėse, brendo pa-saulio kultūros centruose, tarptautinio mokslo atmo-sferoje...)

Paskatinata pasisėkimo, ne-drąsi tremtinė užsienyje turė-jo 11 suvažiavimų. Su 15-ju ji sugrįžo tėvynei, iškilmingai sutikta valstybės ir Bažnyčios. Tai diena, kurią mums suteikė Viešpats, – džiūgauskim ir dė-kokim”.

Toliau kun. A. Liuiima, SJ, pa-pasakojo, kad akademija “su-grįžta ne kaip suvargusi elge-ta”: ji jau išleido per 50 tomų mokslo veikalų, kurie, rašyti be kokio atlyginimo, leisti gera-darių, rėmėjų lėšomis, pasau-lyje dažnai cituojami. Be jų ji turi palikimų, archyvų, ir vi-sas tas turtas bus atiduotas Lietuvai.

Sveiki atvykę!

Suvažiavimą sveikinio šeimi-ninkai, svečiai: prof. dr. G. Už-davinys (LKMA krašto valdy-bos pirmininkas), AT pirminin-kas V. Landsbergis, popiežiš-kosios kultūros komisijos pir-mininkas kardinolas Pupasas (laišku), Vilniaus universi-to rektorius R. Pavilionis (“Esame pasirengę padėti aka-demijai atsigausti Lietuvoje (...), nes čia matome naują univer-

siteto tąsą, o gal ir naują Lie-tuvos Bažnyčios pradžią”), Vy-tauto Didžiojo universiteto A. Avižienis (padėkojęs užjū-ro broliams už paramą, 16-ąjį suvažiavimą kviečia organi-zuoti Kaune, akademijos gimti-nėje), B. Brazdžionis (“supil-kim pylimą įs protų ir gyvų žo-džių”), antrojo suvažiavimo Kaune dalyvis, dabar čikagiš-kis inžinierius K. Pabedins-kas (“žinau, kaip sunku organi-zuotis, ypač, kai reikia kurtis iš naujo. Todėl atvežiau šio-kia tokią dovaną – 1000 doler-rių”) ir kt.

Mokslinti ir tobulinti

Vietoj dr. J. Girniaus (kuris “mielai sutiko, bet nelabukas pakišo koją – ištiko insultas”) skaitytoje paskaitoje apie aka-demijos vaidmenį mūsų kultū-roje istorinėje perspektyvoje kun. A. Liuiima, SJ, sodria kal-ba (po 50 metų gyvenimo sve-tur!) kėlė akademijos užduotį: “Parodyti, kad lietuvių tautos genių gyvas”, su mokslingu-mu skiepyti taip pat krikščio-nišką kultūrą.

Be profesionalumo, dar ne-įprasto mums posikio į tautos istoriją, jos šaknis, sąsają su Lietuvos Bažnyčios istorija, temų aktualumo, – suvažiavimo darbai (ne tik humanitarinėm sekcijom) būdingas moralinių vertybių atgaivinimo, huma-niškumo ugdymo kėlimas.

Suvažiavimas truko nuo bir-dželio 9 iki 16 d. Jo programa buvo suskirstyta į 16-ka sek-cijų. Perskaityti 105 praneši-mai. Diskusijos kalbėjo 650 dalyvių. Svečių buvo iš Lenki-jos, Belgijos, Italijos, Vokie-tijos, Kanados, JAV.

Sekcijoms darbuosiu universi-teto teatro ir rektorato posė-džių salėse, papuoštoje suva-žiavimo emblema, gėlėmis. Teatro salėje ant pirminin-kaujančio stalo kiekvieno gera ranka pastatė rymantį, mąstantį medinį Rūpintojėlį.

Teologai ir istorikai

Teologijos sekcijos prane-šėjų sėkmė buvo didžiulė: teat-ro salė sausakimša. Kun. Č. Ka-

jai statomų viešbučių, kurie dar buvo neužbaigti.

Autobusas, kol apvežioja aplink visus išmėtytus pajū-ryje viešbučius, užtrunka il-gokai. Pagaliau mus paskuti-nius išlaipina prie “Oasis” viešbučio, kuriame ir gyven-sime.

Viešbutyje

Viešbutis senas, seniai be-remontuotas, bet švariai vidu-je užlaikomas. Dviaukštis, 147 kambarių, išsiskleidęs keliais sparnais visai ant jūros krant-o. Kambarį gauname antrame aukšte, kur tenka lipti gan il-gais laiptais, nes keltuvų vieš-butyje nėra. Kambarys gero dydžio, švarus, naujai išdažy-tas, su dviem siauram lovom, dviem kėdėm ir dviem rašo-maisiais staliukais. Baldai vietinės gamybos, gan rupaus darbo. Viduje pakankamai lėmpų šviesai, o balkono du-rys atsidaro į jūros pusę, ku-ri be sustojimo šniokščia. Prie kambario – atskira prausykla su dušu, kriaukle nusiprausti ir tualetinis puodas. Kiekvie-nam yra padėtas šiurkštus, apdėvėtas rankšluostis, tam-sios spalvos muilo gabaliukas ir šiurkštus, storas tualetinis popierius. Prabangos nėra, bet būtini dalykai yra, ir šva-ru viduje.

Viešbučio aplinka

Apsitvarkę kambaryje, ap-vaikščiujam viešbučio korido-rus. Matyti didelis maudymo-si baseinas, kuris vakare tuš-čias, tik prie baro šėdė kele-tas žmonių. Prie viešbučio įėj-i-

valiausko pranešimą “Motyvai tikėti prisikėlusį Kristų”) ly-dėjo ovacijos, kun. V. Aliulis (Biblijai ir naujoji evangeliza-cija) kėlė labai svarbią šuo-laikinę užduotį – “Kur nėra apaštalavimo – laimi sektos”.

Viešnia iš Kanados dr. R. Mažeikaitė istorijos sekcijoje padariusi pranešimą (“Kry-žiaus kovų Pabaltijyje kon-tekstas”), priartino mus, kitos mokyklos istorikus, prie Va-karų istoriografijos pažūros į temą, atskleidė ryšius su kry-žiuočių žygiais į Jeruzalę, o iš pradžią mokslinai nusi-teikusius klausytojus pralinks-mino prisipažinimu, kad dėl susijaudinimo vakare paėmusi migdomąją pilulę (ir dar ta-rybinę...).

Toje pačioje sekcijoje doc. I. Vaišvilaitė (“Lietuvos Baž-nyčios istorijos šaltiniai Ro-mos archyvuose”), be kita ko, jausmingai, karštai ragino kur-ti amžinajame mieste nors menkų, bet nuolatinių centrą, kuriame galima būtų kiau-rus metus apsiglosti, ramiai dirbti bent po 3 mėnesius. Kaip tie-gė pranešėja, tokius centrus turi visos Europos valstybės, tik mes dirbam priešokiais, po vieng, panešėdami, ant Z. Ivinskio, praleidusio čia de-simtmetį, į skruzdę, besikrapš-tančią kalnyno papėdėje...

Didelė vysk. A. Baranausko kūrybos žinovė filol. m. kan-didatė R. Mikšytė savo prane-šimu (“Vyskupas A. Baranaus-kas lietuvių bažnytinės kultū-ros istorijoje”) padarė tiesiog perversmą mūsų klasiko verti-nime. Jį nušlavė iki šiol dary-tus priekiaštus dėl senatvės išduotų jaunystės idealų, nuto-limo nuo tautinio judėjimo, lie-tuvybės siekimų, poslinkio į polonofiliskumą, įrodė, kad jo-kio kontraversiškumo nebuvo. R. Mikšytės pranešimas turėtų patraukti besidominčius ob-jektvumu, ne tik humanitarus.

Tautos kultūra ir religija

Kaip visuomet, žavėjo, jau-dino prof. A. Žygas. Pranešime (“Krikščionybė ir etninė kul-

(Nukelta į 7-ą psl.)

Lenkų universitetas Vilniuje

Pokalbis su steigėjų komiteto pirmininku prof. Romualdu Braziu

Prof. Romuald Brazis (g. 1942 m. Vilniaus raj.) yra fizikos ir matematikos mokslų daktaras, specializuojasi puslaidininkų srityje, skaitė paskaitas JAV, Prancūzijoje ir Vokietijoje, yra padaręs eilę išradimų. Šiuo metu jis dirba Mokslų akademijos Fizikos institute Vilniuje. Brazis yra parašęs daug straipsnių Lietuvos lenkų spaudoje apie lenkiškų mo-kyklų problemas šiame krašte ir yra lenkiško universiteto Lietuvoje steigimo komiteto pirmininkas. Jis sutiko atsa-kyti į jam rūpimus klausimus “Tėviškės žibučiuose”.

— *Kas jus skatina taip rūpin-tis lenkiškomis mokyklomis Lietuvoje?*

— Šis klausimas, be abejo-nės, yra labai įdomus. Manau, kad tokių asmenų kaip aš Lie-tuvoje yra labai daug, kurie savo kilme ir kultūra yra susi-ję su lenkų kultūra ir norėtų-si, kad šie žmonės jaustųsi sa-vo tėviškėje laisvi, laimingi ir nejaustų priespaudos.

— *Kodėl toks didelis nuo-simtis lenkų tėvų siūncia savo vaikus į rusiškias mokyklas?*

— Manau, kad tai yra paskuti-niojo penkiasdešimtmečio is-torijos padaras. Šis kraštas bu-vo izoliuotas nuo Vakarų ir la-bai griežtai izoliuotas nuo Len-kijos. Sunku buvo išvažiuoti į Lenkiją, nebuvo galimybių va-žiuoti ten stadijuoti; nebuvo aukštųjų mokyklų nei Lietuvo-jė, nei Rusijoje, kur galima būtų mokytis lenkiškai, todėl aukštojo mokslo nebuvimas turbūt ir skatino pasirinkti ko-kia nors kitą kryptį. Daugelis pasirinko rusų, kadangi rusų kalba yra gimininga, slavų kal-ba, o čia žmonės moka ir baltar-usių kalbą. Tai labai artimos kalbos, ir taip jau susiklostė, kad daug žmonių tebesiunčia vaikus į rusiškias mokyklas, nors dabar situacija ir pasi-keitė.

— *Ar yra galimybė gauti len-kiškam universitetui Pacų rūmus?*

— Kol kas tokios galimybės nėra. Mes gavome gana keistą atsakymą iš seniūnijos: nega-lima šių rūmų skirti, kadangi jie priklauso Lietuvos Didžio-sios Kunigaikštystės didikams ir dabar yra naudojami Ryšių ministerijos kultūros reikmėms, nors, tiesą sakant, tai būtų ge-ras sprendimas – artį Vilniaus universiteto biblioteką. Tai ne-didelis senamiesčio rūmai, bet nelabai didelis pastatas. Rū-mai yra tik dviejų aukštų, bet gražiai sutvarkyti. Būtų malo-nu, kad tokį sutvarkytą pastatą Lietuvos vyriausybė paskirtų aukštajai lenkų mokyklai. Tai būtų gražus gestas ir būtų pri-mintas labai palankiai.

— *Kokie žada būti šiame uni-versitete fakultetai?*

— Mes galvojame apie huma-nistikos fakultetą. (Gal jį rei-kėtų vadinti literatūros meno), teisės ir ekonomikos fakulte-tus, gamtos fakultetą. Kalbama ir apie medicinos fakultetą, nors tai drąsiausia kryptis. Mes žinome ką reiškia medicinos fakultetas, bet manau, kad vi-sos šitos kryptys Vilniuje yra visiškai įmanomos. Vilnius yra aukštos akademinės kultū-ras miestas: čia ir Mokslo aka-demijos institutų yra daug, universiteto medicinos fakul-tetas gauti tvirtas ir klinikų yra daug. Padaryti galima, tik trūksta gero noro ir supratimo.

— *Ar manote, kad šis univer-sitetas bus nepriklausomas, jeigu gautų finansinę valdžios paramą?*

— Kaip ir visi universitetai naudoja savivaldybės teise, taip ir šis turėtų naudotis to-mis pačiomis teisėmis be jokio skirtumo.

— *Ar tikėtis finansinės pa-ramos iš Amerikos lenkų?*

— Taip. Tikimės, kad žmonės padės ir amerikiečiai padės. Manyčiau, kad ir lietuviai pa-dės. Gal tai yra neįprasta. Tu-rečiau paaiškinti: mes šiame universitete norėtume turėti tvirtą lituanistinę katedrą, kad mūsų auklėtiniai gerai išmok-tų lietuvių kalbą. Užsienio pa-tyrimas čia būtų ypač reikš-mingas, nes reikia mokyti kal-bos žmones, kurie nuo vaikys-tės tos kalbos nemoka. Kai ku-rie žmonės neturėjo progos lie-tuvių kalbą išmokyti vaikystėje, kurios šiek tiek pramoko mo-kykloje, bet vis tiek tai nėra jų gimtoji kalba. Lietuvių patyri-mas Vakaruose, kaip mokyti lietuvių kalbą, galėtų būti vert-ingas. Kokie nors vadovėliai, užrašai, metodinės priemonės, nurodymai galėtų būti naudingi.

— *Kaip reaguojate į Lietuvos mylėtojų sąjungos Varšuvoje pasisakymą, kad Lietuvos len-kams lenkiškas universitetas Vilniuje nėra reikalingas?*

— Manyčiau, kad jie ko gero yra atitrūkę nuo realybės, ku-rios čia jie nelabai pažįsta. Tai neapgalvotas pareiškimas.

— *Lenkų spaudoje jūs rašo-te, kad Ozolas blokuoja lenkų universitetą. Kokiu būdu gali-jis tai padaryti?*

— Nepaisydamas įstatymų.

— *Ar manote, kad šių metų rudenį pradėsite mokslo metus?*

— Šį rudenį nuo spalio pir-mos dienos norime pradėti mokslą, bet priklausys nuo sąlygų.

— Ačiū už pokalbį. J.B.

Raudonoji tvirtovė Amerikos pašonėje

Turistiniai vienos savaitės įspūdžiai iš Kubos - bene paskutinės komunizmo tvirtovės

STASYS DALIUS

— Na ir sugalvojai tokią ke-lionę! ir komunistinę Kubą? — kreiva šypsena kreipėsi į ma-ne pažįstamas, kai pasakiau, kad ten važiuoju.

— Argi nieko geresnio netu-rėjai lankyti, jeigu pasirinkai tą šalį? — atsiliepė antras pri-tardamas.

— Palaikyti, paremti Castro režimą doleriais argi verta? — buvo pašnekovų bendra nuo-monė.

Tačiau man, neseniai apsi-lankiusiam Balkanų kraštuose, vos išsivadavusiuse iš raudonojo teroro ir bandan-čiuose žengti nauju demokra-tišku keliu, labai rūpėjo pa-matyti, kaip atrodo paskutinė komunizmo tvirtovė Vakarų pasaulyje, kaip koks šašas įsi-tvirtinusi laisvų tautų pašo-nėje. Kanadiečiai tarpe Kubos sala nesigilinanties ir komu-nizmą yra gan populiari, nes kasmet aplanko ją apie 60.000 žmonių. Lietuviuose šį kelio-nė nepopuliari: kam palaikyti komunistus ir vežti ten do-lerius?

Kelionės iš Š. Amerikos yra suvaržytos, bet Kanada jau eilę metų leidžia važiuoti pa-vieniams ir ekskursijoms. Ang-liškuose laikraščiuose yra daug skelbimų, kurie siūlo šias keliones labai prieina-momis kainomis, nes Kubai la-bai reikalingi Amerikos do-

leriai. Šiuo metu kaip tik ten daugiausia lankosi kanadie-čiai, P. Amerikos turtlingieji ir Europos šalių turistai. Ame-rikiečių ten nesutiksi.

Išsirengėm į kelionę iš Ha-miltono dviese su Jonu, kuris irgi linkęs keliauti į nematy-tus kraštus, pamatyti iš arčiau ir įamžinti vaizdajuostėje. Ke-lionę pradedam vėlyvą rudenį, kai dar ne per daug turistų už-plūsta pajūrio vietovės. Lipam į Kubos lėktuvą su nepasitikė-jimu drauge su kitais kana-diečiais Toronte. Lėktuvas sprausminis, keturių motorų, kurie keistai po du suglausti virš sparnų; kitaip atrodo negu kumas įprasta. Jonas tvirtina, kad tas lėktuvas yra rusų ga-mybos. Viduje sėdynės gan siauros ir su mažais tarpais vos gali įsiterpti. Vienoje ei-lėje telpa po 6 keleivius, o to-kių eilių yra 28 ir dar iškilės-nės atskirai 9 eilės. Iš viso — per 200 keleivių, kurie užpildo visą lėktuvą. Nesimėti nė vie-nos tuščios sėdynės.

Nors ir nepasitikim kubie-čiais lėktuvo pilotais, bet lėk-tuvas lengvai atsiplėšia nuo žemės ir vėliau labai lygiai skrenda be jokių sutrikimų. Kelionė trunka nepilnas ketu-rias valandas, kol pasiekiam Kuboje Varadero orauostį. Can vėlai lėktuve gavome val-gį, nes tik du patarnautojai stūmė vežimėlį ir ilgai užtru-ko, kol visus aptarnavo. Gėri-

mų prieš valgį irgi tik po vie-ną stiklą pasiūlė, o per vaka-rienę tik alumi vaišino.

Orauostyje

Į Varadero atskridom jau vakare. Nusileido tik tas vie-rintelis lėktuvas. Atrodo, čia didelio judėjimo nėra. Priėmi-mo salėje keturi langeliai, kur kaip į būdą įėjus tikrinamas pasas, bet šampuoja tik tu-ristinė kortelė, kurią išvažiuo-jant reikia gražinti atgal. Jo-nas, kuris nueina prie lange-lio pirmas, girdžiu, klausinė-jamas apie Lietuvą ir Kanadą. Vėliau man papasakojo, kad valdininkas, žiūrėdamas pa-są, sakė, kad esi gimęs Sovie-tijoje, o Jonas karštai pareiškė esąs gimęs Lietuvoje, dabar — Kanados pilietis. Kai aš pa-daviau savo pasą, kiek pavar-tęs valdininkas be klausimų padėjo į mano eiti.

Orauostyje laukia visa eilė autobusų. Susodinę keleivius, veža į paskyrimo vietas. Mūsų autobusas veža į Varadero pa-jūryje esančius viešbučius už 30 km. Šiame pajūrio ruo-žo iškyšulyje yra labai dideli ir gražūs, smėlėti paplūdimiai, nusitęsę per 20 kilometrų. Dar Batistos valdymo laikais čia buvo pristatyta daug privačių vilų ir viešbučių. Dabar tos vilos paverstos turistams pri-imti namais, o viešbučiai, kad ir pasenę, tebetarnauja jiems. Vėliau matėme keletą ir nau-

Viršuje: pakeliui į Prancūziją Vilniaus mergaičių choras “Liepaitės” pernakojo Vasario 16 gimnazijoje ir padainavo jos mokiniams. Apačioje: Vilniaus ansamblis “Vienkiemis” koncertuoja Vasario 16 gimnazijoje. Nuotr. M. Šmitienės

LIETUVA LAUKIA LAISVĖS REMK IR AUKOK TAUTOS FONDUI!

Jūsų auka TAUTOS FONDUI garsina Lietuvos laisvės bylą laisvajame pasaulyje. Šešiomis kalbomis ELTOS ir radio žinios nesulaikomai skleidžia informaciją įvai-riuose kraštuose apie Lietuvos laisvės kovą ir ją skatina.

REMKIME TAUTOS FONDA

aukomis, darbais, palikimais. Kiekvienas paaukotas centas artina Lietuvai laisvės aušrą.

TAUTOS FONDO ATSTOVYBĖ KANADOJE

Aukas arba palikimus siųskime Tautos fondui: 310 Rathburn Road, Etobicoke, Ont. M9B 2L8

(Bus daugiau)

Kai atkeliami vartai į naująją prancūzų lyriką

VYTAUTAS A. JONYNAS

(Tęsinys iš praėjusio nr.)

II

Terminas „šiuolaikinė“ pavadinimas, pasirodo abejotinas vien todėl, kad patikrinus autorių datas daugiau nei pusę jų (18 prieš 16) pasirodo gimę dar prieš 1900 metus. Taigi jie mūsų amžininkai...

Žinoma, leistina atšauti į šį priekaištą sakant, kad brandaus poeto kūryba tvari ir nemari, kad avangardinis kūrinys nebūtinai privalo būti parašytas vakar ar užvakar. Žodžiu, būtų galima ginčytis, bet ar nepravarčiau pažvelgti, ar Gaučio verstieji tekstai atspindi visus prancūzų poezijos kelio posūkius ir ar dera pasikliauti jo atranka?

Klausimas klatingas ir atsakant jį būtina prisiminti: turbūt vienoki kriterijai galioja sudarant savo tautos poezijos antologiją ir kitoki – svetimos poezijos vertimų. O kas, jei vertėjui iš viso nerūpėjo pateikti tokią tobulai atspindinčią prancūzų lyrikos raidą rinktinę? Faktiškai taip ir yra. Iš įvado aišku, kad jam buvo puikiai žinomi poetai, pakreipę tos lyrikos vystymąsi vienu ar kitokia kryptimi, ir jis be jokios baimės sumini jų pavardes, nors jų kūrybos pavyzdžių „Naujuose vėjuose“ nėra. Tai nereiškia, kad Gaučio atranka būtų nevykusiai, senamadiška ar nedovanotina šališka.

Tuo įsitikinau mažu sąskaitybės pratimėliu. Turiu parsigabentą dar iš Vokietijos stamboką 757 puslapių knygėlę, išleistą tuo jo karo: „Poetes contemporains. Anthologie de 1900 a nos jours“ (Paris, Firmin Didot). Joje sutelkta 112 autorių kūryba, atseit tris kartus daugiau negu Gaučio „Naujuosiuose vėjuose“. O tačiau ji niekuo nepranašesnė už Gaučio vertimų knygą. Veikiausiai priešingai. Mat, peržvelgęs sąrašą matosi, kad toje „Nūdienių poetų“ rinktinėje nesama bene dvidešimties poetų, kurių kūryba patraukė tiek T. Venclovos, tiek P. Gaučio dėmesį. Ir tai nėra kokie trečiaeiliai rašaliai, o svarūs poetai – A. Breton, St. John Perse (Nobelio premija), Henri Michaux, Francis Ponge, J. Prevert ir t.t.

„Šiuolaikinesnė“ P. Gaučio knyga yra ir dar tuo atžvilgiu, kad jis įtraukia savo rinktinėje ir vadinamosios „Francophonie“ (prancūziškai kalbančio bloko) atstovus – senegalietį Leopold Senghor-Sedar, martinikietį Aime Cesaire, pagaliau mūsų „zemliokus“ kvebekiečius – Anne Hebert ir Saint-Denys Garneau.

Tenka pripažinti, kad sekusiems labai iš tolo prancūzų pokario literatūrinį gyvenimą „Naujieji vėjai“ pasirodė kaip nepažįstojusi eilėraščių ir poetų, kurių lyrika buvo vienu metu itin populiari (P. Eluardo „Laisvė“, J. Prevert rinkinys „Paroles“). Susidaro įspūdis, kad Gaučio nesama kabinetinio tupiko, bet veikiau staigaus entuziazmo, poeziją mylinčio žmogaus.

Tiesa, esama knygoje ir vieno nesupranto iškilimo ar, sakykim, struktūrinio defekto. Kaip minėjome, knygos turinį sudaro 178 „poetiniai vienetai“, visi versti P. Gaučio. Oskaro Milašiaus atveju esama tačiau išimties. Jo lyrikai atstovauja keturi A. Vaičiulaičio ir vienas Vyt. Mačernio vertimas. Kodėl? Jei T. Venclova apsiėmė redaguoti „Naujuosius vėjus“, kodėl nesutiko jis papildyti leidinio savo paties versta Milašiaus tekstais? Nejaugi laikė jis juos menkesniais už Vaičiulaičio vertimus?

Atsiųsta paminėti

Antanas Paškus, SAŽINĖ, psichologinių atžvilgiu. Išleido „Iš laisvės“ fondas. Spaudė „Draugo“ spaustuvė, 4545 63rd St., Chicago, IL 60629 USA.

TECHNIKOS ŽODIS. 1991 nr. 2. Redaktoriai – Viktoras Jautokas. Leidžia Pasaulio ir Amerikos lietuvių ir architektų PLIAS-ALIAS sąjunga. Spaudė M. Morkūno spaustuvė, 3001 West 59th St., Chicago, IL 60629.

ŽALTVYKSLĖ. Žurnalas, 1990 m. 5 nr., 40 psl. Numerio kaina – 99 kap. Leidžiamas Vilniuje. Redaktoriai – Juozas Krivas, leidėjas – „Žaltvykslės“ bendrovė. Tiražas –

Apmaudu, nes juk galėjo „Naujieji vėjai“ būti užuomazga plataus masto užmojui: sukurti (glaudžiai bendradarbiaujant) pasaulinės poezijos vertimų antologiją, apimančią tiek Lietuvoje, tiek išeivijoje gyvenančių ar gyvenusių poetų vertimus.

III

Šioj vietoj įtariu, kad rašinio skaitytojas jau seniai nekantauja, kada gi bus pasisakyta apie P. Gaučio vertimų kokybę. Nesijaučiu kompetentingai pasisakyti apie ją kategoriškai. Juo labiau, kad neturiu po ranka originalų tekstų. Pasakysiu tik tiek, kad Gaučio vertimai neįstengė pakeisti radikaliau mano santykio su tuo laikotarpiu prancūzų poezija. Tie poetai, kurie buvo man svetimi ir nuobodūs, tokiais ir liko skaitant juos vertime. Nors ir tie gal truputėlį pasidare simpatiškesni, tuo tarpu kiti, mažiau sulindę į jiems vieniems tesuprantamų metaforų barikadas, skambėjo šiltai ir artimai. Bet už vis gaiviau, patraukliau skambėjo man Gaučio rūpestis ir pagarba gimtajam žodžiui, kurį mes, siliurbėję Lietuvoje ir išeivijoje, taip susiname, kapituliavę prieš amerikoniškus padvisius „mokslišką“ žargoną. Kaip galima nustatyt vertimo kokybę, pagalvojau, užmiršus, kad kiekvienas vertimas yra pirmoji vietoj išsukius kuo pilniausiai išnaudoti gimtojo žodžio teikiamas galimybės. Sugebėti ją valdyti, jausti pareigą turtint nuolatos žodyną, rasit, yra svarbiau nei mokėti svetimą kalbą iki intymiausių jos paslėpsnių. Ar ne todėl pasitaiko tokie kuriozai, apie kuriuos pasakoja A. Rannitas, prisiminęs kaip rusų poetas Jakobovičius, ištremtas Sibiru, vargo ir kamavosi 24 metus, niekaip neįveikdamas Bodlero „Flours du mal“. Tuo tarpu toje pačioje pragrėmėje atsidūręs kitas poetas, Fiodoras Sologubas, nors kur kas menkliau mokėjęs prancūzų kalbą, susidorojo su tais eilėraščiais lyg niekur nieko ir kur kas greičiau (Edwin Honig, The Poet's Other Voice. Conversations on Literary Translation. Amherst, 1985).

Štai kodėl esama nuomonių, kad kiekvienas poetas privalėtų nuolatos miklintis vertimuose. Panašiai kaip pianistas, barškinantis savo gamas.

Povilas Gaučys, kiek man žinoma, nepretenduoja į poetus, bet savo meile lyrikai ir prieirašumu gimtajai kalbai yra menininkas ir pavyzdingas egzilas, kokį vaizduoja Josef Škvoreckys. Tas žymus čekų rašytojas (gyvenęs Toronte) pažymi, kad rašytojas, „supamas keistų svetimos šnekos garsų, gali, panašiai kaip išsitrėmęs Europon (expatriates) Hemingway, Fitzgerald ar Henry Miller, išsiugdyti savyje didesnę imlumą kalbos, kurioje jie jaučias kaip namie, grožiui ir subtilybės. Tokį rašytoją pagaua savotiška pozityvi nostalgia žodinei savo tėvūnijai, ir jis praregi tada savo darbo įrankyje potencialą, kurio nepastebėdavo tuo metu, kai akustinė aplinka buvo jam pernelyg familiari“. (Josef Škvoreckys, Talkin' Moscow Blues. Edited by Sam Solecki. Toronto, Lester & Orpen Denys, 1988).

Esu tikras, kad panaši „cheminė reakcija“ vyksta Gaučio darbe. Tais atvejais, kai originalinė esama lakumo, ilgesin-gumo ar ramaus poetiškumo, P. Gaučys be vargo sugeba at-rasti lietuvių kalboje melo-dingus polisemininius atitink-

menis. Šiaip jam būdingas polinkis kuo tiksliausiai išvers-ti tekstą. Kadangi daugumas „Naujųjų vėjų“ gabaliukų pre-tenduoja į intelektualizmą ir filosofines bei metafizines gilybes, tas laikymasis preci-zijos išeina Gaučio vertimams į naudą. Verta taip pat pami-nėti, kad Gaučys vengia rimuo-tų eilėraščių. Kai jis ima var-žytis su vertimu, respektuo-jančiu klasikine originalo stro-fą, pralaimi. Tokią kaktomusą aptinkame Jules Supervielle eilėraštyje „Užmirštuolės at-mintis“, kurį yra vertusi Jani-na Degutyte (Poezijos pava-saris, 1970).

Kai susiduriama su vadinama „poezija prozoj“, ypač, jei originalas bedvasis ir nieko nesakantis, Gaučio vertimai atsilauko prieš profesionalų poetų vertimus. Tai liudija Francis Ponge „Žvakės“, vieno retų eilėraščių, kurį yra vertę ir T. Venclova ir P. Gaučys, pavyzdys.

NAUJIEJI VĖJAI. ŠIUOLAIKINIS PRANCŪZŲ POEZIJOS ANTOLOGIJA. Sudarė ir vertė Povilas Gaučys. Redagavo Tomas Venclova. Chicago, Rūta, 1991, 246 psl. Viršelį paruošė Vytautas Virkau.

„Tai diena, kurią mums...“

(Atkelta iš 6-to psl.)

tūra“) jis veikė, traukė giliai, organiškai įgausiu kataliky-bės suvokimu, jo perrmektos tautinės kultūros vertinimu, jausmo ir proto vienove.

„Atvejų atvejais teko įsiti-kinti, kad atseitai nuo religio-jos tyrinėti lietuvių kalbos istoriją tiesiog neįmanoma“, teigė prof. Z. Zinkevičius (pranešimas – „Katalikų Bažnyčia ir lietuvių kalba XIX-XX a. san-dūroje“). Sausais, matematiš-kai tiksliais faktais iš Vilniaus vyskupijos aukštųjų ir eilinių hierarchų veiklos pranešėjas atskleidė vaizdą, kaip, reika-laudami lietuvių prisiękti, kad nei melsis, nei kalbės savo kalba, taip pat panieka, grasi-nimais, pasityčiojimais jie stūmė lietuvių kalbą iš vysku-pijos žemių, gyvenimo, kultū-ras. Z. Zinkevičius citavo 1906 m. lietuvių kunigų memoran-dumą Pijui X: „Esama lietu-vių parapijų, kuriose nuo pat krikščionybės įvedimo nieka-d nebuvo lietuviškai moka-nčių kunigų“, „Vilniaus vysku-pystė vienintelė pasaulyje, kur verčiamas melstis nesu-prantama kalba“.

Marksizmas žodyne

Su vienuolišku sąžiningu-mu, švelniai, kaip apie myli-ną vaiką apie didįjį akademi-nį „Lietuvių kalbos žodyną“ ir jo sudarymo principus pa-sakojė filol. m. k. V. Vitkaus-kas. Kas liko iš J. Balčikonio pripažinto istoriškumo princi-pu, pagrįsto fakto teisybe, pranešėjas parodė literatūrine iliustracija: „Eina bobos į bažnyčią“ ir „Eina bobos į kiną“. (Mat kalbos mokslui taip pat buvo liepta „ugdyti marksisti-nę pasaulėžiūrą“, „tarnauti kom-unizmo statybai“ – tuomet bobos ir nuėjo į kiną...).

Arba kaip laikytis fakto tei-sybės žodžio „draugas“ aiški-nime, kai paskutinė jo reikš-mė sutampa su žodžio „š-as“ reikšme? („Palikau už darž-nės draugą“, ir visiems supran-tama...). Kokia baimė anuo-met buvo apėmusi akademijos vadovybė, centro komiteto vy-rus – o jei toks aiškinimas pasiektų Maskvą, Stalingą?

Šiandien žodynininkams ne-duodami nurodymai „ugdyti“, „tarnauti“, bet jau 6-ti metai, kai neišeina joks tomas, apskritai lituanistikai sunkios dienos. Gyvi atsiliepdami, klausytojai siūlo žodyno lei-dimui aukoti investicinius čė-kus, kreiptis į vyriausybę. (Iš tikrųjų, unikalūs mūsų kultū-ros paminklo leidimas-nelėi-dimas ar neliudija senosios politikos tęsimas, o sykiu – in-teligentijos abejingumas?)

„Rugys – duona, linas – pinigai“

Svečias iš JAV, atvežęs „šo-kią tokią dovaną“, inž. K. Pabe-dinskas, kalbėjo apie priva-čios iniciatyvos reikšmę pramonėje ir prekyboje. Pristatė kaip Panevėžio apskrities žymaus linininko sūnus, nepa-darė tėvui gėdos. Jo praneši-mas – tai himnas linui, pagie-dotas labai nuoširdžiai, įtiki-namai. („Rugys – duona, o linas – pinigai“, iš jo mokėtos pas-

Garsiosios Remerių šeimos atžala ANDRIUS REMERIS, gyvenantis Belgijos Briuselyje, atsilankęs Tytuvėnuose, savo tėvų sodyboje, kur rado tik seną ažuolą. Jo motina dail. SOFIJA REMERIENE ir jos vyras EUGENI-JUS, istorikas, sovietu buvo ištremti Sibiru 1941.VI.14. S. Remerienė mirė Kanadoje 1972 m. Palaidota St. Adele vietovėje Nuotr. H. Paulausko

VYTAUTAS KASTYTIS

Malda už Tėvynę

Dievuli,
Globok ir gink
Nelaisvę paliktus namus,
Kai svetimi nugriaut mėgins,
Ir tuos,
Kur po Taves
Brangiausi mūsų širdyse,
Gyvus iš pražūties išvesk! ...

Trondheimas, Norvegija
1945 m. spalio 17 d.

Popiežius ir Lietuva

Vilnietis, dabar atvažiavęs iš Vatikano, kun. filol. m. k. K. Ambrasas pranešimu („Lietu-va – popiežiaus Jono-Pauliaus II rūpestis dalis“) parodė ne-blėstantį popiežiaus domėjim-si Lietuva, lietuvių kalba, istorija, jo paramą mūsų valstybei, jos vardo kėlimą tarp-tautiniame gyvenime.

Jonas-Paulius II – pirmas po-piežius, „aukojęs šv. Mišias lietuvių kalba“ (kad geriau ją išmokyti, klausėsi, užsidedęs ausines, vaikščiodamas po so-dą). Jo pageidavimu, šv. Kazi-miero 500 metų mirties sukaktis (1984) pagerbta „pačiu iš-killmingiausiu būdu – pontifi-kalinėmis pamaldomis“, o per 600-ąsias Lietuvos krikšto su-kakties metines (1987) vėl „jo valia ir noru“ apie sukaktį pranešė „didžiosios pasaulio agentūros, radio stotys ir te-levizijos“. Toji diena tapo „Lie-tuvai ir viso pasaulio lietu-viams iš tikrųjų istorinė“ – vi-same pasaulyje skambėjo Lie-tuvos vardas.

Visuomenės blygybės

Mūsų visuomenės sociali-nės blygybės – abejingumas pareigai, suluošintam žmo-gui, vargui, nesąžiningumas, dvasinis jaunimo vangumas, godumas niekur neiškilo su tokiu skaudžiu atvirumu, kaip medicinos sekcijos praneši-muose, svarstymuose. Net ne-jauku buvo klausytis kardio-chirurgų, puikių specialistų, savo profesionalumu garsinan-čių Lietuvą Europoje, atskleis-tus ligoninių kasdienybės. An-tai kaunietis prof. J. Blužas papasakojo apie kolegą, kuris, paklaustas, kodėl prastai žiūri ligonį, neišsisukinėjo: „Kaip moka, taip žiūriu“. (Kolega bu-vo pradedantis, jaunas). Arba kalba apie tai, kad senas, vie-nišas žmogus, invalidas, netu-rintis „pečių“ – „blato“, į ligo-ninę nepateks, ten jo nepagul-dys. (Ar, tai tik buvusios san-tvarkos „nemokamo gydymo“ vaisiai?).

Fizinė ir dvasinė širdis

Vilnietis prof. G. Uždavins iš garsios prof. A. Marcinkevi-čiaus kardiologų grupės pranešimą („Išcheminės šir-dies ligos etiopatogenezės ir gydymo aspektai chirurgų po-žiūriu“) iliustravo skaidrė-mis. Po įvairių diagramų, skai-čių, nuosimėjų, kitokių duo-menų (beje, visai neblogų – 200 operacijų per metus; Sov. Sąjungoje, Lenkijoje, Jugos-lavijoje – mažiau, be to, mir-tinumas 1991 m. – tik 1,5%) parodė „Paskutinę vakariene“. Nesupratusiai ryšio, kiek nu-

stebintai auditorijai paaiški-no: „Turim gventi taip, kaip mokė sakralumo apaštalas“. Turim mokėti pasilenkti, nu-plauti kojas kitam, nes „šei-mininkas nedidesnis už tarną“, nes „išcheminė liga – ne tik cholesterolio problema, bet ir labai plati socialinė pro-blema“.

Apdovanojusi rožėmis pranešėją prof. M. Karčiauskie-nė (beje, savo sekcijoje pers-kaičiusi įdomų pranešimą apie F. Fiorsterio pedagogi-nę etiką) padėkojo G. Uždavi-niui: „Jūs gydyte ne tik chirur-gų peiliu“.

Anot prof. Jono Kubiliaus, į fizikos ir matematikos sekci-ją vertėjo ateiti dėl kun. fiz-mat. m. k. J. Borutos pranešimo („Fizikos ir teologijos sąlyčio taškai XX a.“).

Sudiev istoriniam suvažiavimui

Birželio 16-ąją Šv. Jono šven-tovėje per iškillingą baigia-mąjį visumos posėdį kun. A. Liūma, SJ, apjuostas dailia liuosta, paskelbė 4 naujų aka-demikų išrinkimą: dr. Z. Zinkevičiaus (filologija), dr. B. Grigelionio (matematika), dr. A. Tylos (istorija), dr. G. Už-davinio (medicina).

Po vysk. A. Vaičiaus aistrin-gų ditirambų gimtajai Žemai-tijai (ji „eis kartu su tauta, panašiai kaip Žalgirio mūšyje“, padės „šturmuoti dangų, kad kuo greičiau išseitumė į lais-vę ir nepriklausomybę“), po mons. prof. V. Kazlausko pranešimo („Enciklikai 'Rerum novarum' 100 metų“) suvaži-avimo darbą apžvelgė, padėko-jų kun. A. Liūmai, SJ, rektor-riams – J. Kubiliui, R. Pavilio-niui – universiteto bibliote-kai, V. Bogušiu, gerajai suva-žiavimo dvasiai A. Kučinskai-tei ir kt.) G. Uždavins.

Apibendrinant suvažiavimo prasmę, norėtusi pacituoti J. Kubiliaus mintis, paimitas iš pėnai metų (II.17) LKMA probleminės konferencijos atida-rymui skirtos kalbos, kurią vi-šą per diskėjimus perskaitė G. Uždavins. „Todėl itin džiugu (...) sveikinti visus Jus čia su-sirinkusius, ir tuos, kurie (...)

KULTŪRINĖJE VEIKLOJE

Dail. Nelė Žukauskaitė-Zir-nite, viešnia iš Rygos, savo ofor-tų parodą čikagiečiams birželio 7-16 d.d. surengė M. K. Čiurlio-nio galerijoje Jaunimo centre. Ji yra Vilniaus dailės instituto ir Ry-gos meno akademijos auklėtinė, kuriai didelės įtakos turėjo Kau-ne 1928 m. vasario 4 d. gimęs žy-musis ofortistas Leonas Lagaus-kas, Vilniaus dailės instituto do-centas. Ankstyvesniuose ofortuo-se dail. N. Žukauskaitė-Zirnite pagrindinį dėmesį skyrė miestų peizažams, portretams ir gamto-vaizdžiams, vėlesniuose – svajo-nių vaizdams.

Tradicinę Lietuvos dieną Šv. Kazimiero parapija Los Angeles mieste pradėjo rengti dabar jau pensijon išėjusio klebono prel. Jono Kučingio iniciatyva. Šieme-tinė birželio 23, sekmadienį, jau trisdešimt aštuntą kartą surengta Lietuvos diena buvo pradėta Mi-šiomis, kurias dabartinis klebo-nas kun. dr. Algirdas Olšauskas koncebravo su kun. V. Palubins-ku ir pamokslą sakiusiu kun. A. Valiuška. Giedojo naujo vadovo V. Ralio paruoštas parapijos cho-ras, atlikęs ir lietuviškų dainų programą parapijos salėje. Lietu-vių diena po trumpos oficialios dalies baigta vaišėmis. Pagrindi-niais šiemetiniiais renginiais taps Šv. Kazimiero parapijos penkias-dešimtmečio sukakties minėjimas rudeni.

Balzeko lietuvių kultūros mu-ziejus Čikagoje buvo atidarytas 1966 m. birželio 19 d. Prieš pen-kerius metus muziejui buvo nu-pirkti triaukščiai pusės bloko il-gumo rūmai, nes senajame pastate jau netilpo sutelkti lietuviško gintaro dirbiniai, monetos ir bank-notai, XIV š. šarvai, senieji au-diniai, tautiniai drabužiai, pa-veikslai, kanklės, lietuviškos lė-lės, žemės ūkio padargai, 30.000 knygų turinti biblioteka. Jos len-tynose yra ir retų XV-XVI š. lei-dinių. Bibliotekos paslaugomis nau-doja ne tik lietuviai, bet ir ame-riciečiai mokslieviai, studentai, policijos akademijos nariai bei kiti svečiai. Erdviose patalpose išsikūręs Balzeko lietuvių kultū-ros muziejus yra įtrauktas turistų Čikagoje lankytinų instituci-jų sąrašas. Su jo rodiniais, gar-sinaciniais lietuvių ir Lietuva, jau spejo susipažinti beveik mi-lijonas amerikiečių. Sidabrinė muziejaus sukaktis birželio 15 d. paminėta specialiu pokyliu „Gin-taro“ salėje, vadovaujamu Fran-ko Zapolio. JAV lietuvių fondo valdybos pirm. adv. Algirdas Os-tis perskaitė Ilinojaus kongreso rezoliuciją ir gubernatoriaus J. Edgardo sveikinimą. Sukakčiai skirtą žodį tarė Stasys Balzekas, jn., šio muziejaus įsteigėjas ir dabartinis vadovas, aktorė Nijo-lė Martinaitytė perskaitė pasodinto Stelmuziuko ažuoliuko svei-kinimą. Sukakties šventei pasi-ruošų muziejų puošė tuzinas iškeltų vėliavų, kurias su heral-dikos ženklais ir simboliais sukū-rė dail. Ada Sutkuvienė.

Dail. Akvilės Zavišaitės tapy-bos darbų ir piešinių parodą Čika-goje surengė Jaunimo centre vei-kianti M. K. Čiurlionio galerija. Parodą birželio 21 d. atidarė foto-menininkas Algimantas Kezys. Atidarymo nesulaukė Australijos Sidnėjaus birželio 2 d. mirusi dail. A. Zavišaitė, gimusi 1962 m. Vil-niuj, studijavusi anglų kalbą Vil-niaus pedagoginiame institute. Savo svajonę tapti dailininke ve-lionė svajonę įgyvendinti 1983 m. atvykusi Australijon ir 1987 m. baigusi studijas Newcastle dailės institute. Studijų metais jai teko dirbti šokėja Newcastle naktinia-m klube. Aptardamas anksti mi-rusios dail. A. Zavišaitės kūryba, A. Kezys parodos atidaryme aiški-no: „Akvilė piešė tuo pačiu metu ir spalvingus jaunų šokėjų atvaiz-dus, ir niūrius, tik juoda-baltai išryškintus Sibiro katorgų, tam-sių užėgų ir miesto juodų kontū-rų peizažus. Tai du šios asarų pa-kalnės kraštutinumų įvaizdžiai. Pačias gražiausias tos pakalnės formas – grakščius moterų figūras, paskendusias šokio, ilgesio, pa-puoašų bei permatomų rūbėlių ža-vesy, lydi beveidės, bevardės, tik grabnėsioles atliekančios bū-tybės...“ Pomirtine tapusi dail. A. Zavišaitės darbų paroda buvo pratesta iki rugpjūčio 18 d. Atro-do, įtakos ir rengėjams, ir lanky-tojams turėjo baiginė A. Kezio pastaba: „Mums, šiandien žvel-giantiems į jaunos kūrėjos testa-mentinį vaizdų rinkinį, skaudu, kad pati autorė nesulaukė šio sa-vo darbų viešo eksponavimo. Pa-gerbkime jos šviesų atminimą...“

Baltijos šalių ir Leningrado XXII-sis mėgėjiškų filmų festi-valis Taline buvo sėkmingas Lietu-vos atstovams, ten nuvežusiems šešis filmus. Aukso medali laimėjo marijampolietis Vidas Čekaitis už vaizdajuostę „Bendrabutis“. Sidabro medaliu buvo įvertintas šiauliečių brolių Zigmo ir Zeno-no Ripinskių dokumentinis fil-mas „Šaknys“, bronzos medaliu – panevėžiečių E. Purono ir V. Ka-sevičiaus pieštinis filmas „Kelias“. Festivalin įsijungė ir Lenkijos, Norvegijos, Suomijos atstovai.

Paminklo televizijos centro gynėjams konkurso projektų pa-roda Vilniuje buvo surengta Lietuvos architektų sąjungos sa-lėje. Kruvinojo skemdinimo aukų atminimui įamžinti iš viso buvo gautas dvidešimt vienas paminklo projektas. Parodos lankytojai iš-i-jungė anketinę apklauson, kurios rezultatus susumavo vertintojų komisija, vadovaujama skulpto-rius Gedimino Jokūbonio. Tada ji atskirame savo posėdyje pre-mijas už geriausius projektus pa-skyrė: pirmąją 5.000 rublių – kauniečiams architektams Vygyn-tui Merkevičiui ir Algiiui Burai-čiui, antrąją 3.000 rublių – vil-niečiui Henrikui Štaudei, dvi tre-čiašias po 2.000 rublių – Algiman-tui Mikėnui su Juozu Šilinsku ir Vladui Urbonavičiui.

Maironio lietuvių literatūros muzejie, įsteigtas senuosiuose jo namuose Kaune, paminėjo pen-kiadesimt penkerių metų veiklos sukaktį. Minėjimam išsijungė jo pirmasis vedėjas Bernardas Braz-džionis, tada viešėjęs Lietuvoje, kiti dabartiniai ir buvusieji dar-buotojai, su muziejumi pastoviai bendradarbiaujantys kauniečiai. Minėjimo dalyviai prisiminė pir-mąsias muziejaus gyvavimo die-nas, atliktus darbus, pokario me-tų problemas. Sovietiniai cenzo-riai tada stabdė šio populiaraus muziejaus veiklą, neleidus iš-statyti daugelio sutelktų rodinų. Šią vasarą Maironio lietuvių li-teratūros muzejie kauniečius ir jų svečius pakvietė į tris parodas. Pirmoji buvo skirta prieš 40 metų išeivijoje išleisti „Žemės“ antologijai, paskelbusiai jaunų že-mininkų poetų K. Bradūno, J. Kėkšto, V. Mačernio, H. Nagio, A. Nykos-Niliūno kūrinius, ant-roji – prieškarinei „Sakalo“ lei-dyklos veiklai, trečioji – išeivi-jos rašytojo Jurgio Jankaus kū-rybai.

Kompozitorius Aleksandras Kačanauskas gimė Kaune 1882 m. gegužės 31 d. ir mirė Vilniuje 1959 m. lapkričio 6 d. Jaunystės dienomis iš Kauno buvo išvykęs dvidešimčiai metų. 1900-06 m. A. Kačanauskas dirbo vargonininku ir vadovavo chorams Liepojoje, vėliau mokėsi Rygos muzikos mo-kyklos fortepiono, vargonų ir kompozicijos klasėse, vadovavo „Muziklų“ draugijos chorui, kūrė mąklų lietuviams, vaidino lietu-viškuose spektakliuose. Nuo Kau-no jį taigpi atskyrė studijos Pet-rapilio konservatorijos dainavi-mo klasėse, vadovavimas lietuvių chorams. Kaunan grįžo ir į šio miesto kultūrinę veiklą energin-gai išsijungė 1920 m., palikdamas ryškius savo darbo pėdsakus ne-priklausomos Lietuvos prieškar-iame laikotarpyje. Sovietinės okupacijos metais A. Kačanaus-kas buvo ignoruojamas. Jo atmi-nimą kauniečiai dabar pagerbė gegužės mėnesį atidengtu skulp-tūriniu barjeliu, kurį sukūrė skulptorius Nerūnas Varnauskas ir architektas Jurgis Bučas.

Minint lietuvių tautos 1941 m. sukilimo prieš sovietus penkias-dešimtmetį, Ramybės parke Kau-ne šiemet buvo pastatytas ir ati-dengtas žuvusių sukilėlių atmi-nimui skirtas paminklas. Apie jį, neturint išsamesnių duomenų, jau teko rašyti „TŽ“ liepos 16 d. lai-dos skyriuje „Laisvėjancioj tė-vynėj“. Dabar papildomai belieka pranešti, kad to Ramybės parko vietoj yra palaidota 160 sukilė-lių. Paminklą „Kryžius – medis“, atspindintį sunkų kelią į laisvę, per vienerius metus sukūrė skulp-torius Robertas Antinis (sūnus) ir architektas Eugenijus Miliū-nas. Pastatymą finansavo Austrai-jos lietuvis Viktoras Šlitteris, ten palaidoto sukilėlio Algirdo Šlitterio sūnus. Paminklo pašven-tinimo iškilmės birželio 26 d. bu-vo pradėtos prel. Alfonso Svarin-ko Kauno arkikatedroje bazilikoje atnašautomis Mišiomis. Giedojo arkikatedros choras ir Lietuvos operos sol. Virgilijus Noreika. Naujajai paminklą Ramybės parke pašventino vysk. Sigitas Tamke-vičius.

V. Kst.

PRISIKĖLIMO
PARAPIJOS KREDITO KOOPERATYVAS

999 College St., Toronto, Ontario M6H 1A8
Telefonai: (416) 532-3400 ir 532-3414

KASOS VALANDOS: Pirmadieniais, antradieniais ir trečiadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 3.30 v.p.p.; ketvirtadieniais ir penktadieniais – nuo 9.30 v. ryto iki 8.00 v.v.; šeštadieniais – nuo 9.00 v. ryto iki 1.00 p.p.; sekmadieniais nuo 9.00 v. ryto iki 12.30 v.p.p. SKYRIUS ANAPILYJE: Sekmadieniais nuo 9.30 v. ryto iki 1.00 v.p.p.

MOKA UŽ:	IMA UŽ:
90-179 d. term. ind. 8 %	Asmeninės paskolas
180-364 d. term. ind. 8 %	nuo 11 3/4 %
1 metų term. indėlius 8 %	Sutarties paskolas
2 metų term. indėlius 8 1/4 %	nuo 11 3/4 %
3 metų term. indėlius 8 1/4 %	Nekiln. turto paskolas:
1 metų GIC-mėn. palūk. ... 8 1/4 %	Su nekeičiamu nuosimčiu
1 metų GIC-met. palūk. ... 9 %	1 metų 10 1/4 %
2 metų GIC-met. palūk. ... 9 1/4 %	2 metų 10 1/2 %
3 metų GIC-met. palūk. ... 9 1/4 %	3 metų 10 3/4 %
RRSP, RRIF ir OHOSP ... 8 %	Su keičiamu nuosimčiu
RRSP ir RRIF-1 m. term. ind. 9 %	1, 2 ir 3 metų 9 3/4 %
RRSP ir RRIF-2 m. term. ind. 9 1/4 %	
RRSP ir RRIF-3 m. term. ind. 9 1/4 %	
Taupomąją sąskaitą 7 1/4 %	<i>Draudžiame asmenines ir sutarties paskolas iki \$15,000</i>
Kasd. pal. taupymo sąsk. 7 1/2 %	<i>ir narių gyvybę iki \$2,000 už santaupas laikomas šerų, čekių ir taupymo sąskaitose.</i>
Kasd. pal. čekių sąsk. iki ... 5 1/4 %	

Duodame asmenines paskolas iki \$50,000 ir mortgičius iki 75% įkainoto turto vertės. Pardudame pinigines perlaidas (money orders) ir kelionių čekius (traveler's cheques). Neimame mokesčio už išrašytus čekius bei apmokamas įvairias sąskaitas.

AKTYVAI per 50 milijonų dolerių

Mūsų tikslas – ne pelnas, bet sąžiningas patarnavimas

STEPHAN'S FURS 406 Roncesvalles Ave.
2239 Bloor Street West. Telefonas 536-5936 ir
Telefonas 762-7775
Parduodami kailiniai apsiaustai ir įvairaus kailio kepurės.
Priimami užsakymai. Daromi pataisymai bei persiuvimai.

DRAUDA "ALL THE CHOICE IN THE WORLD"

MASKELL INSURANCE BROKERS LTD. (Savininkas Balys Maskeliūnas)

Tel. 251-4864, 251-4025, 251-4824 • Namų: 277-0814
2405 Lakeshore Boulevard West, Suite 403
Toronto, Ontario M8V 1C6

VISŲ RŪŠIŲ DRAUDA • 35 METŲ PATIRTIS
• ĮVARIŲ DRAUDOS BENDROVIŲ ATSTOVYBĖ •

AUTOMOTIVE FIBER
AUTOBODY AND COLLISION REPAIRS

Visų rūšių automobilių išorės (body) taisymas ir dažymas: sąžiningas darbas, pigios kainos.

Savininkas – RICHARDAS KYBARTAS,
22 BELVIA ROAD,
Etobicoke, Ont. M8W 3R3 Telefonas 252-8863

Kokia jūsų namo vertė?

Skambinkite dar šiandien dėl nemokamo jūsų namo įkainojimo.

ANTANAS GENYS
an independent member broker

RE/MAX professionals inc. Realtor

1 east mall crescent
etobicoke, ontario M9B 6G8
232-9000
res: 231-2839

MARGIS DRUG STORE

408 Roncesvalles Ave. Tel. 535-1944

PRIIMA "ONTARIO DRUG BENEFIT" RECEPTUS.
Pensininkams 10% nuolaida nuo visko (išskyrus cigaretes)

NEMOKAMAS PRISTATYMAS Į NAMUS
MARGIS DRUG STORE turi "Lottario" loterijos skaitytuvą (kompiuterį)

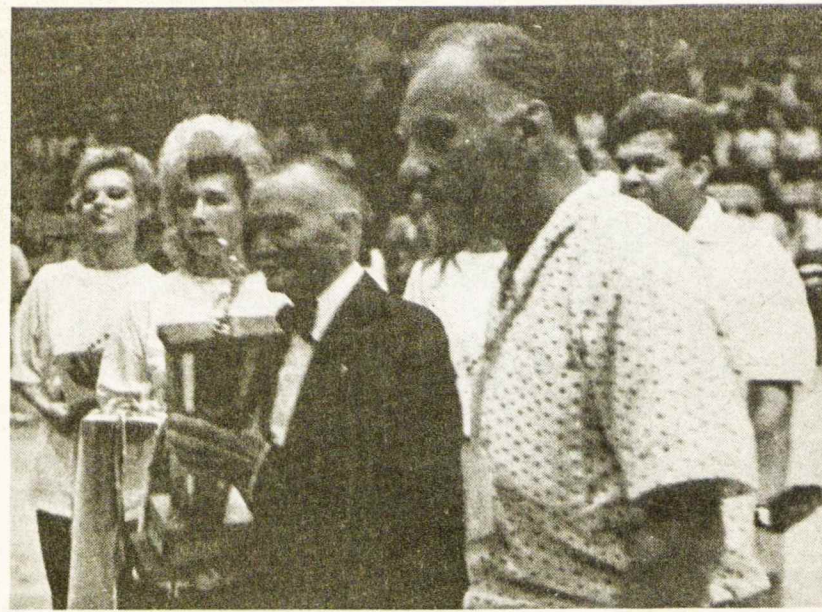
Greitas ir tikslus patarnavimas!

DRAUDA

gyvybės, automobilių, gaisro atveju, nuomininkų turto, verslo ir komercijos

Juozas Eimis Ramas
Tel. 231-5641, namų 766-5857

Allstate 5233 Dundas St. W. (arti Kipling)
Islington, Ontario M9B 1A6
Klientų patogumui, susitarus, atvažiuoju į namus

Nusipelnęs lietuviškojo sporto veteranas Konstantinas Savickas iš JAV (centre), vadinamas krepšinio "levu", kurio treniruotos komandos 1937 ir 1939 laimėjo Lietuvai Europos krepšinio pirmenybes, pasirošęs įteikti IV-jų PLS žaidynių krepšinio pirmenybių laimėtojai, Kauno "Atletui", trofėjų

SPORTAS

Redaguoja SIGITAS KRAŠAUSKAS,
32 Pasadena Gardens, Toronto, Ontario, M6S 4R5,
telefonas (416) 766-5367

Krepšinis IV PLS žaidynėse

Šiose varžybose dalyvavo 31 vyrų ir 8 moterų komandos su apie 400 sportininkų. Rungtyniaujama buvo Kaune, Joniškėje, Kėdainiuose ir Plungėje. Iš viso sužaistos 122 rungtynės. Vyrų komandos buvo suskirstytos į aštuonis pogrupius ir jų laimėtojai dviejuose pusfinaliuose dėl pirmos-aštuntos vietos. Kaune varžėsi: "Žalgiris" veteranai, "Šviesa", "Drobė", "Lietkabelis", Detroito "Kovas", "Lituanica", "Atletas" ir "Šlute". Ten taip pat rugpjūčio 3 d. vyko paskutiniai susitikimai tarp dviejų Lietuvos klubų komandų – "Atletas" bei "Šviesos" moterų ir vyrų finalistų. Nugalėtojais tapo "Atletas" vyrai – 84-82, (75-75), (40-38) ir "Šviesos" moterys 79-69 (44-28). Bronzos medaliai atiteko Panevėžio "Lietkabelio" vyrams ir Kauno "Bangos" moterims.

Žaidynėse dalyvavo 11 užsienio lietuvių komandų, ir geriausiai iš jų sužaidė Detroito "Kovas", pogrupyje iškovojęs pirmąją vietą. Tačiau pusfinaliuose "Kova" lydyje nesėkė. Išjungus iš varžyb Algį Rugienį, stiprų vidurio puolėją (jam lažo koja) ir Antaną Racką, nepaaimamą gynyją bei tritaškį specialistą, kuris patyrė susižeidimą ankščiau, komanda lyg ir paįso ir galutinai turėjo tenkintis 8-ja vieta. O Toronto "Vyčiai", pogrupio varžybose užėmę tik trečią vietą, iš tolimesnių varžybų iškrito, nors savo eilėse turėjo Joną Karpi, buvusį "Vėjo" ir Vilniaus "Statybos" žaidėją. Nesėkė ir Niujorko LAK su Ričardu Šimkum, Jurgiu Šimko, Kristoforu Schaeferiu ir kt. Po Detroito "Kovo", įsirikavusio į 8-ją vietą, likusios svečių komandos vietomis pasiskirstė sekančiai: 11 – ČSFR, 16 – Niujorko LAK II, 17 – Čikagos "Lituanica", 18 – Toronto "Vyčiai", 19 – Niujorko LAK I, 20 – Australija, 27 – Punsko "Var-

pas", 28 – Igarkos "Žalgiris", 29 – Tiumenės "Sibiro uodai", 30 – Latvija. Galutinai, jau nebeturintys rungtynėse, "Lietuva" – Pasaulio lietuvių rinktinė, kuri buvo sudaryta iš Niujorko, Detroito, Čikagos ir Australijos žaidėjų, išryškėjo Lietuvos krepšinio persvara. "Lietuvai" atstovavo Kauno "Žalgiris" su vienu nežalgiriečiu R. Knyza. Rungtynės laimėjo "Lietuva" 120:84 (71:47). "Lietuvai" taškus pelnė: A. Višockas 20, D. Lukininas 19, G. Einiškis 15, D. Dimavičius 14, R. Knyza 11, T. Stumbrys 10. Pasaulio lietuvių rinktinė: P. Gražulis (Det.) 28, B. Barry (Čik.) 25, L. Balaišis (Det.) 14, A. Racka (Det.) 7, K. Schaeferis (N. Y.) 6.

Nors ir neteko žaidynėse dalyvauti, tačiau pažįstant išėjusias ir Lietuvos krepšinį, norisi pareikšti, kad išėjusių klubai vienas prieš vieną varžytis gali tik pilnu komandiniu sąstata ir pasiruose. Lietuvoje krepšinis, nors ir dauguma gerųjų žaidėjų šandien žaidžia užsieniuose, vis tik yra gero ir tarptautinio lygio. Žaidynių metu sudaryta Pasaulio lietuvių rinktinė taipogi nebuvo ta, kuri pilnai reprezentuotų užsienio lietuvių pajėgumą krepšinyje. Vykimas į IV-sias PLS žaidynes buvo be varžybinių pasirušimo bei planavimo. Tam būta daug priežasčių, tačiau pagrindinis tikslas buvo nuvykti į Lietuvą šiuo sunkiu jai metu ir kartu pademonstruoti, kad esame vieningi su kraštu. Ne laimėjimas, o susitikimas sporto aikštėse pasaulio lietuviams buvo tikslas, ir jis pasiektas.

Vytautas Zeliukas Vilniaus "Sporte" rašo: "Nelygios kovos buvo moterų komandų turnyre. Po pralaimėjimo Marijampolės "Gijai" 49:72 Toronto "Aušros" treneris J. Šileika pasakė: Greičiausiai dėl septintos vietos susitikime su australėmis. Mūsų šiek tiek pavargo.... Pagaliau

Momentas iš rungtynių "Lietuva" – Pasaulio lietuvių rinktinė. Tuo metu švieslėnė jau rodė 53:35 pranašumą Lietuvos naudai. Nuotr. T. Vasiliausko

BIG SUMMER SPECIAL
LOWEST PRICES
ONLY BY "TORVIL" LTD.

REIKIA LAUKTI TIK 4 SAVAITES.
Jūs galite pasiūsti automobilį VOLGĄ ar LADĄ savo šeimai į LIETUVĄ-UKRAINĄ-LATVIJĄ ESTIJĄ-MASKVĄ-LENINGRADĄ-MOLDAVIJĄ-KRYMĄ-GUDIJĄ

TORVIL LTD.
Centrinė įstaiga: 63 Galaxy Blvd., Unit 7
Etobicoke, Ont. M9W 5P1. Tel. (416) 798-3320
Skyrius: 404 Roncesvalles Ave. Tel. (416) 534-3860

7-tos vietos laimėjimą ištampė Toronto "Aušra" 78:70, kur pasižymėjo energingoji T. Tati, pasiekusi 29 taškus.

Kalbant apie Hamiltono "Kove" išaugusią Tanią Tati, būtina priminti, kad jos mama yra Danutė Jankutė. Mama ir tėtis buvo geri krepšininkai. Jos sesutė Gina taip pat žaidė Lietuvoje "Aušroje". Tanią Tati Lietuvoje patiko žiūrovams. Jos visur buvo pilna, perimdavo kamuolius, baigdavo greitas atakas, pelnė daug tritaškių. Su Toronto "Aušra" į Lietuvą vyko net 12 žaidėjų. Joms vadovavo klubo pirmininkas Audrius Šileika, treneriai J. Šileika, G. Kijauskas (Kliv.). Komanda sudarė žaidėjas iš Toronto, Čikagos, Detroito, Bostono, Hamiltono ir Klivlando.

Uždarymo parade išsirikavusioms komandoms prizininkams medalius įteikė Lietuvos AT pirmininko pavaduotojas Č. Stankevičius, LKF prezidentas S. Stonkus ir kt. Taičiausiu, rezultatyviausią prizą įteikė T. Tati (Toronto) – 95 tšk., R. Rolskytei (Kaunas) – 12 taškių tritaškių (antroje vietoje T. Tati), K. Kalesinskaitė (Kaunas) baudų taiklumas 72,7 proc., A. Ragauskui (Latvija) – 208 tšk., G. Markevičiui – 93,7 proc. taiklų baudų, B. Barry (Čikaga) – 20 taškių tritaškių. Varžybų uždarymo žodyje Č. Stankevičius sakė: "Iki pasimatymo V-se PLS žaidynėse Lietuvoje 1995". Sig. K.

Lenkai apie Lietuvos sportą

Lenkų istorikas Jurgis Ochmiński 395 psl. leidinyje "Historia Litwy" (III-ji laida, 1990) trumpai paličia nepriklausomos Lietuvos sportinį gyvenimą. Autorius rašo, kad fizinis auklėjimas bei patys sportiniai gyvenimas 1919 m. pirmiausia pradmė rado kariuomenėje. Po kelerių metų buvo steigiami civiliniai klubai ir sportinės organizacijos. Lengvosios atletikos varžybos buvo surengtos 1921 m., o 1922 m. įvyko pirmos Lietuvos futbol pirmenybės. Tačiau Lietuvos tautiniu sportu buvo krepšinis. Šioje sporto šakoje lietuviai šventė didžiausius triumfus, kadangi jie du kartus – 1937 ir 1939 m. laimėjo Europos meistrų varžybas. Anuometinėje Lietuvos rinktinėje žaidė žymūs lietuvių kilmės amerikiečiai krepšininkai. Europos pirmenybėse Kaune Lietuvai įveikė Lenkiją 46:18 ir tik vieno taško skirtumu ji laimėjo prieš Latviją 37:36, įmetus paskutinę sekundę Amerikos lietuviai Pr. Lubinui lemtingą krepšį.

1933 m. visas pasaulis buvo sukrėstas tragiško dvių lietuvių lakūnų skridimo. Primityviu lėktuvu jie nutarė persikristi Atlantą iš Amerikos ir pasiekti Lietuvą. Tai įvyko tik praslinkus keleriems metams po legendarinio Ch. Lindbergo skrydžio (1927 m.), pirmo Atlanto nugaulėto. Darius ir Girėnas, įveikę 6411 km. nuotolį, žuvo 1933 m. liepos mėn. 17 d. prie šandieninio Myslirbores vietovės, netoli Šečino. Šių didvyrių atmintis yra gyva ir apgaubta gilia pagarba ne vien tik lietuvių tarpe. K.B.

Skautų veikla

• Rugpjūčio 16 d. į Gilwellio kursų iš "Rambyno" tūto išvyko R. Kalendra ir M. Leknickas.
• Artėja registracija pas skautus "kanadiečius. Ji turi būti atlikta iki rugsėjo 24 d. Reikia susimokėti nustatytą mokesį \$33 asmeniui. Ši registracija suteikia apdraudą (liability), kuri apsaugos skautus ir jų vadovus sveigose, stovyklose bei kelionėse. Registracijos visi, nelaukdami paskutinės dienos.
• Rugsėjo 5 d., 7.30 v.v. įvyksta "Rambyno" sk. tūto posėdis. Kviečiami visi vadovai ir norintieji vadovauti vyčiai, taip pat tėvai ar mamos. Tuntininkai

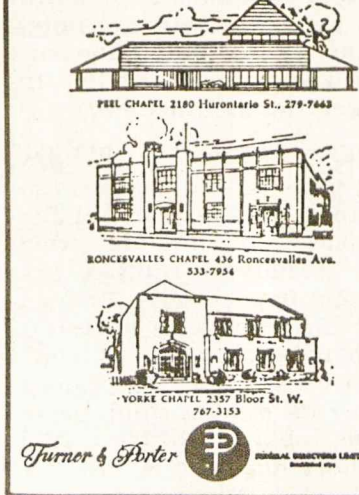
Century 21 OFFORD REALTY LTD.
Member Broker

1531 Mosley St., Site 311, Box 79,
Wasaga Beach, Ont. L0L 2P0

Parduodant, perkant ar tik dėl informacijos apie namus, vasarnamus, ukus, žemes Wasagos, Staynerio ir Collingwood apylinkėse kreipkitės į

Angelę Šalvaitę, B.A.,
pirkimo ir pardavimo atstovę.
Ji mielai jums patarnaus.
Darbo tel. (705) 429-2121,
namų tel. (705) 429-6428.

Turner & Porter
laidotuvių namai
436 Roncesvalles Ave,
Toronto 3, Ont.
Tel. 533-7954

LIETUVIŲ KREDITO KOOPERATYVAS

MOKA:	IMA:
8 % už 90 dienų term. indėlius	už asmenines paskolas nuo 11.75%
8 % už 6 mėnesių term. indėlius	už nekilnojamo turto paskolas (mortgages):
8 % už 1 m. term. indėlius	su nekeičiamu nuosimčiu
8.25% už 2 m. term. indėlius	1 metų 10 %
8.25% už 3 m. term. indėlius	2 metų 10.25%
8.25% už 1 m. GIC mėn. palūk.	3 metų 10.50%
9 % už 1 m. GIC invest. pažym.	(fixed rate)
9.25% už 2 m. GIC invest. pažym.	su keičiamu nuosimčiu
9.25% už 3 m. GIC invest. pažym.	1, 2 ar 3 metų 9.75%
8 % už RRSP ir RRIF ind. (variable rate)	(variable rate)
9 % už RRSP ir RRIF 1 m. term. ind.	Asmeninės paskolas
9.25% už RRSP ir RRIF 2 m. term. ind.	duodame iki \$65,000 ir
9.25% už RRSP ir RRIF 3 m. term. ind.	mortgičius iki 75% įkainoto
8 % už OHOSP (variable rate)	turto. Kitos paskolos: (Line of Credit) ir antrieji mortgičiai.
7.25% už taupymo sąsk. (gyvybės drauda)	
7.50% kasd. pal. sąsk. virš 10.000	
5.75% už kasd. pal. čekių sąsk.	
5 % už Amerikos dol.kasd.pal.sąsk. (US dol. Sav. Acc.)	

Nuosimčiai gali pasikeisti savaitės eigoje.

AKTYVAI per 89 milijonus dolerių

Kredito kortelė

Visų narių gyvybę apdrausta santaupų dydye, bet nedaugiau \$2,000. Asmeninės paskolos mirties atveju apdraustos iki \$30,000. Nemokamas čekių ir sąskaitų patarnavimas. Gaunama pinigines perlaidos. Kelionės čekiai (American Express, Thomas Cook master card cheques).

KASOS VALANDOS:

- Pirmad., antrad. ir trečiad. nuo 9 v.r.- 3.30 v.p.p.
- Ketvirtadieniais ir penktadieniais nuo 9 v.r.- 8 v.v.
- Šeštadieniais nuo 9 v.r.- 1 v.p.p.

BŪSTINĖ: Lietuvių namai –

1573 Bloor Street West, Toronto, Ontario M6P 1A6

Telefonas 532-1149

A. W. GARBENS REAL ESTATE INC.

1211 Gorham St. Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1,
Telefonai: (Toronto linija) 416-773-9591,
(Newmarket linija) 416-836-1415.

Alfonsas Garbenis, jn. savininkas
Namų įkainojimo skyrius
YORK SIMCOE APPRAISAL CORPORATION

1211 Gorham St., Units 1&2, Newmarket, Ont. L3Y 7V1.
Telefonas (Toronto linija):
416-773-3779 FAX 1-416-836-1029
ALFONSAS W. GARBENIS, jn., B. Econ. CRA, SRA, kvalifikuotas įkainotojas nusavybių – mortgičių, palikimų, investicijų, (V. Day Capital Gains) ir patarėjas kituose nekilnojamo turto reikaluose.

KINGSWAY NATIONAL REAL ESTATE LTD.

1614 Bloor St. W., Toronto, M6P 1A7 (Arti Toronto Lietuvių namų)
PERKANT – PARDUODANT NAMĄ VISADA JUMS SAŽINGAI IR DRAUGISKAI
PATARNAUS **STASYS JOKUBAITIS.**
Telefonai 535-2331 arba 537-2869

Dantų gydytoja Gintarė Sungailienė, D.D.S.

39 Dundas Street East, Suite 201, Telefonas:
Mississauga, Ontario L5A 1V9 276-8863

BALTIC CONSTRUCTION

Namų įrengimai ir pataisymai:
* medžių pjovimas * tvoros * dažymas * stogai * prieplaukos (decks) * įvairūs cemento darbai (masonry) * "drywall" * "security" sistema
Įkainojimas nemokamas. Pensininkams nuolaida.

15 metų patirtis. Skambinti Paulius Stanevičius tel. (705) 428-6502, 444-0116 Wasaga Beach ir Toronto apylinkėse

AMBER GLOBUS LTD.

LATVIJOS PATARNAVIMAI
BALTIJOS RESPUBLIKOMS

- skubiai, pigiai pristatome įvairaus svorio siuntinius per 3 savaites – pristatome vertingą valiutą jūsų artimiesiems asmeniniu būdu (tik 10% už patarnavimą)
- parūpiname lėktuvų ar traukinių bilietus (Toronto-Vilnius-Toronto kaina nuo \$1000-\$1200)
- išskvietimus ir visas
- bet kokių kelionių drauda (įskaitant ir Kanados lankytojų – tik \$1.00 į dieną)

Smulkesnę informaciją teikia:
2300 Bloor St. W., 2-ras aukštas,
Toronto, Ontario M6S 1P2.
Tel. (416) 604-9750 arba (416) 604-9751.
FAX (416) 604-9748.

Kanados įvykiai

(Atkelta iš 5-to psl.)

se buvo rasti džiūti pradėjusiam ežere, o devyniolikmetės Ninos de Villiers palaikęs žudikas įmetė toli nuo Burlingtono esančian ežerą prie Kingstono.

Kanados konservatorių konferencijoje rugpjūčio 7-10 d. d. Toronto buvo priimta rezoliucija, siūlanti ministerio pirm. B. Mulronio vyriausybei grąžinti mirties bausmę žmogžudžiams. Jai turbūt turėjo įtakos vis garsesnis ne tik torontiečių, bet ir kitų Kanados gyventojų reikalavimas. Deja, ši rezoliucija tėra patariamo pobūdžio, nepareigojanti vyriausybės. Šia tema net du rašinius rugpjūčio 14 ir 17 d. d. laidose paskelbė nuolatinis dienraščio "The Toronto Sun" bendradarbis B. MacDonaldas. Jis primena skaitytojams, kad mirties bausmę jau nuo

1963 m. kalėjimu pakeisdavo ir konservatorių, ir liberalų vyriausybės. 1976 m. mirties bausmę šešių balsų dauguma panaikino ministerio pirm. P. E. Trudeau vyriausybė. Ji taipgi 1965 m. pertvarkė imigracijos įstatymą, plačiau atvėrusį vartus ne tik legaliems ateiviams, bet ir Kanadon plūstantiems politiniams atbėgliai, į kurių eiles įsijungdavo ir kriminaliniai nusikaltėliai. Ministerio pirm. B. Mulronio konservatorių vyriausybė savo atstovo B. Dommo pasiūlytą mirties bausmės grąžinimą atmetė 1987 m. Pasak B. MacDonaldo, oficialiai buvo skelbiama, kad balsuota laisvai pagal parlamentarų sąžines, bet iš tikrųjų grynai politiniu tikslu 48 Kvebeko konservatoriai balsavo prieš mirties bausmės sugrąžinimą. Esą prie žmogžudysčių gausėjimo dabar prisideda per lengvai mažinama ir per greitai dovanojama kalėjimo bausmė. V. Kst.

SALOMĖJA ir BALYS SAKALAI š. m. rugpjūčio 10 d. šeimos tarpe atšventė savo 50 metų vedybinę sukaktį. Ta proga Priskelimo šventovėje Toronto buvo Mišios, kuriose dalyvavo dukros, žental ir visi vaikaičiai: Ramnė, Algis, Tomas ir Lijiva Jonaitė; iš Floridos – Virginija, dr. Vitas, Vitas, jn., Darija Mikenai; Renata ir Michael Rauschen. B. Sakalas yra vienas iš "Tėviškes žiburių" steigėjų, eilę metų buvęs Kanados lietuvių katalikų kultūros draugijos "Žiburiai" pirmininku. Šalia simbolinės dovanos, sukaktuvinių vardais įrašytų taurių, dukros tėvelių vardu paskyrė auką "Tėviškes žiburiams". S. B. Sakalai ta proga aukojo ir kitoms lietuvių institucijoms

"Lietuvos vaikų viltis"

JAV lietuvių bendruomenės socialinių reikalų taryba š. m. sausio 9 d. Čikagoje įsteigė "Lietuvos vaikų vilties" komitetą. Šio komiteto tikslas – padėti nesveikiems vaikams Lietuvoje atvažiuoti į JAV pasinaudoti Shriners ligoninių pagalba, sudaryti įvairius pagalbinus komitetus: a) lėšų telkimo, b) pragyvenimo prieš gydymąsi ligoninėje ir po jo, c) vertėjų, kurie reikalingi per visą gydymo laiką, d) palaikyti ryšius su Lietuvos karitatyvinėmis ir sveikatos institucijomis.

Dr. Algimantas A. Vingras, Vilniaus universiteto Bendrosios gydytojų praktikos centro docentas, yra "Lietuvos vaikų vilties" komiteto įgaliojamas pirmininkauti atrankos komitetui Vilniuje, o dr. Viktoras Kriaučiūnas, gydytojas-ortopedas ir Kauno Raudonojo kryžiaus ligoninės skyriaus vedėjas – Kaune. Jie bendradarbiaus su dr. Sigitu Dunčiu, gydytoju-pediatru ir "Caritas" vyriausiu gydytoju Lietuvoje.

JAV Shriners organizacija turi 22 ligonines ir nemokamai gydo vaikus iš viso pasaulio nuo kūdikių iki 18 m. amžiaus, kurių diagnozė atitinka Shriners ligoninių reikalavimus: 1) scoliosis – stuburo iškrypimas, 2) Osteogenesis imperfecta – trapių kaulų liga, 3) ortopedinės problemos, 4) nenormalus rankų ir kojų augimas, 5) klubų išvystymo liga, 6) kojų iškrypimas (rachitas), 7) odos ir apdegimo problemos.

FUTURE.I

REAL ESTATE LTD. REALTOR

Nijolė Bates
Namų pirkimo bei pardavimo bendrovės atstovė
verslo 769-3300
namų 769-1835

• Patarnauja lietuvių kalba.
• Nemokamas namų įvertinimas

130 Kennedy Avenue,
Toronto, Ontario M6S 2X9

Pirkite namus
geresnei savo atečiai

Tikimasi tą problemą išplėsti visoje Amerikoje, kur tik yra Shriners ligoninės ir lietuvių bendruomenės socialiniai skyriai, padedant visiems sunkiai sergantiems vaikams Lietuvoje.

Komitetą "Lietuvos vaikų viltis" sudaro: pirm. dr. R. Kulienė, ižd. B. Jasaitienė – Lietuvių socialinių reikalų tarybos pirmininkė, vicepirm. dr. V. Saulys – medicinos reikalams, vicepirm. J. Saulienė – socialinės programos vadovė, sekr. A. Šmulkštienė, Gražina Liautaud – lėšų telkimas, dr. A. Paulius – ortopedi-

nių ligų konsultantas, dr. V. Dargis – Shriners ligoninės tarpininkas, D. Barškėtytė – transportacijos konsultantė, nariai – seselė Margarita Bareikaite, A. Draugelis, A. Paužuolis, kun. A. Saulaitis, SJ, J. Smilgienė ir Marija Utz.

Informaciją teikia "Lietuvos vaikų vilties" komiteto koordinatore T. Drūtytė-Šokūnienė, 2711 West 71st St., Chicago, IL 60629, USA, tel. (312)-476-0664.

Inf.

• Paremkite "Tėviškes žiburių" auką, rėmėjo ar garbės prenumerata, testamentiniu palikimu. Dėkingi – "TŽ" leidėjai

A+JA

SOFIJAI TAUTERIENEI

mirus,

josei vyrai IPOLITUI, dukroms – MARYTEI ir JOLANTAI bei jų šeimoms gilią užuojautą reiškiamo –

Stasė Sinkienė ir sūnus Romas

T. ir T. SERVICE CENTRE GARAŽAS

1814 Berkel Rd., Mississauga L4X 1M7

Telefonas: 625-0707. Savininkas – Tom Thompson

WHITE WAY

Rusų parduotuvė

5889A Bathurst St., Willowdale, Ont. M2R 1Y7, Canada
(Bathurst ir Drewry gatvių kampas) Tel. 512-1253

Mieli bičiuliai!

Jūs visi labai laukiami rusų parduotuvėje "WHITE WAY" ČIA jūs galite gauti:

- Vaizdajuosčių bei TV aparatų, magnetofonų, tinkamus Europai
- Muzikos garsajuosčių, plokšteles (didelis pasirinkimas)
- Daug įdomių rusiškų knygų, išleistų Niujorke, Maskvoje, Tel-Avive, Paryžiuje
- Įvairiausių meninių rankdarbių

Nuomojame rusiškus video-filmus. Mes galime jums padėti parduoti įvairiausias senienas bei paveikslus.

Parduotuvė atidaryta:

darbo dienomis (pirm.-penkt.) 10 v.r. iki 8 v.v.
šeštadieniai ir sekmadieniai 10 v.r. iki 6 v.v.

LIETUVIŲ VAIKŲ

DARŽELIS,

vedamas Nekalto Prasidėjimo Marijos seserų, jau registruoja vaikučius nuo 2,5 iki 6 metų amžiaus ateinantiems mokslo metams. Skambinti telefonu 534-5773 Toronte.

Advokatas

ALGIS S. PACEVIČIUS, B.Sc., LL.B.

2 Jane St., Suite 500

Bloor ir Jane gatvių kampas

Toronto, Ontario M6S 4W3

Telefonai:

(įstaigos) (416) 762-7393

namų 233-0303

Advokatas

VICTOR E. RUDINSKAS,

B. Eng., M. Eng., B.C.L., LL.B., M.B.A.

15 John St., Suite 2

Weston, Ontario M9N 1J2

(arti Lawrence ir Weston Rd.)

Tel. 240-0594

(24 valandas)

FAX 248-5922

Advokatas

PETRAS K. ŠIMONĖLIS B.A. M.L.S. LL.B.

perėmė a.a. advokato Algio Puterio bylas ir testamentus

3425 Dundas St. W., Suite 200

prie Windermere Ave.

Toronto, Ontario M6S 2S4

Telefonas

(įstaigos) (416) 763-3362

KELIONĖS Į LIETUVĄ 1991 metais!

Dar turime laisvų vietų, skridimams į Lietuvą: rugsėjo 13 iki rugsėjo 29 arba spalio 6 spalio 11 iki spalio 27.

Galime parūpinti vizas ir viešbučius.

SCANDINAVIAN AIRLINES SYSTEM
DENMARK NORWAY SWEDEN

Maloniai kviečiame naudotis mūsų paslaugomis:

- * Užsakant keliones į Lietuvą ir kitas pasaulio šalis
- * Gaunant vizas į Lietuvą
- * Sudarant išskvietimus giminėms bei draugams iš Lietuvos viešnagai į Kanadą
- * Išperkant bilietus giminėms iš Lietuvos į Kanadą
- * Išperkant draudimus visais atvejais
- * Užsakant pervežimą autobusų Montrealis-Torontas-Montrealis
- * Perduodant vaistus ir pinigų giminėms bei draugams Lietuvoje
- * Užsakant ekskursijas po Torontą ir jo apylinkes lietuvių kalba (nuo gegužės 19 d.)
- * Siunčiant proginius sveikinius į Lietuvą

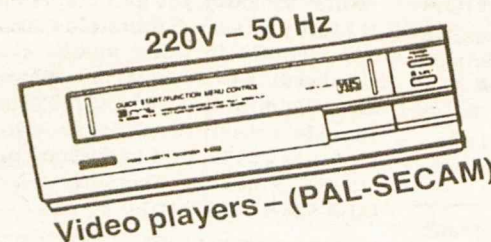
Jei kas norėtų perduoti vaistus ar pinigų savo giminėms Lietuvoje, prašome kreiptis į mūsų įstaigą, iki rugsėjo 10 d.

Smulkesnė informacija teikiama visais šiais klausimais pirmadieniais-penktadieniais 9.30 v.r. – 5 v.p.p.

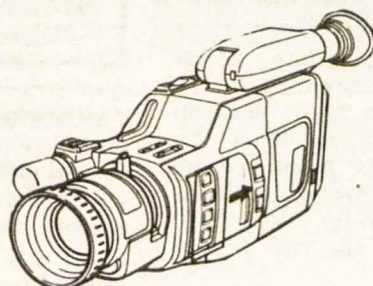
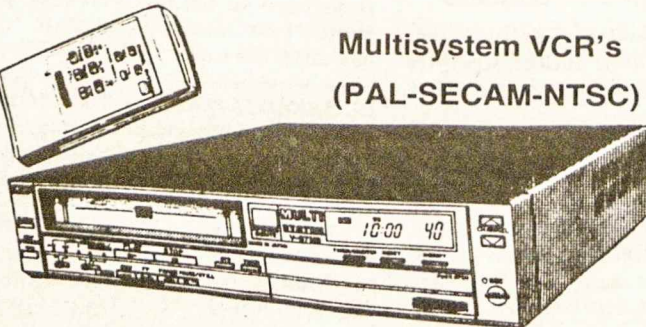
2100 Bloor St.W., Toronto, Ontario M6S 1M7, Canada
Tel. (416) 769-2500, FAX (416) 763-6279

110/220 V • MULTI-SYSTEM • TV • VIDEO • AUDIO • APPLIANCES • CRYSTAL & CHINA
TEL: (416) 769-0631 2938 Dundas Street West,
FAX: (416) 769-0586 Toronto, Ontario, Canada
M6P 1Y8

Video kasetės (PAL-SECAM) E120 \$2.60

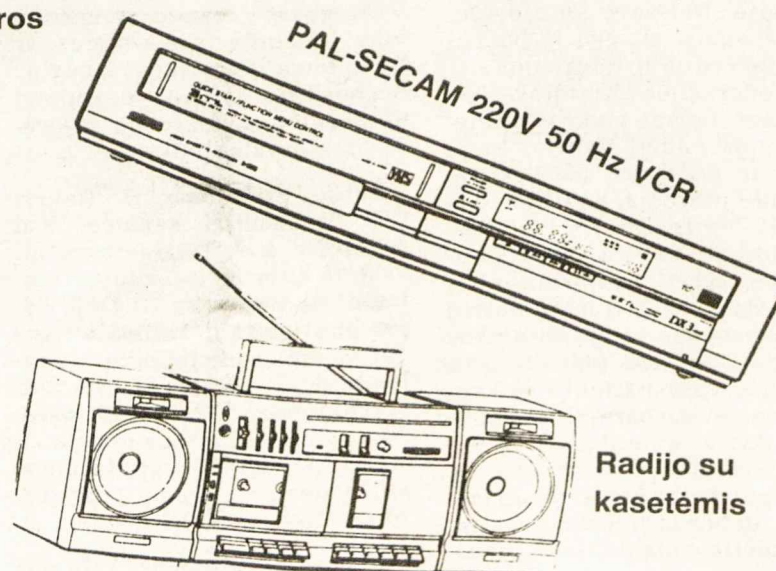
PANASONIC & HITACHI
Video kameros

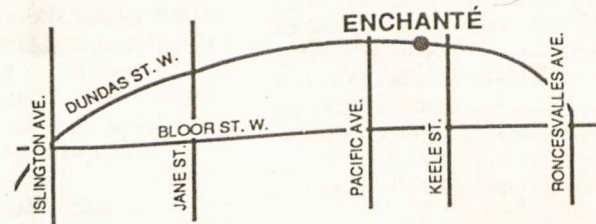
Mes taip pat pakeičiame video juostas iš PAL į NTSC ir iš NTSC į PAL
Speciali kaina 3v. tik \$30.

Taisome ir turime naujų dalių Vilniuje, Lietuvoje

Audio kasetės 90 minučių tik \$0.75

Atidaryta
Pirmad. ir antrad. 10 v.r. iki 6 v.v.
Trečiad, ketvirtad., penktad. 10 v.r. iki 8 v.v.
Šeštadienį 10 v.r. iki 4 v.p.p.

DRESHER Ltd.
Real Estate
Member Broker

FAX 233-0285

Tel. 233-3334

3830B Bloor St. W., Islington, Ont. M9B 1K8

Patarnavimai visose pirkimo ir pardavimo srityse.
Kreipkitės į Valterį Drešerį. Kiekviena įstaiga tvarkosi atskirai.
Didžiausia pirkimo ir pardavimo organizacija pasaulyje.

DRESHER

INSURANCE
BROKERS

Fax 233-0285 - Tel. 231-2661

3830B Bloor Street West, Islington, Ontario M9B 1K8

Lietuvių kalba patarnauja – V. DREŠERIS ir

RIMA (Petkutė) DREŠERIENĖ

Darbo valandos: 9 v.r. – 7 v.v., šeštadieniai – 9 v.r. – 5 v.p.p.

Narys "Better Business" biuro

Patarnavimas – greitas ir tikslus!

V. Dauginis – telefonai (416) 533-1121, (416) 822-8480

Lilija Pacevičienė – telefonai (416) 533-1121, (519) 853-3652

* GAISRO * AUTOMOBILIŲ * ATSAKOMYBĖS *

* GYVYBĖS * KOMERCINĖ *

DRAUDA – INSURANCE

Walter V. Dauginis Insurance Broker Limited,

1613 Bloor St. West, Toronto, Ont., M6P 1A6

(416) 533-1121 FAX 533-1122

TORONTONT

Anapilio žinios

— Rugsėjo 25, sekmadienį, 11 v.r. Mišiose buvo dėkoma Dievui už stebuklingą Lietuvos bei kitų pavergtų tautų išvadavimą iš Sov. Sąjungos jungo ir meldžiamasi už visus žuvusius dėl šių kraštų laisvės.

— Nuo ateinančio sekmadienio Wasagos Gerojo Ganytojo misijoje sekmadieninės Mišios bus tik 11 v.r.

— KLK moterų draugijos mūsų parapijos skyrius ruošia siuntinį sausio 13 d. Vilniuje nukentėjusių šeimoms paremti. Šiuo metu nori, kad kas nors paaugotų gerą kostiumą, apsiustą ir pusapsiustą. Nori, kad jie būtų 44-46 nr. dydžio.

— Ruošiama vaizduojant apie darbo sutartis, pagal kurias lietuviai imigravo Kanadon. Turintieji šia tema nuotraukų ar dokumentų bei visi, kurie gali angliskai papasakoti to laikotarpio savo atsiminimus, prašomi susisiekti su dr. Rasa Mažeikaite.

— Mišios sekmadienį, rugsėjo 1, 9.30 v.r. už a.a. Juozą ir Marijoną Matukaičius, 11 v.r. už parapiją; Wasagoje 11 v.r. — už a.a. Hans Redey ir Udo Kroll.

Lietuvių namų žinios

— Sekmadienio popietėje dalyvavo 240 asmenų. Svečių knygoje pasirašė: L. Petruševičienė iš Kau-no; I. Radinaitytė iš Klaipėdos. Svečius supažindino ir pranešimus padarė LN valdybos išdėstė Edmunda Pamataitis.

— Lietuvių tautodailės instituto narės paaugotų \$700 Lietuvių slaugos namų statybai: \$250 — L. Sėdžikienė, \$450 — G. Baltaduonienė, V. Balsienė, H. Lasienė, A. Kazanavičienė, L. Nakrošienė, A. Supronienė, G. Valaitienė, A. Vaitonienė. Labdaros fondo lėšų teikimo komitetas nuosirdžiai dėkoja Tautodailės instituto poniams už finansinę ir moralinę paramą.

Aukos slaugos namams

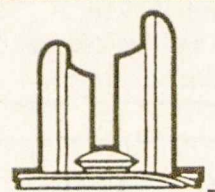
\$1,000 — Vladas ir Petra Jankaičiai, L. Kirkilis; \$500 — V. Kuraitis, Oshawa, P. Stepanauskas; \$400 — J. Jakienė; \$300 — A. S. Sakai; \$250 — P. Pakalna, A. Povilonis, A. J. Puteriai; \$100 — A. Dimitijevs; A. a. Alfonso Geldučio metinių progų aukojai: \$30 — E. J. Benečai, \$25 — Br. Urbanavičius, \$20 — Al. A. Juciai, M. Darey, B. P. Markušiai, M. Statulevičienė, H. L. Sukauskai, T. L. Zaleckiai, A. a. Martyno Yčo atminimui: \$50 — E. Kriščiūnas, Wasaga; \$20 — E. K. Šleikiai, A. a. Antano Siručio atminimui \$50 — V. E. Kriščiūnai, Wasaga. Iš viso statybos fonde yra \$621,774. Aukos galima tiesiogiai siųsti šiuo adresu: Labdaros fondas, Lietuvių slaugos namai, 1573 Bloor St. W., Toronto, Ont. M6P 1A6.

Wasaga Beach, Ont.

KAD ATSIKRASTŲ SAVI NAMAI. Su vietinio gyventojų Petro Bridicko pagalba buvo aplankyti — Wasaga, Stayner, Phelpsston, Creemore bei Barrie vietovių tautiečiai ir tiesiogiai supažindinti su Slaugos namų reikalais. Aukojai: \$1000 — A. Baltrušai; \$500 — P. A. Bridickai, J. M. Gudeliai, A. I. Kusinskiai; \$200 — B. A. Vitkai, F. Kasperavičiai, R. Steplaičiai, J. Jonaitienė; \$100 — I. Pakarnai, L. Joneliai, P. Žymantienė, A. Babekienė, B. M. Rakauskai, A. W. Ulbinai, N. Šalkauskienė, J. G. Jotautai, J. I. Birstonai, B. Jonaitienė, J. E. Giršai; \$50 — M. Bernotienė, K. Šalčiai, U. Opanavičienė; \$25 — P. Stanavičienė. Iš viso — \$4,575. Reikiame padėką P. Bridickui už paaugotą savo laiką karštomis rugsėjo 12, 15 ir 16 d.d. ir visiems dosniams aukotojams.

J. V. Šimkus, Slaugos namų komiteto vardu

KLB lietuvių muziejaus-archyvo statybos vajui paaugota \$500 iš a.a. Bronės Kerulienės palikimo.

Toronto miestas

SVARBUS PRANEŠIMAS

Toronto mieste atmatuos nebus išvežamos

1991 m. rugsėjo 2, pirmadienį —

DARBO DIENĄ

Normalus pirmadienio atmatų išvežimas bus atliktas 1991 m. rugsėjo 5, ketvirtadienį.

Laikykime Torontą švarų išnešdami atmatas atitinkamom dienom. Niekados nedėkite sudužusių stiklų ar kitokių aštrių daiktų į plastikinius maišus.

Nicholas Vardin, P. Eng., miesto inžinierius ir įgaliotinis, viešųjų darbų ir aplinkos skyriaus

Prisikėlimo parapijos žinios

— Pakrikštytas Matas-Ramūnas, dr. Ramūno ir Aldonos (Stankevičiūtės) Barakauskų sūnelis. Ta pačia proga jų dukrelė Viktorija priėmė Pirmąją komuniją.

— Vilniaus "Šėpos" spektaklis įvyks mūsų parapijos salėje rugsėjo 8 d., 4 v.p.p. Spektaklį rengia ir visus dalyvauti kviečia Pasaulio lietuvių bendruomenės valdybos kultūros komisija.

— Ekskursija į Vašingtoną, DC, vyks spalio 11-14 d.d. Registruotis parapijos raštineje, įmokant \$50. Kelionės kaina — \$429 dol.

— Kun. Ignas Mikalauskas, OFM, rugsėjo 8 d. švęs savo kunigystės 50 m. sukaktį Londono lietuvių Šiluvos parapijos šventovėje, 4 v.p.p. Mišiomis. Po to vašės parapijos salėje.

— Mišios rugsėjo 1, sekmadienį, 8.30 v.r. — už a.a. Dervinių šeimos mirusius, 9.20 v.r. — už a.a. Mariją, 10.15 v.r. — už a.a. Algirdą Strumilą, a.a. Simą Staškevičių, 11.30 v.r. — prašant Lietuvai laisvės.

PER PAŠTO STREIKĄ "Tėviškės žiburiai" bus galima pasiimti jų administracijoje, Toronto, Hamiltono lietuvių parapijoje, o taip pat Hamiltono kredito kooperatyve "Talka" ir Toronto Lietuvių namuose.

Padėkos Mišios už Lietuvos laisvę įvyks sekmadienį, rugsėjo 15, 2 v.p.p. Šv. Mykolo katedroje Toronte. Pamaldas organizuoja Kanados lietuvių katalikų kunigų vienybė.

"Šėpos" teatras iš Vilniaus atvyksta į Kanadą ir JAV. Turės spektaklius Montrealyje, Toronte, Londone, Detroite, Čikagoje, Klivlande, Bostone, Niuhavene ir Niujorke. Šiuo metu jų pasirodymas įgauna dar didesnę prasmę — jie atneš scenos amenis ir įvykius, kuriuos išgyveno ne tik Lietuva, bet paskutinėmis dienomis jau ir visas pasaulis. Nepraileiskim progos pamatyti scenoje tai, ką stebėjome iš tolo. Taipgi, bus gera proga susitikti ir pasikalbėti su gyvais įvykių revoliucijos liudininkais. Spektaklyje tai pavadinta "Komunistinėmis nostalgijomis". Inf.

S. B. Sakalai, minėdami 50 metų vedybinę sukaktį, "Tėviškės žiburiams" aukojai \$500.

S. B. Sakalų vedybų aukso jubiliejiaus proga dr. V. ir V. Mikėnai, A. ir R. Jonaičiai su šeimomis paskyrė "Tėviškės žiburiams" auką.

A. a. Martyno Yčo atminimui Elena ir Stasys Markauskai "Tėviškės žiburiams" aukojai \$20.

A. a. Jono Sukauskio atminimui Bronė ir Alfonsas Nakai "Tėviškės žiburiams" aukojai \$25.

A. a. Sofijos Tauterienės atminimui Jonas ir Birutė Tamoliūnai "Tėviškės žiburiams" aukojai \$30.

A. a. Sofijos Tauterienės atminimui, užjaušdami vyrą, dukras ir kitus artimuosius, Dervaičių šeima "Tėviškės žiburiams" aukojai \$25.

Buvęs torontietis Antanas Ambraska, dabar gyvenantis Phoenix'e, Arizonoje, lankėsi Toronte bei Mississaugoje. Phoenix'e yra lietuvių katalikų misija. Jis yra jos komiteto pirmininkas. Misijos vadovas kun. R. Klumbys dėl nesveikatos pasitraukė iš eilų pareigų. Dabar sekmadienį pamaldas lietuviškai laiko arkiv. Paulius Marcinkus, buvęs aukštas Vatikano pareigūnas, dabar gyvenantis Phoenix'e. A. Ambraska sumokėjo "TŽ" rėmėjo prenumeratą ir paliko \$20 auką.

"ŠĖPOS" TEATRAS KOMUNISTINĖS NOSTALGIJOS

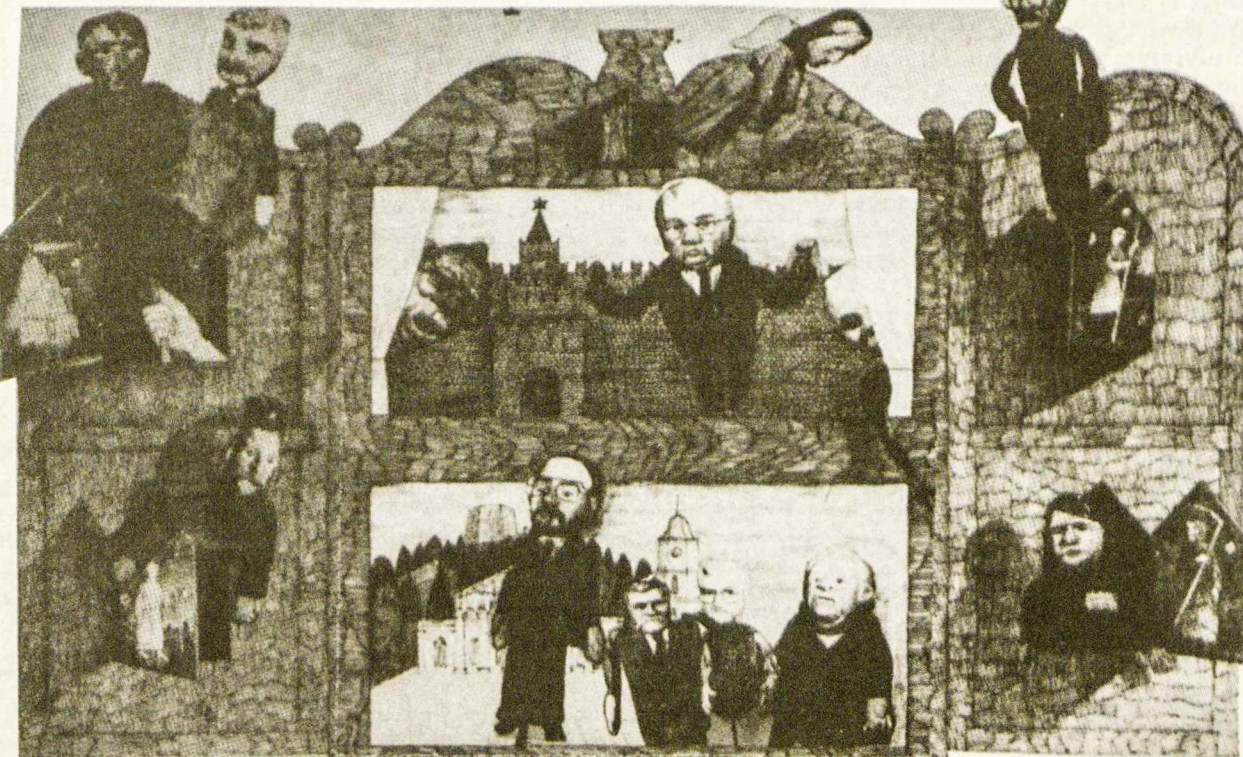
KADA?

1991 m.
rugsėjo 8,
sekmadienį,
4 v.p.p.

KUR?

Toronto
Prisikėlimo
parapijos
salėje

AUKA \$10 suaugusiems;
\$5 moksleiviams.

Teksto autoriai:

— Jovita Žabaitė, Dočys

— iš Alksnynų Ž.

Režisierius:

— Gintaras Varnas

Dailininkas:

— Šarūnas Leonavičius

Kompozitorius:

— Šarūnas Nakas

Aktorai:

— D. Michelevičiūtė,

A. Dainavičius, A. Nakas,

Š. Puidokas, V. Telksnys,

D. Siaurusaitis.

Spektaklyje veikia:

Angelas ir Giltinė, Marksas, Engelsas ir Leninas, Hitleris su Stalinu, Dzeržinskis, Brežnevas, Gorbačiovas su žmona, Bush'as, Tacher, Kohlis, Landsbergis su Prunskiene, Brazauskas, Šepetys ir Sakalauskas, Vaišvila, Ozolas, Juozaitis, Vilkas, Terleckas ir Burokevičius, ir daug kitų...

VII PASAULIO LIETUVIŲ JAUNIMO KONGRESO REGISTRACIJA

VII-tas PLJ kongresas įvyks Pietų Amerikoje —
Buenos Aires, Argentinoje, 1991.XII.18 iki 1991.XII.27
Montevideo, Urugvajuje, 1991.XII.28 iki 1991.I.1
Sao Paulo, Brazilijoje, 1992.I.2 iki 1992.I.8

Jau prasidėjo VII Pasaulio lietuvių jaunimo kongreso registracija. Visi, kurie dalyvaus VII PLJ kongrese krašto atstovų, kongreso dalyvių arba turistų gali jau registruotis. Norintys gauti registracijos anketą ir daugiau informacijos apie VII PLJ kongreso programą, turistines keliones, kainas, registracijos sąlygas ir t.t. kreipkitės kiek galint greičiau šiuo adresu:

VII PLJK tautos komitetas, c/o A. Pabedinskas,
194 Lloyd Manor Rd., Etobicoke, Ontario M9B 5K5

AEROLINEAS
ARGENTINAS
VII PLJK Oficiali Oro Linija

Toronto Maironio mokykla bei lituanistiniai kursai pradės mokslo metus rugsėjo 21 d., 9.30 v.r. "Our Lady of Peace" mokykloje. Pirmą dieną mokiniai bus paleisti namo 11 v.r. Kviečiame ir tėvelius susirinkti mokyklos auditorijoje pranešimui dėl ateinančių mokslo metų. Prašome iš anksto užregistruoti mokinius paštu arba sekmadienį rugsėjo 15 d. parapijos salėje po Mišių. Taip pat prašome tėvelius, kurie registruos 4 arba 5 metų vaikučius į darželį pristatyti sūnaus/dukters gimimo metrikus. Registracijos mokestis — \$50. Metų mokestis (įskaitant registraciją) — \$200 nuo šeimos.

Lietuvių kalbos klasės suaugusiems pradės pamokas spalio mėn. pradžioje, trečiadienio vakarais. Registracija įvyks "Bishop Morrocco" gimnazijos patalpose rugsėjo 10 ir 11 d.d. nuo 7 v.v. iki 9 v.v. Dėl smulkesnės informacijos prašome skambinti mokytojai Irenai Ehlers tel: 534-5773. Vedėja

Kanados radijas, CBC rugsėjo 22 d. transliavo ilgą pokalbį su Birute Abramaitiene, kuri ką tik grįžusi iš Lietuvos pasakojo savo įspūdžius bei patirtus pergyvenimus maskvinio perversmo metu Vilniuje, padedama dukros Angelės. Vėliau ji trumpai buvo parodyta ir televizijoje.

Kanados baltiečių federacija rugsėjo 21 d. sušaukė spaudos konferenciją Toronto Lietuvių namuose. Dalyvavo apie dvidešimt spaudos atstovų iš įvairių Toronto radijo ir televizijos stočių. Federacijos pirmininkas estas Laas Leivat padarė pranešimą apie padėtį Baltijos kraštuose ir perskaitė pareiškimą, kuriame prašoma, kad Kanados valdžia pripažintų Lietuvos, Latvijos ir Estijos nepriklausomybę. KLB vicepirmininkas adv. Alg. Pacevičius ir latvių bendruomenės vicepirmininkas Alberts Upešlācis pabrėžė, kad valdžios, ypač užsienio reikalų ministrės Barbara McDougall, pasisakymai apie dabartinę padėtį Sovietų Sąjungoje buvę ne tik silpni, bet ir neaiškūs. Jų manymu, dabar susidariusi ypatinga padėtis, reikalaujanti Baltijos kraštams gauti nepriklausomybės pripažinimą ir paramą iš Vakarų, nes krizė Maskvoje ir atsiradusi įtampa bei bendra maišasis gali būti jiems pavojinga. Konferencijoje dalyvavo ukrainiečių bendruomenės atstovai J. Sokolyk, lenkų — A. Guzkowski ir vokiečių — A. Senekė. Jie išreiškė solidarumą baltiečiams savo linkėjimais ir komentarais. Spaudos atstovai klausinėjo apie esamą padėtį, apie susidariusį pavojų ir tolimesnės laisvėjimo galimybes Baltijos kraštuose. RSJ.

1991-1992 METŲ TORONTO MAIRONIO MOKYKLOS NAUJŲ MOKINIŲ REGISTRACIJA

Prašome užpildyti:

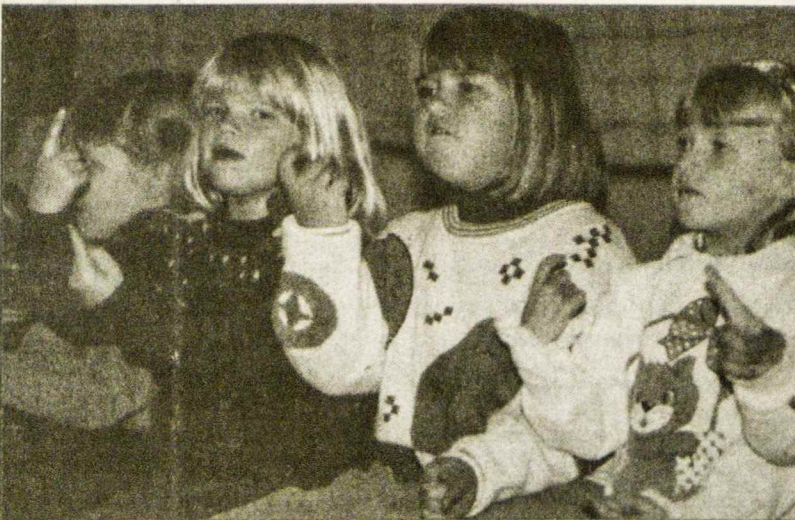
Mokinio pavardė, vardas

Gimimo data

Adresas ir telefonas

Registracijos mokestis \$50.

Siųsti: Irenai Wilkinson, 2783 Kinnerton Cres.,
Mississauga, Ont. L5K 2B3 (telefonas 822-0302)

Toronto Maironio mokyklos jauniausieji auklėtiniai kviečiami pradėti mokslo metus

"Romuvos" skautai stovyklautojai atsivertę sveikinimus ir linkėjimus "Tėviškės žiburių" darbuotojų šeimai, dėkodami už pagalbą. Sveikinimą pasirašė visi stovyklos dalyviai.

Fakso pranešime iš Romos "TŽ" redakcijai sakoma, kad rugsėjo 23 d. iš Lietuvos atvyko 15 klierių ir 5 kunigai teologinėms studijoms. Rugsėjo 3 d. jie pradės italų kalbos kursus Šv. Kazimiero kolegijoje, o spalio 15 d. — studijas Romos universitetuose. Kolegijos rektorius mons. A. Bartkus dėkoja visiems kolegijos geradariams, kurių nemažai esama ypač Toronte-Mississaugoje.

Genovaitė Bijūnienė, Vilniaus universitete šešias savaites dėčiusi pritaikomosios anglų kalbos kursą, rugsėjo 13 d. grįžo į Torontą. Į Vilnių ji buvo nuvykusi anglų kalbos dėstytojų kvietimu. Kaip kvalifikuota vertėja studentus supažindino su anglų kalbos praktiškais bei suturpintomis formomis, naudojamosis spaudoje ir ryšių žinybose. Atvykusi iš Lietuvos 1967 m., kurį laiką gyveno Montrealyje, o vėliau persikėlė į Torontą. Reiškiasi lietuviškoje veikloje. Sūnus ir duktė lankė Vasario 16 gimnaziją. R.G. Step.

Toronto vyrų choro "Aras" valdyba nutarė choro veiklą pradėti rugsėjo 17 d. vadovaujant muzikei Lindai Marcinkutei. Pagrindinis naujo sezono darbas — pasirošimas išleisti muzikos juostelę. Kviečiami visi choristai sugrįžti ir lankiama naujų.

Valdybos pirmininkas Kun. Petro Azubalio stipendijų fondas kasmet skiria stipendiją jaunuoliui ar jaunuolei, studijuojantiems humanitarinius mokslus ir aktyviai dalyvaujantiems lietuviškoje veikloje. Prašymus iki š. m. spalio 1 d. siųsti šiuo adresu: Dr. A. Kazlauskienė, 128 Dunn St., Oakville, Ont. L6J 3E2. Inf.

• Ar jau parėmėte Kanados lietuvių kultūros muziejų?

HALLING ELECTRICAL (Estonian)

- Visų rūšių atnaujinimai
- AC langai ir sienų sekcijos
- Vėsintuvai
- Garažų durų atidarytojai

Tel. 762-9190

MONTREALQUE

Šv. Kazimiero parapijos klebonas kun. Stasys Šileika, SDB, išvyksta į Lietuvą. Rugsėjo pabaigoje toms pareigoms grįžta kun. dr. Feliksas Jucevičius.

Notaras Juozas Bernotas uždarė savo įstaigą ir visus originalius dokumentus bei neužbaigtas bylas perdavė buvusiam bendradarbiui notarei Rūtai Pocauskaitei-Rudinskienei, 1155 Rue Metcalfe, Suite 1143 (Sun Life Building), Montreal, P.Q. H3B 2V6. Tel. 871-1430. J. Bernotas yra buvęs ilgą laiką Montreale lietuvių kredito unijos "Litas" valdybos pirmininku ir šiaip yra daug padėjęs lietuviams teisniuose reikaluose. Dabar jis pereina dirbti į fe-

deracinės valdžios įstaigą.

AV parapija susilaukė naujų vargonų. Visi parapijiečiai, bet ypač vargonininkas komp. Aleksandras Stankevičius, jais labai džiaugiasi. Ta proga klebonas kviečia daugiau parapijiečių įsijungti į parapijos chorą.

Brigitos Gražytės ir Steven Prachas jungtuvės rugsėjo 17 d. buvo palaimintos Šv. Veronikos šventovėje, Dorval, P.Q. Vaisės vyko Hilton viešbuty.

Montreale lietuvių žvejojimų-medžiotojų klubas "Nida" rugsėjo 18 d. surengė gegužinę S. G. Rimeikių vasarvietę. Svečiai buvo vaišinami rūkyta žuvimi ir virtais kukurūzais. B.S.

ADAMONIS INSURANCE AGENCY INC.

Namai — Automobiliai — Prekyba — Atsakomybė
3907A Rosemont Blvd., Montreal, Que. H1X 1L7

Tel.: 722-3545

Res.: 256-5355

JOANA ADAMONYTĖ, A.I.B.

DONNA SVRAKA, A.I.B.

PETRAS ADAMONIS, C.I.B.

Greitas ir tikslus patarnavimas. Pasiteiravimas neįpareigoja apsidrausti.

LITAS MONTREALIO LIETUVIŲ KREDITO UNIJA

1475 DeSeve St., Montreal, Que. H4E 2A8
Tel. 766-5827; 766-5830

Skyrius: 3907A Rosemont Boulevard

VISI BANKINIAI PATARNAVIMAI

AKTYVAS — virš \$29,000,000 REZERVAS — virš milijono.

MOKA UŽ:

Certifikatus	8 1/2%	Taupymo — special.	5 1/2%
Term. indėlius:		Taupymo — su gyv. dr.	5 %
1 metų	7 1/2%	Taupymo — kasdienines	5 %
180 d. - 364 d.	7 1/4%	Einamos sąsk.	3 1/2%
120 d. - 179 d.	7 %	RRIF — RRSP — term.	8 3/4%
60 d. - 119 d.	7 %	RRIF — RRSP — taup.	5 1/2%
30 d. - 59 d.	7 %		

IMA UŽ:

Nekiln. turto nuo 10 %, asmenines — nuo 11 %

Informacija apie naujasias palūkanas "Lite"

KASOS VALANDOS:

	1475 DeSeve	3907A Rosemont
Pirmadieniais	9.00- 3.00	10- 2
Antr., treč.	9.00- 3.00	
Ketvirtadieniais	12.00- 8.00	3.00- 7.00
Penktadieniais	10.00- 6.00	2.00- 6.00

PARDUODAMAS grynas bičių medus. Kreiptis pas bitininką J. Norkų (didesnius kiekius pristatui į namus) tel. 389-8179. Taip pat galima gauti Anapilio knygyne.

MIKOLAINIS VALTERIS atlieka statilus, plytelių dėjimo, vonių, tualetų ir prausyklų įrengimo darbus už prieinamą kainą. Skambinti tel. 769-5024 Toronte.

"LEDAS" REFRIGERATION Taisau — visų rūšių šaldytuvus; automobilinių vėsinimo sistemas; skalbimo bei džiovinimo mašinas. Darbas garantuotas, prieinama kaina. RAIMONDAS JARECKAS tel. (416) 536-8390 Toronte.

LIETUVIŲ PENSININKŲ namams "Rambynas" Hamiltone reikalingas prižiūrėtojas (superintendent). Pageidaujama lietuvių pora kalbanti angliskai. Teirautis darbo valandomis tel. 416-526-8281.

GĖLĖS VESTUVĖMS

Meniška paruošiamas gėlių puokštės visam vestuvių puikui. Kreiptis į Valę Siminkevičienę tel. 595-9761 Toronte.

EUROPEAN CATERING Gaminamas maistas visom progom, paripinama salė, muzika, gėlės, sutvarkomi gerimų (baro) reikalai. Skambinti bet kuriojo laiku: Antanas Gataveckas tel. (416) 234-0243 Toronte.

IŠNUOMOJU DU KAMBARIUS ir virtuvę su baldais vyresnio amžiaus tautiečiai. Skambinti tel. 533-4912 Toronte.

IŠNUOMOJAMAS VIENAS MOTE-RIAT ar studenėi rūsyje vienas kambarys, virtuvė ir prausykla. Skambinti tel. 858-9510 Mississaugoje.

IEŠKOME UKININKO prižiūrėti 200 hektarų ūkį į rytus nuo Montreale. Namas patogus gyventi su šeima. Skambinti tel. 1-514-933-6903 arba 1-514-538-3916 savaitgaliais.